

EXETASIS

Scientiæ requisitæ in Theologo
ad Censuras sententiis Theo-
logicis inferendas.

OBLATA

Em^{mis} & R^{mis} DD. Sta R. E.
Cardinalibus Congregatio-
nis Sta Inquisitionis,

A D

Purgationem librorum suorum à crimini-
bus quæ Sceptici moderni eisdem
objiciunt.

P

A

A THOMA ANGLO

Ex Albiis East-Saxonum.

*Imple facies eorum ignominia, & quærent
nomen tuum Domine. Psal. 82.*

MDCLXII.

1823

THE
OF THE
AND

OF THE
AND

AND

THOMAS

AND

MIDOLX

16, 1912

Eminentissimis & Reverendissimis D D. S. R. E. Cardinalibus Congregationis S^{ae} Inquisitionis.

Em.^l ac R.^l Domini,

1. **P**ervenit in manus meas Decretum à Sacra Congregatione egressum (ut inscribitur) die 17. Novemb. post duos amplius menses;

et si Scriptio magis festinationem quam tante morae occasionem testetur. Continet condemnationem omnium à me scriptorum in genere, & aliquorum librorum de nomine; praeterea intimationem ut me quamprimum purgem. Sollicitus obedientiae meae testificanda confestim accinxi me, & data ad SS. Dnm. brevi ejusdem declaratione, pollicitus sum festiorem meam Purgationem Sacrae Congregationi offerre: quod per hoc scriptum aggredor, si generalem quandam in me aspersam calumniam, quod iniquiori sim in Curiam Romanam affectu, prius detulerim.

A 2

2. Pro-

2. *Profiteor itaq; & in Animum meum suscipio, me scriptis Primatum Sancti Petri & Successorum ipsius acriter tracti, in omnes eisdem Jus congregandi Concilia, & in iisdem presidendi, Dignitatem temporalem, & opes, & potentiam, & ipsum Principatum docere, esse sanguine Ecclesie & Persone Successorum Petri, & proximis eorum Ministris; quaecunq; privilegia & jura quibus actu fruantur (quantum sub mea scientia cadunt) esse legitima, & iis cedendum esse. Hunc Primatum sic in Ecclesia Romanâ situm esse ut non sit in Ecclesie potestate eum in aliam Ecclesiam transferre; Nec enim Pape, etiam sedente Concilio Universali, ad Cardinales spectare; & plura quae interim non occurrunt, non tantum Hereticorum sed etiam nonnullorum Catholicorum sententiis opposita. Profiteor quoq;, etsi scripto non meminerim expressisse tamen ipso Animo me credere, Pontificatum summum non potuisse in prudentiori vel meliori Natione in toto Mundo quam in Italia collocari, neq; in alia Civitate Italiae (quicquid sit de situ naturali) saltem omnibus conditionibus expensis, æque apte collocari; meâ sententiâ non esse Curiam aliquam in Europa sanctiorem & incorruptiorem quam sit Romana, neq; posse prestantiorem iudiciorum publicorum*

normam & methodum reperiri quam uni-
versim loquendo sit Romana, & expedire ut
ex toto orbe Christiano cause ad eam defe-
rantur secundum quod Regionum necessitas
patitur, & responsis ejusdem standum esse;
Decreta Romæ à Sacris Congregationibus
edita eandem vim in conscientiam ex natu-
râ rei habere quam si ipse Petri Successor
proprio ore responsa in singulis regionibus ad
quæ destinantur edicta reddidisset; nec, me
quicquam contra ista (quod memini) scrip-
sisse: quantumcumq; non dubitem Em^{is} V^{is}
contrarium ab accusatoribus meis suggestum
esse, quod, si ad examen reduceretur, probare
non valebant.

3. Hæc cum ita se habeant, unde est quod
de malignitate in Curiam Romanam inf-
muler? & possem invidiam aliorum qui se
à me hæreses existimant causari, neq; immerito;
sed mala ex ingenti mei instinctu candidè
rem aperire. Sunt quædam attributa Sed-
Apostolica vel Personæ Papali de quibus mi-
hi cum aliis lis est. Hæc ego interpretor in
speciem & fortassis in præsens in Curiam Ro-
manam Curie servire; sed si Vacua esse Pe-
nitentiæ ipsius fulcimenta, neq; statum durabi-
lem præstare quire, & olim ejusdem ruinam
cum fontem datura. Hujusmodi specialiter est
potestas Papæ ad creandos novos fidei Catho-

Tice articulos, que totam fidei Catholicæ
 Massam, suffusione Inceritudinis, ex im-
 becillitate illius sententia & admixtione in-
 certarum, reddat imbecillem & probabi-
 litatis dumtaxat capacem. Eiusdemmodi
 quoque est potestas ejusdem Sedis ad regendas
 particulares Ecclesias, quam Gregorius
 Magnus in Joanne Constantinopol. in-
 duxit Hæreseos, quæque stabilitam à Christo
 & Apostolis Hierarchiam clarè corrumpit &
 annihilat. Hi duo Errores neque grave fun-
 damentum habent quo probentur vel ex au-
 thoritate vel ex ratione, sed levissimas Scrip-
 pturarum velitationes, & intoleranda sunt.
 Ecclesiæ & omnibus prudentibus. Et, nisi Ec-
 clesiæ Romana ipsæ prior renunciet, ali-
 quando cum dedecore ipsius avellenda. His
 evenit Ego vehementer in his duos Semen-
 tias invecit sum. Alii quibus non Ecclesiæ
 Romana commodum est curæ, sed quo modo
 per momentaneam ipsius potentiam res suas
 curent quicquid de eâ postea futurum sit,
 exultantes in presenti ejusdem Curie gra-
 tiâ, me quasi hostem Sedis Apostolicæ in-
 cessant, ipsi perpetuitatem ejusdem Splen-
 doris per suas opexas spondantes, quo ipsi
 damno Sanctæ Ecclesiæ interea crescant.
 Hanc intelligo esse veram originem hujus in-
 me columna, que si Eminentiis vestris
 idonea

(7)
idonea existimatur, Ego nihil repugno quin
eidem iniquis habear.

4. Hoc rudere sic cribrata, ad histori-
am facti mei converto. Postquam complu-
rez annos in Theologicam speculationem
expendissem, obviam animo quanta Uti-
litas Ecclesia accideret, si Theologia à vagā
licentiā differendi quilibet in quolibet lo-
co per argutias Dialecticas & Oratorias ve-
litationes redacta, posset in vere scientie
carceres & Methodum Euclidean compingi.
Vidi materiam prius in ordinem quendam
naturalem citra rigidam Demonstrationis
regulam succedere debere, ut postmodum
laboriosa demonstrationum Machina surgere
valeret: tentavi, quam feliciter, Theolo-
gia consulti qui Institutiones peripateticas
& Sacras legere dignati fuerint summa ar-
bitri; certe eo successu ut in crimen à qui-
dam qui adversum me scripsit vocatus sum
quod perpetuas consequentias facerem, &
quod ita Theologiam Philosophiæ annexis-
sem, ut non nisi per titulos intelligeret ubi
prior posteriori locum cedere inciperet. Vi-
sum est porro necessarium, latius proseguere
ex quibus Principiis penderet Sententiarum
de rebus trans naturam egressis Certitudo;
De his Sonum Buccinæ edidi, in quo vehe-
mentius de priori supra nominatarum Po-

reſtare Summi Pontificis locutus ſum: De-
 latus eſt apud Innocentium decimum libel-
 lus: Sed (ut ex effectu apparet) contemp-
 ſit litem; ſive quod ſatius iudicavit emori in
 ſilentio mram quaſtionem, ſive quod non
 vidit cur nonliceret Theologo privato cenſe-
 re de Sententiâ tantum probabili quod ſuo
 intellectu æquum videbatur: Erat enim
 multa prudentiâ inſignis. Invenimus poſt
 modum Romam magis paſſivam qui mihi in-
 ſideabantur; & prohibitus eſt liber: Ego ul-
 tro Prohibitionem acceptandam predicavi in
 Premiſſis ad Tabulas ſuffragiales, quas op-
 poſui Impugnanti unum Soni mei flatum. Ta-
 bulas quoq; afflavit ſimilis prohibitio; ſilui,
 ſi quo modo patientiâ placarem invidiam:
 & ne livor in me ſuſcitatus obumbraret Cle-
 rum Anglicanum, ſolum mutavi. Non
 profuit. Inquietus quidam ſuſferro, qui to-
 tius incendii huius ſuſcicator eſt, commovit
 adverſus me Academiæ Duacene prælecto-
 res; & unum Duaci, alium in ipſa Angliâ,
 qui adverſus me ſcriptitarent. Tandem ac-
 ceſſit Jeſuita communibus ipſius Provinciæ
 (ut putatur) conſiliis & auxiliis munitus,
 fulmini facturus viam; cujus alis Em^a V^a
 dignata me ſunt afflare.

5. Ecce fulmen ipſum ex impreſſo exem-
 plari ad me delato ſummâ curâ, ne quid
 inmutetur, traductum.

Feria

Feria v. Die 17. Nouembris 1661.

In Congregatione Generali Sanctæ Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico apud Sanctam Mariam Maiorem coram Sanctiss. D. N. D. ALEXANDRO Diuina Proidentia Papæ VII. ac Eminentissimæ, & Reuerendissimis DD. S. R. E. Cardinalibus in Vniuersa Republica Christiana, contra hæreticam prauitatem Inquisitoribus generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

SANCTISSIMUS D. N. ALEXANDER VII. post multiplices, & continuas quærelas ex varijs partibus ad Sedem Apostolicam delatas de Libris, & de Doctrina Thomæ Albijs Blachoi, scû Withi Angli, mandauit, & iussit infrascriptos libros per ipsam in lucem editos, & Romanam transmissos, diligenter, & accuratè examinari in Sacra Congregatione Sancti officij, in qua postmodum facta relatione; quod continent plures propositiones manifestè hæreticæ, & alias erroneas in fide, temerarias, scandalosas, seditiosas, & falsas respectivè, & amplius quod eorundem

librorum occasione inter viros aliquoquin probos, & Catholicos excitatae sunt graues dissensiones, & scandala, ideo ne hoc venenum latius serpat Sanctiss. Sua auctis etiam votis eorundem D. D. Cardinalium hos libros, & omnia alia opera ejusdem auctoris, tam impressa, quam manuscripta damnanda, & prohibenda censuit prout praesenti decreto damnat, & prohibet, & pro damnatis, ac prohibitis habere vult, & mandat. Iubet autem quod nullus deinceps cujuscunque gradus, & conditionis existat sub poenis in Sacro Concilio Tridentino, & Indice Librorum prohibitorum contentis, alijsque arbitrio Sanctitatis Suae infligendis infra scriptos libros, & alia quaecunque opera ut supra à dicto Authore edita legere, vel quomodocunque apud se retinere audeat. Et sub eisdem poenis quicumque illos habent locorum Ordinarijs, seu Inquisitoribus statim à praesentis decreti notitia exhibere teneantur. Et nisi eorundem librorum, & operum auctor praefatus quam primum se expurgauerit censuris, & alijs poenis Ecclesiasticis intelligat se omnino subiacere.

(11)
TITVLILIBRORVM.

SONUS Bucinae siue tractatus tres de virtutibus Fidei, & Theologiae de principiis earundem, & de erroribus oppositis Authore Thoma Anglo ex Albijs East Saxonum Parisijs 1654.

Tabulae suffragiales de terminandis Fidei litibus ab Ecclesia Catholica fixae occasione texerae Romanae inscriptae aduersus folium vnum soni Bucinae Authore Thoma Anglo ex Albijs East Saxonum Londini 1655.

Villicationis, seu de medio Animarum statu ratio Episcopo Chalcedonensi redditae à Thoma Anglo ex Albijs East Saxonum Parisijs anno 1653.

Monumetham exantatus, siue Animaduersiones in libellum famosum de Anglicani Cleri retinen. in Apostolicam Sedem obseruantia. Authore Thoma Anglo ex Albijs Rothomagi 1660.

Institutiones Ethicarum, seu Statera morum.

Statera appensa quoad salutis assequendae facilitatem, Londini 1661.

Muscarii ad immisos à Ioanne Thoma calumniarum Crabronum, & Sophismatum Scarabaeos censurae Duacenae

Vit.

Vindices abigendos auctore Thoma Al-
bio. Londini 1661.

Obedience, & Gouvernement. Londini
1655. anglicè editum.

Ioannes Lufus Sanctæ Romanæ, & Vni-
uersalis Inquisitionis Not.

Loco sigilli.

Anno à Natiuitate D. N. IES V Christi
millesimo sexcentesimo primo, indi-
ctione 14. die verò 19. mensis Decembris,
Pontificatus autem Sanctiss. in Christo
Patris, & D. N. D. Alexandri Diuina
Providentia Papæ VII. anno eius septi-
mo, supradictum Decretum affixum, &
publicatum fuit ad valuas Palatii S.
Inquisitionis, ac in Acie Campi Floræ,
vt moris est, per me Hieronymum Ma-
scellam eiusdem Sanctiss. D. N. Papæ,
& Sanctissimæ Inquisitionis Curso-
rem.

R O M A E, Ex Typographia Reu. Ca-
meræ Apostolicæ. 1661.

Permissa.

& Permittite mihi, Eminentiſſimi Domini,
 ut tantisper ſive indigner ſive conquerar de
 infelicitate Veſtra, quod prima & veſti-
 matiffima totius Curia Romana Congre-
 gatio adeo indignis Miniſtris utatur, ut
 eam riſui & ludibrio exponant omnium Le-
 ctorum qui huiusmodi Decreta aſpexerint.
 Eaſi enim hoc acciderit dum adverſus me
 agitur, & palam reſtetur Miniſtrorum ve-
 ſtrorum præcipitantiam ad me opprimen-
 dum etiam cum incuriâ Veſtra Dignitatis
 tuendæ, tamen non poſſum non marere tan-
 tum deboneſtamentum Congregationis, quam
 mihi vel invito, propter partes quas in Rep.
 Chriſtianâ habet, venerari & certum & ne-
 ceſſum eſt. Ecce itaque in ipſo Titulo, co-
 ram Papæ, pro Papâ: In prima linea De-
 creti, querela per diphthongum ſcripta: In
 ſecundâ, in nomine ipſo meo duplex mendam
 Blachoi pro Blacloi, & Wichl pro Whiti
 ſignantium. In cenſurarum nomenclaturâ,
 Propositiones in fide erroneas accenſas in
 numerum cum Hæreticis; Scriptore non
 intelligente, Propositionem non dici de fide
 niſi ſit obligatio in Eccleſiâ ad eam cognof-
 cendam & credendam, & quod ſequitur;
 niſi univerſaliter credatur; ſi autem uni-
 verſaliter credatur non recedi ab eâ (quan-
 tum ex naturâ propoſitionis eſt) niſi per hoc
 quid

quod privatus homo suum iudicium univer-
 salitati acceptis à majoribus praeferat, in
 quo esse Hæresim consistit. Esse quoque pro-
 positionem temerariam non est dogmatica
 locutio, si de speciali censurâ intelligatur; etsi
 enim homo sine legitimâ probatione asserens
 quamlibet propositionem ipse Temerarius sit,
 propositio tamen nullam notam meretur. Et
 quamvis exempla offerri possint impropria
 ejusmodi locutionis in grati aliquo scripto,
 hoc non efficit ut ex regulis Theologiae pro-
 nuntiatum sit. Esse quoque falsam propositi-
 onem quomodo in Censurarum Catalogum
 ascendat? Postea scriptum est habere pro
 haberi. In primi libri titulo rursus duo er-
 rores, Bucinæ pro Buccinæ, & Authore
 pro Auctore. In secundi titulo, texeræ pro
 tesseræ: & iterum, Bucinæ pro Buccinæ:
 Ut appareat esse ignorantie autium non præ-
 cipitantia. In tertio redditæ pro reddita.
 In quinto Institutiones Ethicarum. Sextus
 autem liber cum ad eâ patidâ negligentia
 nominatus est, ut qui Sacre Congregationis
 & Latentem fecerit, neque ipsum si ulum
 intellexerit si legerit, quandoquidem ad eâ
 non meum est, ut etiam adversum me sit scri-
 ptus. In septimo, pro Jona Joanne scripsit,
 præter aliam cacographiam in voce asse-
 quenda. Quem crassioris Minerva russi-
 cum.

cum non pueret tot erratorum in familiari aliquâ ad honestum vicum epistola, quâ nomine vestro scriptor hic in brevissimo Decreto ad omnes Catholicarum regionum doctos de doctrinâ fidei destinato commisit. Ad eò prodigum fame & dignitatis vestrae fuit. Inter quæ, tria Atheologia seu ipsius Artis censoria sunt sphalmata.

7. Satis prævaricatus sum in patientiam vestram in luto hoc versando. Urget me res ut ad ipsam Purgationem meam accedam: Et possem quidem querelam Magorum apud Nabuchodonosorem instaurari, clamant, Neminem unquam hominem mandavisse alteri ut de criminibus ignavis & non obiectis se punget. Quid Concilium? Quod Papale Decretum? Quæ Academica Censura præferri potest, in quâ non numerentur qui iubeantur retocari? Atamen, si legem Tyranni Babylonici vos in Ecclesiam transferre velitis, ut non solum interpretatio somni, sed quodnam sit ipsum somnium, repositur; ergo gement cacabo, Vos de Justitiâ videtis. Atque utinam infunderet mihi spiritum Danielis Providentia diuina, latentissimæ quæ propositiones Theologi à nobis consulti somniaverint esse Hæreticos, &c. commemorarem, & vel candidè retocarem, vel lapsam aliquam Consonantiam amaram aperiret. Scia enim

(Eminen-

(Eminentissimi Domini) & certo scio, complura mihi Roma, etiam a Ministris vestris falso affingi; partim fortassis quia illa obscura sunt scripta mea, quæ non raro ab usitatis in scholâ locutionibus ex necessitate deviant; partim quia ipsi Ministri alienis oculis fidant, & quæ ab ignavis vel malevolis valide jaciuntur, quæ si certa imbibant. Sed hæc ipsi cura sunt.

8. De tribus specialiter quidem, sed breviter mihi proloquendum est qui adversus me linguas suas exacerant. Primus est Montemhamus; adeo levis & Scurra, ut publicè mihi exprobratum sit quod de oppositione ipsius sollicitus fuerim: Alter est Jonas Thamon, cui sic responsum est ut istius huius adversus me invidia indenter rogatus cur ad Mascarium nihil replicatum foret, respondit me errorum meorum alios nos revocavisse, alios Catholico sensu explicatos dedisse. Tertius est, & ferè solus estimandus, tum quia pro modernâ Theologia translatione satis industrie & modestè scripsit, tum quia propter Societatis suæ potentiam ex ipsius potissimè fiducia intortum hoc fulmen suspicor, est I. M. Jesuita: De quo propterea & quia multum de opere gloriantur partiarj ipsius, pauca dicenda sunt. Scriptum ipsius & auctoritatem intonat & rationem.

rationem. Ut Sacram Scripturam & Con-
cilia objiciat, pervertit Sententiam meam
suadens credulū me docere remissū peccato
omnem penam simul remitti, quod nusquam
docet neq; penes me sentio, immo & opposi-
tum palam declaravi. Ut sanctos Patres
offendet, triū Hærescōn sordes colligens,
Millenariorum, Origenistarum, & recentio-
rum Græcorum docentium, orandum esse
pro damnatis ad æternas pœnas, à Tertuli-
ano usq; ad Georgium Scholarium prodizo-
rem fidei & summum hostem Ecclesiæ Roma-
næ, docet suam sententiam continuā per ma-
nus deductione (Hæreticorum scilicet) ad
nos perduciam. Ex reliquis Patribus quæ
communis sunt utriq; Sententiæ pro suis ven-
ditat. Duos Sanctos capitaliter urget,
Gregorium Magnum seu Dialogos ipsius no-
mine scriptos, & Damascenū seu Oratio-
nem illam de mortuis illi ascriptam, totam
ex professo Hæreticam & admodum fabu-
losam. De Dialogis quidem ex Baronio spe-
ciali scripto demonstravis dic. u. l. M. non esse
eos Gregorij 2^{di} vel tertij. Et Ego contra
ex ipsomet opere demonstravi adeo fabulis à
Christianā prudentiā & pietate alienis esse
refertam ut, quantum non dubitem sub ip-
sum Gregorij mortem & fortassis ex relati-
onibus ad ipsum missis esse concinnatam, ta-
men

men doloſi & ſimplicis credulitatis Viri
 opera id ſaltim non valent ambigere. Ali-
 as authoritates ex revelationum monumentis
 trahit: inter ceteras notoriam & ſcandalo-
 ſam omnibus alicujus prudentia doctis de
 Chriſtina mirabili fabulam, quod cum
 pace virorum alioquin eſtimandorum, ſed ad
 fallacias narrationum minus attentorum,
 dictum eſto. Alias aſſert ſuſpecta doctrina
 conſcias: Nullam qua juſta hiſtoria fides
 mereatur. Fortaſſis quia materia non pa-
 titur, incumbere ſerè toti illi generi ex na-
 turâ rei cenſurâ Leonis decimi, quod ſint
 ſomnia Vigilantium. Rationem nullam
 offert, illa pars magis in refutandis moris
 diſſis verſatur. Dico Romanorum Pontifi-
 cum Diſcreta iurget encomunicatione ma-
 nita, ſed alterum corruptum eſt, ut athen-
 tica exemplaria demonſtrant, alterum adeò
 atheologicè exponit, ut videatur velle dicere
 Indulgentias morientibus conſeſſas eſſe li-
 teras campſorias à Papa ad Chriſtum Ju-
 dicem ſcriptas, ut pœnas mortis remittat
 per commutativam juſtitiam, pro equali ſu-
 tisfactionum pondere ex theſauro Eccleſie
 appenſo. Si Emin^a Vae poſſint perſuadere
 ſibi hanc eſſe Theologiam, non eſt cur ego ul-
 tra me excuſem. Sed de his ſatis & nim-
 um, niſi ipſam condemnationem meorum
 operum

operum etc. hac potissimum sapite pondera
existimavissim?

9. Purgatio proinde mea est, quod, Deo &
Christo Iudice in conscientiam meam invo-
cata, profitear me nescire aliquam propositi-
onem in libris meis alicujus Censurae mori-
toriam exare, & peritum me esse ad revo-
candam quancunque quem ejusmodi esse
posthac didicero; & per hoc ipsum instru-
mentum ex hoc ipso instanti eam revocare,
detestari, & velle non scriptam fuisse. Hoc
est substantia purgationis mee. Sed video
ipsam fictitiam & dale compositam videri
posse, nisi impetraverim ut & sententia con-
locis adversus me ab omnibus non coeant.
Idcirco itaque fidei meae notitiam reddere
me compulsum sentio, quod si dixerim me
suscepisse, si prout averterim eam quam alii
conjugunt fidei meae fuisse sufficientem.

10. Quapropter, clare profiteor me non causi-
sori in S^{en} Domini sive in L^{ib} K^o sua in
qualibet alia praefectura in Urbe gerente
nullam in Personam meam iniquitatem. Rati-
fui me non insinulato ipsosmet ullius crimi-
nis, neque cuiquam illorum obijcere quod
cupiditatis vel ambitionis, vel sequioris con-
scientiae visio aduersus me indirecte agat.
Neque mihi disputandum censere in defensionem
cujuslibet dogmatis particularis, donec
Sedi

Sedi Apostolicæ visum fuerit ad illi me vocare: Tantummodo queror litem adversus me intentam non esse legitimam ex parte eam intendentium. Hoc ut aperiatur, quam pectero clarissimis & irresistibilibus uti probationibus conabor.

11. Hæc itaque primo moveo, Injustam esse & invalidam condemnationem speculativam, seu usque ad Hæresim & Errorem, cujusvis propositionis, cujus opposita non sit certa. Subsumo me certitudinem nullam agnoscere præterquam vel Fidei vel Demonstrationis; non enim crediderim agi hic de per se notis; & concludo, nullam propositionem legitime condemnari, de cujus opposita non sit certum, esse vel de fide, vel demonstratam.

12. Ex hac conclusione nullam colligo Theologos qui procedant ad censuram alienius propositionis quasi Hæreticæ vel Erroneæ ex principio non certis esse ignaros & temerarios, & censuram ipsorum injustam & invalidam; & quâcunque auctoritate muniatur, modo nè infallibili, non posse inde validitatem recipere; licet crimen injustitiæ non ausim patronis inferre, quia mediæ cum ratione credunt Theologis, nisi verò temerariis, tamen ejusmodi ut Judicibus non sint merito suspecti. Et, applicando dicta ad rem meam, Aio defensionem meam in hoc consistere,

stere, quod Theologi ad libros meos expen-
dendos advocati, re ipsa fuerint ignari, &
non Theologi, sed Sophistæ; etsi tantam spe-
ciem doctrinæ præ se ferant, ut sine vitio
Judicium ipsis imposuerint. Et hoc pronun-
cio, non de singulis, sed de omnibus, neque
de omnibus universaliter, sed collectivè. Non
dubito enim Viros magnos & verè doctos ex-
tare Romæ, neque possum scire aliquos il-
lorum non fuisse ad librorum meorum exa-
men applicatos; sed aio Numèrum eorum
qui verè nomen Theologorum merentur adeò
tenuem esse & rarum, & ex adverso loqua-
cium Sophistarum adeò ingentem multitu-
dinem, ut non nisi summorum Theologorum
sit discernere, quis verè sit Theologus, quis
Sophista & larvam Theologicam gerens.
Neque hoc probare intendo adversus illos spe-
cialiter qui meis scriptis iniqui sunt, sed
universim adversus Ignaros & Scepticos qui
ubique Ecclesiæ Christianæ, sive Scholas oc-
cupant, sive privatim Theologos sese profi-
tentur: Et ad hunc finem armavi quem
Eminentiss. Vestris exhibeo tractatum.

Em^{mentiss.} & R^{emississ.} DDⁿⁱ V^{ri}

Servus humillimus

THOMAS ALBIUS.

The image shows a document page that is extremely faded and blurry. The text is illegible due to the quality of the scan. The page appears to have multiple columns and rows of text, possibly containing names, dates, and numerical data. The overall appearance is that of a very old or poorly preserved document.

[The page contains faint, illegible handwriting.]

The first of these is the fact that the
 second of these is the fact that the
 third of these is the fact that the
 fourth of these is the fact that the
 fifth of these is the fact that the
 sixth of these is the fact that the
 seventh of these is the fact that the
 eighth of these is the fact that the
 ninth of these is the fact that the
 tenth of these is the fact that the

10. The Commission has also received information from the Government of the Republic of the Congo that the armed forces of the Republic of the Congo have been involved in the commission of human rights violations in the Democratic Republic of the Congo.

1944

2000-0000

THOMAS AL BUE

1940

100

100

Purgationis

THOMÆ ALBII

AD

Em^{us} & R^{us} D^{us} Cardinales
Sancti Officii,

BOSIS PRIMA:

Ignorantiam Scepticorum
septendecim granis exhibens.

GRANUM PRIMUM.

*Antiquis Theologis propositum fuisse Certum
inducit, non item Recentioribus.*

Quinto ante Saeculo prae-
ter Petrus Episcopus Parisiensis
cognomento Lombardus, novam
& rariorem Philosophandi
Methodum in Ecclesiam Dei invenit, in
Nino

stituto non minus necessario quam salu-
tari. Hæc *Scholæ sive Theologiæ*, & cul-
tores ipsius, *Scholæ* nomen paulatim sibi
vindica-verunt. Quantum in ea prædicta
Fides & Ecclesiastica doctrina invenerit,
quantum fueris & exitii Hæreses & que-
cumq; superfeminavit zizania inimicus
Homo, non est hujus loci commemorare.
Celebre est Infelicitis illius & suæ proscri-
pti sententiâ *Buceri* Apophthegma; *Tolle
Thomam & dissipabo Ecclesiam.*

2. Postquam ubi circiter sæculo con-
valuisset Schola, ingressæ sunt eam duæ
potentes Familiz, utraq; Sancta, utraq;
Docta, sed hoc humanitas passa, sive una
sive utraq; ut licet vitæ instituta sic &
doctrinarum tramites, agulatio distin-
geret. Hinc in Scholam, *Thomistarum*
& *Scotistarum* introductæ sunt *Sectæ*, &
earum imitatione, *Nominalium*, *Pyran-
distarum*, *Baronistarum*, & *Lullistarum* au-
dicta sunt nomina, & fortassis plures
quos infrequentia discipulorum observa-
vit. Hi omnes, etsi diversas ingressi se-
mitas unum iter ad veritatem investigan-
dam pertransierunt: Omnes *Veritatis* ti-
tulum prætexterunt, omnes *Demonstræ-
tionis* lauream Gymnasium socrum po-
sitis appendebant: Sæpiâ decurrerunt,
omni
tanquam

tantum homines, tanquam artis cultores lapsi sunt, & intento sese fraudatos doluerunt. Sanctus *Aquinas* quoties sese demonstravisse confidit? *Scotista* inventus est qui pro Subsistentiâ Universalium Rationum sex Demonstrationes invictas polliceretur, & proferebat. *Durandum* sua Demonstrationem arguit constantia, *Leibniz* nullis in demonstrationum reliquisse sui gloriantur Sectatores. Hactenus itaque Universalis fuit Scholæ sententia demonstrari posse, & conatus ad demonstrationem appellendos esse.

3. Verum enimverò, quod Antiquitatis Philosophiæ contigit, ut per dissidia Sectarum & partium ambitum indignata se absconderet veritas, & Philosophiæ nomen ad Vanum & loquax hominum genus, sive Academicorum sive Scepticorum vocabulo coopertum, reduceretur; sic & Scholæ Ecclesiasticæ ingentes populum sese offudêre nebulae, & increvit hominum genus quod intimis sensibus desperationem veritatis combibit, etsi non adeò effronti impudentiâ quàm olim Sceptici eandem propalare, innata fidelium Animis ex fidei constantiâ Certitudinis quadam secreta persuasio patiatur. Hæc hominum propago quantam in Scholis

NUMERO E poten-

potentiam occupaverit, quantum se per omnes Ecclesiæ nervos insinnaverit; neque sine lachrymis à prudente & pio Ecclesiæ filio cogitari, neque sine vererendâ & ejulatu potest aperiri, nè ignominiam Sanctæ Matris nostræ videant & irrideant profani. Tanta nihilo minus est contagii virulentia, ut nisi ulcus aperiatur toti Ecclesiæ ruinam & inevitabile finem minitetur. Hoc hominum genus non unâ appellatione designo, neque enim unâ a.iquâ quam noverim comprehenduntur: Ubique mixti sunt, ubique dominantur, nulla pars Ecclesiæ iis libera est; propterea eos vereor, propterea tantopere Eminentias Vestras & deprecor & præmunio, nè per meam vilitatem ipsi Veritati vulnus inferatur, & cum abortivo meo foetu relegetur Scientiæ & Certitudinis spes & confidentia. Nè tamen prævaricari videar & caliginem in quâ me Judicio subterham aucupari, Notas & signa ponere quibus agnoscatur hæc perniciēs conabor, si primum quantitatem mali, hoc est, & quantâ laborant ignorantia, & quantorum hæc ignorantia malorum & periculorum causa existat, pro gratiâ quâ me Deus gubernaverit, exposuero.

GRANUM

sunt hominibus versutissimis umbræ quibus tenebras obscuritatemque notissimæ veritati moliantur. Aiunt itaque Fidem, & consequio ipsam Theologiam, quæ fidei articulos pro axiomatis observat, ab auctoritate magis quàm à ratione pendere, propterea ad suffragiorum numerum esse respiciendum, neque à vulgatis sententiis discedendum: E viciniâ Theologiæ, Juris præsertim Canonici decisionibus, validitatem mutuuntur, in eo enim plurimum acceptatis interpretibus & interpretationibus deferitur. Attamen in ipsâ argumentatione ingens est fallacia. Cum enim docemur Fidem & hærentes facultates ab Auctoritate virtutem suam trahere, ea intelligitur Auctoritas quæ potentiam docendi & ad persuasionem cogendi habet, qualis est Divina quomodocumque nobis exhibita, sive in Sacris Literis, sive in dictis Majorum, sive in præsentis Ecclesiæ voce. Ab hac autem eandem vim ad suffragia Theologorum proferre est hominum voces ipsas quas sonant nequaquam intelligentium, lapsu non saltu ab irrefragabili & invictâ Certitudine ad casum & fortuitam vicissitudinem scientiæ velamen transferentium: Quamdiu enim principiorum firmitas in Theologâ conservatur,

servatur, tamdiu scientiæ vigor in eâ retinetur; Cùm autem à debitâ Scientiæ firmitate desciscitur, futilis loquacitas pro scientiâ supponitur & in Ecclesiam inferitur.

3. Facilis quoque est Analogiæ ex Jure petitiæ refutatio. Paret enim Jura ad pacem conciliandam & tuendam esse præparata, hoc in eorum decisionibus spectari ut pacentur exulcerati injuriis animi, contra in Theologiâ Veritatem rerum inquireri. Porro humanæ apprehensioni convenire ut à plerisque dissentire vitiosum existimetur, & voci populi & viciniæ cedendum sit, propterea plurimum sententiæ & consensui pacis & amicitiae nomine submitendum est, alioqui Civium charitas interiret: Ubi autem de Veritate tota lis est, perfectio proprii intellectus quæritur, neque saturatur quærens donec inveniatur, hoc est, donec videatur quomodo res sese habet; & quælibet autoritas quæ cum falso componi potest fastidium ingerit non quietem; suffragiorum itaque copia nihil movet Quæsitorem, nisi Certitudinis secum soliditatem vehat.

4. Esto, exempli causâ, de Purgatorio quæstio, exeantne Animæ ante præscriptum conflagrationi universali diem, &

sint quotcumque hoc opinantes de quorum singulis constet eos nescire veritatem, neque enim vel Revelationem publicam & certam promittunt vel Demonstrationem; propterea exhibunt Animæ quia tot sunt qui hoc credant? aut confidere potest dubitans se verum reperisse quia tot unam partem asserunt? Quid itaque profecit Colligendis Sententiis Veri Amator, & quantam ad Animæ suæ quietem accessit? Maneat itaque eos qui neque Revelationem Catholicam jactant neque Demonstrationem prætexunt non esse idoneos in materiâ *Speculationis* Theologicæ Judicum instructores, cum (si quid de se sapiant) sciant & fateantur se nescire in quâ contradictionis parte veritas sese absconderit. Mei proinde laboris erit ut eos quos mihi & causæ meæ suspicor, & publicâ famâ accepi esse iniquos, hujusmodi esse Viros demonstrem, & proinde ab hoc munere repellendos, neque propter eorum sententiam ab Innocentiâ meâ & Veritate sine ipsius veritatis prodicione recedi posse: quod præsentis mei est Instituti.

GRANUM

GRANUM TERTIUM.

*Philosophiam, & inprimis Logicam requiri
in Censore Propositionis Theologicæ.*

Cùm itaque ad Propositionis Theologicæ stigmatifactionem duo in Censore quæ:antur, ut & veritatem oppositæ enunciationis calleat, & falsitatis gradum ut suo eum charactere insigniat; si neutrum horum in eo Theologorum grege reperiri apertissimè evicero, spero cum vestrarum Eminentiarum veniâ & applausu me facturum, si ei iudicio objiciam, quod ab huiusmodi Theologis five inter Iudices sedentibus five eorundem assistentibus emanaverit. Duorum verò quæ in Censore flagitari diximus, prius adeo diffusum est, ut si per singula eorum ignorantiam persequerer, tota Theologia disciplina foret decurrenda. Arte proinde opus est ad contrahendos sinus & paucis concludendum. Cùm itaque sine Principiis & præviè ad scientiam Discendis ipsam scientiam non posse comprehendendi constet, si Horum inscios & supinè ignaros ostendero, nihil postmodum necesse erit ad specialia scientiæ effata descende-

re, sed eadem operâ confecero etiam Illo-
rum imperitiâ summam apud eos ex-
tare.

2. Quisquis modò Theologiam vel de
longè inspexit, eam dico quæ speciali ju-
re Scholasticæ sibi nomen assumpsit, no-
vit eam in hoc fortissimè & fufissimè suas
vires collocare ut ex rationis & Philoso-
phiæ dictatis, quæ Credimus & explanet
& corroboret: Hoc in Theologorum (ma-
ximè antiquiorum) libris apertissimum
est. Propter hoc studia Logicæ, Physicæ,
& Metaphysicorum Scholæ Theolo-
gicæ exercitationibus præmittuntur: Et
ex hoc est quòd Attentiores ad Sacrarum
Literarum & Sanctorum testimonia *Con-*
troversistarum nomine à *Scholasticis* discu-
damus, quasi hujusmodi operæ Fidem &
quæ contra Alienos ab Ecclesiâ disputan-
tur propriè contingant, cum Scholastico-
rum labor in ea impendatur quæ ad Fi-
dem Fidelibus explicandam, & conse-
quentia ad Eam inferenda & stabilienda,
& Ipsam per hæc muniendam exiguntur.
Physicâ itaque & Metaphysicâ ignoratis
Scholasticæ Theologiæ exiguis erit aut
nullus fructus: Omnium autem basis in
Logicâ fundata est: Restrictum est itaque
propositi nostri pensum ad Logicæ peri-
tiam,

-tiam, sine quâ cæterarum scientiarum neutra, necum Theologia, in prædam cessura est.

3. Hoc igitur aggrediendum est, ut nullam in hoc hominum genere Dialecticæ subesse scientiam arguamus, illius dico partis quæ ad præfatarum doctrinarum intelligentiam præaccipienda est. Logices porro Magistrum accepimus *Aristotelem*; Eum tota antiquitas in hoc genere Summatem venerata est, Eum Schola & Scholæ *Aquinas* Angelis studiis Christianis in hac parte imposuerunt arbitrum; Eum Experientia, explosis *Ramorum* & *Lullorum* nugosis machinamentis, solidum & æternum præstat viæ scientiarum ducem. Quapropter & nobis eadem ingrediendum quâ ipse facem prætulit viâ.

GRANUM QUARTUM.

Ante prædicamentorum in modernis Scepticis nullam esse cognitionem.

Auspiciatus est itaque magnus Stagirita quam condendis scientiis fabricatus est machinam à Categoriarum libel-

lo; Huic præposuit brevem illam quidem, sed perquam necessariam, de vocum ad significata proportionem explicatiunculam & literâ tenus apertissimam, & sententiâ per experimenta cottidiana evidentissimam. Hanc tamen etsi brevissimam Moderni Sceptici (nè quid incontaminatum præterirent) onerosissimis commentariis polluerunt. *Aristoteles* siquidem & secundum eum *Sanctus de Aquino*, ubi vocem cui una ratio vel (ut loquuntur) conceptus objectivus pluribus inexistens & de pluribus affirmatus respondet, *univocam* vocari & *univocè* significare exposuit; & ex adverso, huic constituit vocem quæ de pluribus pronunciata secundum diversas significationes ad ea applicatur, & hanc *equivocam* & *equivocè* significare decrevit. In medium quoque quoddam genus vocum incidit, quæ etsi plures significationes haberent per quas ad plura deriventur, non tamen propriè possint *equivocæ* dici, quia non *equè* seu *equaliter* ad has significationes comparantur, sed primò impositæ fuerunt uni significationi, deinde per Advertentes ad eam significationem tractatæ ad alias posteriores, propter aliquam cognationem vel connexionem ad primam significationem.

nem v. g. ut *secundaria significatio* sit expressio *causæ vel effectus vel proportionis* ad primam; & sic fiat, ut, etsi vox verè plures *significationes* habeat, una tamen sit magis propria quàm alia; una acceptanda cùm extra *circumstantias determinantes* usurpatur vox, reliquæ non nisi cum additione *vocum vel circumstantiarum* ad eas vocem *religantium*.

2. Et in his sic abstractè pronuntiatis nihil Scepticos offendebat; sed, cùm viderent ex his sequi *Sententiam Authorum Scholæ* hoc habere ut nulla verè communis ratio *Entis Deo* conveniret & creaturis, & tot esse *Vocis Entis* *significationes* quot sunt *prædicamenta*; quæ ad *stomachum* eorum non faciebant, neque *discipulos* irretire possent, si palam à *Summatum Scholæ dictatis* deficerent, *scientiarum fundamenta* confundere & convellere decreverunt. Introduxerunt itaque unam *rationem* verè communem in *tertiam* hanc *vocum speciem*; quod est facere eas verè *Univocas*; deinde commentis sunt *certas differentiarum qualitates* quas voluntariè asserunt cum *Univocatione* non consistere, & facere *Æquivocam* vocem; & sic clarissimam & utilissimam doctrinam in puras & perniciosissimas tenebras

nebras converterunt. Quantum enim æquivocorum ambiguitates & rer a devitare in scientiis necessarium & proficuum est, tantum ruinæ & interitionis in eas invehit hæc confusio & ambiguitatum nutritio.

3. Atque utinam hoc crimen adeò obsecrum foret ut inficiationi aut tergiversationi foret locus, famam meam pro Scholæ salute pacisci promptus essem. Nunc ubique prostat hoc venenum. Consultantur duo illi celeberrimi Metaphysices Tomi tanto tædio hæc ipsa quæ sita prosequentes, quos non excito quòd peculiariter notâ eos vel ipsorum Authorem distictum cupiam, sed, ut *Titium* vel *Bertham* Juris authores, unum pro quolibet subjiçio: Vix enim invenias inter sagmata illa quisquiliarum Philosophicarum quæ in foliosis voluminibus turgentia subcursum Philosophiæ nomenclatura studiosos gravant Unum aliquod ubi hæc eadem non distrahantur levitèr variatis de iis quæ parùm ad rem faciunt Judiciis Quod ideò monitum volo, ut præfatos deinceps tomos, ubi opus fuerit, in vadimonium vocare mihi sufficiat.

GRANUM

GRANUM QUINTUM.

Scepticos Theologicos quatuor priorum Prædicamentorum indolem prorsus ignorare.

I. **S**UCCEDIT in docto Stagiritâ Categoriarum seu Prædicamentorum decalogus; arduum opus, in quo stupendo artificio & omnividente quodam oculo, non quæ sunt solum, sed & qualitercumque per intellectus nostri compositricem facultatem in sese & ad alia quæque variegata sunt vel variegari possunt, decem quasi vivariis inclusit. Singula Prædicamenta singulæ sunt prædicatorum tribus, nullus pluribus communis parens, hoc est nulla communis ratio quæ plura complectatur; neque enim diversa sed una sic plurium evaderet classis. In hac miranda surgit hæc fabrica, quod nihil eorum quæ de alio dicuntur totam effugere possit, nihil pluribus in quid commune conveniat. Materiam itaque humanæ in scientiis negotiationis aptè digestam ostendit hic liber, hoc est, Elementa ipsa ex quorum compositione nascuntur Scientiæ & Theoremata. Quam itaque omnis rationis vacuum est Orthographæ

graphiæ sine literarum figuris polituram polliceri, Geometriæ peritiam cum ignorantia definitionum Lineæ, Anguli, Circuli in eandem professionem concludere, tantæ est absurditatis & impudentiæ plenam Metaphysicæ vel Physicorum calliditatem præ se ferre, & *Substantias, Quantiti, Loci, Temporisque,* & cæterarum communium notitiarum in Categorias collectarum incertam esse comprehensionem simul asseverare: Irrefutabili proinde evidentiâ constat eos quorum libri, longis & inextricabilibus de horum prædicatorum rationibus, disceptationibus onusti sunt, omnibus prorsus harum scientiarum dotibus & virtutibus esse spoliatores.

2. Nunc, si in horum Scepticorum voluminosos labores adjicias oculum, ipsum *Augiæ* stabulum offendis, ingentia & confertissima *Andabatarum* duella, spississimas tenebras, & spurcissimos Errores. Sed nè calumniis & conviciis agere viderar, non veritate ipsis manibus tractabili, summa rerum capita strictim lustramus. Primam prædicatorum seriem in *substantiâ* & subtratis ipsi differentiis collocat *Aristoteles* & Natura: Estque quodammodo prima totius humani discursûs basis & fundamentum, nulli hominum quid loquatur

quatur attendenti, immò non semetipsum aëriis jaculationibus corrumpenti & deludenti ignorabile. Prorsus itaque miraculum est inscitiae hanc ignorare; duobus tamen inevitabilibus argumentis coarguuntur nostri Sceptici omnia alia præ verâ substantiæ notione amplecti & discendentibus proponere. Primum est, quòd dum longissimas dissertationes de *perseverantia* quâdam & *subsistentiâ*, rationibus prorsus nihil declarantibus contexant, ex Metaphoricâ *Suppositi* & *Personæ* ad divina translatione neque sibi neque alii cuiquam satisfaciant: Clarissimum proinde est eos de quidditate ipsâ hujus Prædicamenti hallucinari. Posterius est, quòd rejiciant ipsam rationem *Entis* seu *habentis existentiam*, quam tamen esse hujus prædicamenti notionem, & natura & ea necessitas cogunt, quòd si non sit hujus prædicamenti species, necesse sit alterius al'cujus postquam clarissimè communissimum quoddam prædicatum est.

3. Sequentis Categoriæ seu *Quantitatis* manifestior (siqua possibile foret) impingeretur nobis forma, ut quæ omnes sensus perpetuò verberet, quæ immediatè ferat & ab omnibus nos circumstantibus scientiæ nostræ obtrudatur. Hujus cum tritissima
notio

notio sit, *quàm divisibile sit de quo queritur* ? hoc est, quot minimarum mensurarum quibus omne quod pensitamus, & singula, quasi Universi partes, æstimamus: In Dubitatorum nostrorum voluminibus nihil aliud audis crepari, quàm Impenetrabilitatem quandam secundùm locum; quam ubi statuerunt eodem ipsi spir'itu diffiant, non actualement asserentes: Sed quâ *natum* sit Ens non penetrari, cum quâ componunt *actu* penetrari: Et hoc, supra naturam, cùm apertissimè secundùm ipsorum dictata contra naturam esse pronuntiandum sit, cùm ipsimet oppositum affirmant esse secundùm naturam. Patulam itaque Ignorantiam cum infami errore quo supranaturalia naturalibus opponunt conjungunt. Et nè qua sit de tam supinâ inscitia lis, firmissimè veram & à naturâ agnitam Quanti in Divisibilitate sitam naturam oppugnant & è scholis suis amoluntur.

4. Quo ulteriùs provehimur eo profundius in affectatas tenebras demergimur. *Qualitas* apud *Aristotelem* docet quomodo res quæpiam sese habet perfectè vel imperfectè ad suam naturam, sive quoad integritatem, sive quoad operationem, sive quoad receptionem externæ actionis

in

in se. Hanc *Qualis* speciem super habent Magistri nostri; Sed ipsius potestativas partes sic videntur agnoscere, ut earum vice totidem substantiunculas seu entitatulas primæ substantiæ adhaerent. His quasi præstigiatorum globulis totum Philosophiæ Ludum facillimè peragunt. Quid calor? frigus? humiditas & siccitas, petis? Entitatulæ respondent, facientes calidum, frigidum, humidum, & siccum. Quid sonus, color, odor, sapor? Entitatulæ facientes visibile, audibile, odorabile, saporabile. Quid intellectus? voluntas? & earum virtutes? Entitatulæ quibus simpliciter vel faciliter intelligitur, aut appetitur: Et sic de iis quæcumque inquiri in Philosophiâ, & torquere solent admirantium mentes.

5. Neque minori promptitudine & applausu mytheria naturæ seu vera seu fabulosa aperjunt. Quærat cur natus sub Mercurio sit Eloquens, sub Saturno Avarus? habent in laciniâ mysticas Qualitates quas *influentias* vocant. Sic è Lunâ gubernant Oceanum. Cur hoc medicamentum purgat bilem atram? illud flavam vel pituitam? Hæmatites cur sanguinem sistit? Ætites partum accelerat? Magnes Polum respicit, ferrum attrahit?

Adfunt

Adfunt ex facculo qualitates occultæ quasi Magicæ Gymnosophistarum statuae, quæ appetitui satisfaciunt, nisi quod quidam cæteris acutior Magneti qualitatem duarum facierum nè ignota foret attribuere dignatus sit. Per hæc ingens aucupantur *Sophæ*, & inter catervas discipulorum sibi similiam & mullicularum, *Magistri orbis* & doctissimi mortalium audiunt: adeo misellum hoc nostrum genus fuco scientiæ & antiquis versuti hostis doctis deludi etiamnum amat, neque præcipitio antiquo dedoceri patitur inhærentem stirpitus vanæ scientiæ cupidinem.

6. Priorem Decalogi hujus tabulam, quæ substantiam & ipsi ingenitas determinationes complectitur, impleat *Ordinis* seu *Relationis* forma. Artifex siquidem *Organi* cum advertisset rerum naturam ordine quodam & connexione Entium in quibus plantata est subsistere, postea quæ singulis convenire vidit, quale unumquodque respectu alterius foret, contemplari instituit: Et in aliis quidem mutuan ad sese coordinationem comperit; In aliis verò sic hoc ad illud esse natum, ut reciproca conversio ex naturæ lege & intentione nulla foret: Et mutuam quidem conversionem in iis esse quorum natura
vel

vel una quodammodo foret, vel ad in se-
se agendum aut à sese patiendum ex ipsa
nativitatis suæ lege comparata, & has
omnes relationes in rebus ipsis esse positas
agnovit, quia, etsi *res respicere* non sine
rei per potentiam comparativam adapta-
tione nasceretur, consistebat tamen ipsa
relatio in eo quod natura ferebat, non
quod contribueret comparans facultas: Si
quando verò comparabilitas non nisi ex
eo quod intellectui inserta foret natura,
exoriebatur, huiusmodi Relationes ra-
tioni cedendas esse non diffitebatur; Et
harum quoque duarum linearum statuuntur, ut la-
tius exponunt Logici.

7. Circa hæc quid Sceptici? Cum pu-
tarent Relationem, si realis foret, nulla-
tenus ex intellectu posse originem ducere,
Hoc quod dicimus *Ordinem* existimave-
runt formaliter in ipsis rebus reperiri
oportere; Et, cum substantias & quæ-
cunque intelligimus explicari compara-
tivè experirentur, Alium ordinem *prædi-
camentalem*, alium *transcendentalem*;
seu alium accidentalem fundamento, ali-
um essentialem sibi finxerunt. Sic dupli-
cem Errorem quasi fundamentalem in
scientias commiserunt, Spiritalem na-
turam & intellectum quo res rem respici-
at

at materialibus affingentes, & confusis prædicatorum generibus totum humani discursus ædificium subruentes. His alium & quidem putidissimum adjecerunt: Existimantes siquidem Relationem esse etiam causaliter & originaliter ex solis rebus, Relationes quæ dicuntur *rationis* esse figmenta quædam impossibilitatem in sese concludentia, hoc est, futilis quædam intellectus nostri negotiationes contendunt, & amplos discursus de indignissimis & inutilissimis nugis Auditoribus propinant.

GRANUM SEXTUM.

Eosdem Extrinsecorum prædicatorum pariter rationes ignorare.

I. SECUNDAM tabulam jugatim incipiunt. Actionem & passionem simpliciter exposuit Philosophus, advertens motum in subiecto, prout à causa denominat subiectum, dici *passionem*, prout verò applicatur Agenti tanquam ab ipso profectum sic appellari *Actionis* nomine. Ad Collegia Dubitatorum si attendis, habebis nugarum affatim. Inter

ter motum & causam motus entitatum
quandam fabricant, quam in Efficiente
an in Subiecto collocent non satis inve-
niant; posterior siquidem videtur Agen-
te prior, eò quòd sit in Subiecto, maxi-
mè si de Creatione ingeratur quæstio.
Habet & aliud molestum hæc aërea enti-
tas, ut sine causa & effectu existens ne-
queat apprehendi; propterea non eam in
serie qualitatum collocant, sed defecti-
biliorem speciem comminiscuntur quam
Entium modalium titulo insigniunt; &
quia sine aliis existere non potest, pro-
pterea minùs eam distinguì quàm rem à
re loquuntur, & proficit distinctionis no-
væ familia quæ sit sicut modus à re.

2. Non queror de horum falsitate, ci-
rent id Peripatetici: Impudentiam accu-
so, quod nomine *modi*, significante vel
mensuram vel formam quæ in limitatione
partium consistit, abutantur ad illud
quod nullam cognationem cum voce ha-
beat, scilicet ad dependentiam ab alio
significandam: Accuso projectam auda-
ciam, quòd imponere nobis velint minùs
esse distinctum ab Ente Ens, quia ab eo
pendeat & non possit esse sine eo, ubi ne-
que ulla ratio neque ulla connexio inter
causam & effectum, nempe inter depen-
dentiam

dentiam & minorem distinctionem, vel
apparens proditur, sed merè stet pro ra-
tione voluntas; cum ex aduerso propter
relationem distinctio sit magis patens. Et
hæc quidem argumenta sunt omnimodæ
inficitæ & imperitiæ dialectices in Autho-
ribus.

3. Sed his utrisque inficitius & insulsi-
us est nomen Actionis & Passionis ab iis
quæ videntur ad invisibiles quasdam En-
titates, quas quæ nomina imposuerunt, vel
imposita usurpauerunt, nunquam viderunt
vel somniaverunt transferre; quo
facto, & stultiloquium Philosophis intulerunt,
& ab ipso communi hominum sensu aberraverunt. Verum non est transi-
liendus alius in hæc materia Error, quo
Actiones ubi in *transcuentes* & *immutabiles*
diviserunt, fingunt nobis actionis immu-
nentis rationem in eo positam quod idem
indivisibile Ens in se semetipsum agat, ex
nominum ratione communem contra fix-
issima Philosophiæ & rationis principia
invehentes. Sed hoc, quia ad Philoso-
phiam spectat, satis est monuisse.

4. Hærentem, stagitricâ methodo, de
Loco locum, sic inter aduersas antiquo-
rum sententias discludit Dialecticæ no-
stræ choragus, ut locum demonstret esse
ambiens

ambiens corpus ipsa tenus superficie locato compositum, instabilitatem suam celestium corporum constantia materialiter subjiens; Ut, sicut Animal, fluente & accedente materia non obstante, semper idem perseverat, sic & *Locus* propter eandem ad coelum posituram, inter decedentia & succedentia sibi invicem mortalia hujus respectus subiecta, perpetuam suae denominationis identitatem sortiatur, & invita mutabilitate teneatur.

5. Hac Peripatetici: & Andabatae nostri, primo Spatium quoddam quod vocant *imaginarium*, ab aeterno existent, sibi fingunt, partes habentes in nihilo, nullo dissimiles sed tamen distinctas, quae Entis naturam non habeant, & reales tamen effectus & diversitatem praestent, ut realiter mutatum sit mobile quia modò huic modò illi sit conjunctum, quorum nulum tamen sit existens. Adjiciunt Entitaturas, quarum specificatio sit facere modò huic nihilitati conjunctum, modò illi, vel certè modò distans, modò conjunctum aliis *ubi*, quorum reciproca natura sit facere ab hoc distantiam. Et huc quidem usque non nisi meram insaniam infantiunt, Entis, & non entis complicationem in singulis effatis involventes. Sed, quod

quod rem nostram magis spectat; naturam *loci* sine cuius noticia ab hominibus sciri non potest; quæque neque sanctorum natorum & morodoctis claustrorum peritiam eludere potest, invisibilibus Entitatibus & Phantasiis ultra febrientium somnia delirant, (quæ ab iis qui nomina *loco* & ejus Accidentibus fecerunt, nunquam cogitari potuere) compingunt: Unde produntur nimis literis ultra omnes morbos esse dementati: sicut Aristoteles testatur, quosdam argumentis quibusdam illusos vim contradictionis ex natura sustulisse, hoc est, ipsam ratiocinationem humanam ratione extinxisse.

6. Affinis huic est de *Tempore* querela; cuius formam in æterna quadam imaginaria transiitione *nihili* locatam comminiscuntur, quæ neque videri, neque signari in ea partes vel agnosci valeant; et nihil clarius sit quam delirare mortale hominum genus, si de ea quæreret, cum *Quando* fuerit vel futurum quidpiam sit interrogat: contra testimonium ipsius commercii humani in quo nihil aliud garritur præter partes celestis motus, quas signant Horæ, diei, Hebdomadis, Mensis, Anni, sæculique vocabula; ut nihil manifestius sit quam hoc genus hominum de

octo explicatorum Prædicamentorum rationibus nullum agnovisse, nullum non corrupisse; Ex laborem onerosorum illorum commentariorum esse, ut à natura infitis & natura necessariis notionibus Sectatores avertant, & totam rationis negotiationem in primis Elementis polluant & evertant. Reliquorum duorum Prædicamentorum ut in scientiis mediocris admodum est usus, ita corruptio minus aspectabilis; & sufficit his Magnis Magistris ea quasi ignota contemnere, & sine tanta industria nescire.

GRANUM SEPTIMUM.

Scepticos nostros ignorare in quo consistat vis Contradictionis.

I. **ET** sic tandem egestum est tantis aggestum operis stercorearium, rotam scientiarum inflammans & putrefaciens; & otium est cæteras Organi partes introspicere; quæ quoniam vel minus necessaria pleraque continent, & cum quibus ignorantia & error copulari possunt, propterea pauciora nobis vestiganda in iis supersunt. Non enim privatos

C

Error.

Errores persequimur, sed eos duntaxat qui cæterarum scientiarum nullam partem sanam & homine dignam relinquunt.

2. Proximus legum ratiocinationis Conditori labor in formando assensu seu iudicio impensus est: hanc *πρὸς ἰσχυροτάτην* appellavit. In quo libro et si Dubitantii nostri nihil (sicut in cæteris) disputent quod non confundunt, Unicum tamen examinare vel potius explanare articulum mihi satis est. Is de Contradictione est, sine cuius rigore nihil in scientiis noti fixive superesse potest: Hanc autem Philocathedræ nostri omninò enervant & funditùs ex discursu tollunt. Contradictio siquidem (quod ipse vocis sonus indigitat) est affirmatio & negatio ejusdem de eodem, hoc enim dictio contra dictionem præ se ipsâ fert. Affirmatio autem & Negatio nusquam nisi in Mente reperitur. Ea enim quæ in voce vel scripto est, non affirmatio & negatio, sed earum signa sunt & quidem mortua: In rebus quoque palam est Ens & non Ens in eodem (quo modo sunt affirmationis & negationis objectum) necquicquam consistere: Elucet itaque Contradictionem extra Mentem non oportere quærere.

3. Nostri verò Rabbini non nisi vel in re, vel in vocibus & signis eam contemplantur. Hinc est quod in futuris contingentibus determinatam veritatem ponunt. Nisi enim mens illis læva forer, non possent non videre hominum & consuetudinem & naturam (si recta sit) ferre ut in his duntaxat opinentur, hoc est, cum formidine assentiantur, hoc est, indeterminati maneat, & per consequens non esse hujusmodi propositiones capaces nisi veritatis indeterminatæ. Illi verò, vel ad objectum in tempore in quo jam non futurum, sed de facto est, animum advertentes; & in eo alteram tantum contradictionis partem comperientes, vel ad voces in quibus vident particulam *Non* æquè in his quàm in necessariis propositionibus Affirmationi præponi, de his propositionibus æquè pronunciant esse contradictorias atque necessarias; & inextricabilibus proinde laqueis sese induunt, quæ in Theologia eos prorsus præfocant.

4. Eodem Errore Propositiones (quas *interimentes* sese appellant Logices Consulti) pro Scopulo Capharæo & insuperabili grypho habent; Quia neque in Vocibus neque in Objecto contradictionis vim

eludere possibile est: Ubi si ad Mentis
vestigationem decurrerent, clarissimum
evaderet mentem vocibus conformem in
homine sanæ mentis existere nullo modo
posse, & proinde hujusmodi propositio-
num signa ventosa & inania esse, & sine
aliquo supposito sensu aërem pittacorum
more flagellatum. Et tamen hic Error
à Pyrrhoneis magno bombo ventilatus
miram quantam stragem disciplinis in-
fert.

5. Verum necdum arcem ignorantiae
& turrem confusionis invasimus. Ea est
quam vocant *Distinctionem virtualement*. Cum
enim Contradictionis vim in objectis
quærerent, vim eludendi contradic-
tionem Eristicè eos opprimentem rei tribu-
endam censuerunt: dixerunt itaque Rem,
etiam indivisibilem, sic habere virtutem
duarum, ut non tantum eminenter ea
præcontineret, sed etiam dualitatis seu
divisionis vim haberet, & per consequens
contradictoria de ea affirmari possent.
E. G. ut Divinitas inter Bonitatem & Ju-
stitiam ex parte ipsius rei eam distinc-
tionem (non actualem sed virtualement) haberet,
quâ actu quo repræsentaretur Justitia
non objiceretur vel responderet in ipsa re
Bonitas sed duntaxat Justitia, faciente
hoc

hoc non intellectus nostri naturâ, sed virtute quadam in objecto, sic ut hæ contradictoriæ *cognosci & non cognosci* de ipsâ re simul & semel verificarentur, quasi unâ parte cognitâ, aliâ non cognitâ. Sic etiam Unionem hypostaticam docent terminari ad supposititalitatem Filii, & non ad Essentiam Divinam, ex vi *distinctionis virtualis* in ipso objecto existentis, quâ fieri ut tangi & non tangi ab aliquâ virtute simul posset, contra evidentissimum rum Philosophi tum Theologi axioma, de re simplici vel totum accipi vel nihil, & contra ipsam naturam contradictionis, quæ in hoc stringit, ut nihil idem in eodem possit esse & non esse; quod foret, esse hoc & non esse hoc. Manifestissimum itaque manet admissionem *distinctionis virtualis* esse admissionem veritatis utriusque partis contradictoriarum, & hoc Sophistarum genus per assumptam eam distinctionem nihil solvere nodosum, sed auditori fucato eloquio os sublinere, & reapse admittere contradictorias esse veras, seu potius difficultatem esse insolubilem, nisi eversâ potestate Contradictionis.

GRANUM OCTAVUM.

*Hos Theologastros neque Syllogismi neque
methodi scientifica naturam novisse.*

1. **P**ost hunc libellum in Organo habentur quatuor de Discursu tractatus, quorum Anteriores *Priorum & Posteriorum* præpositis titulis agnoscuntur; In Prioribus Argumentationum formæ traduntur; In Posterioribus Argumentationum nobilissima *Demonstratio*, aperitur; in quibus utrisque etiam multos Errores docendo tradant, ut perspicuum est ex eo quod Figuram quam vocant *Galenicam* admittant, ex quo patet quod neque naturam Syllogismi, neque partium ipsius *Majoris viz. & Minoris* propositionum intelligant, vel quid sit esse terminum *exteriorem* vel *interiorem*. Similiter, in *Posteriorum* tractatu, Quid sit propositio *prima & immediata & similes*: Nihilominus quoniam tanta est in naturâ Energia ut sine accuratiore horum disquisitione ipse effectus *Demonstrationis* haberi possit, Omissis eorum fatuitatibus minùs noxiis, ad usum *Discursus*, sine quo nihil certi & tenacis in disciplinis consistere potest, descendemus.

2. Præ-

2. Præcunt itaque scientiarum conditoribus Geometræ præmittendo demonstrationibus suis Definitiones, Axiomata, & Postulata, ex quibus Ariadnæo ductu simpliciora & facilia concludentes paulatim & continuo contextu ad inexpectata & admiranda perducantur; Et sine his, vel omnibus vel plerisque, nulla surgit scientiæ Messis. Quare apud nostros pollicitatores scientiæ *Definitiones*, invenis largas disputationes & interminabiles lites, & pro concluso fortè rectè Definitionem expositam forte non, ut prorsus appareat eos usum Definitionum prorsus ignorare. *Axiomata* si adhibeant, deducunt, secundum suas sententias in aliis rebus, quo in sensu tale Axioma veritatem habet, & in quo veritatis vacuum sit oge- numque; sed axiomata quæ ipsa fronte evidentiā ferant nulla comparent, ut nomen Axiomatis audivisse, vim vocis & magis usum ipsius rei prorsus eos ignorare sit apertissimum. *Postulatum* rarus est in Physicis & Metaphysicis usus, unde ignoscenda est eis illorum imperitia. Jam verò connexio longa & Symma consequentiarum inaudita res est; Ubique occurrit quæstio nihil prævium requiritur, subito agitur, & sine principiis
C 4 resol-

resolvitur; Quodlibetica & Carneadæa methodo, vel è Lulli rotâ: ut quisquis ab hujusmodi professoribus veritatem & evidentiam expectat, etiam aureum Poetarum sæculum & Mahometi Paradisum credere sit idoneus.

3. Physicorum modo & Metaphysicorum Pastor Peripateticus, & præcepto & paradigmate nos instruit, eos, cui cordi sit demonstratio, acriter spectare oportere, ut argumenta *communia & aliena à propriis* separent; ut *primis*, hoc est, ejusmodi ut conclusum convertibile sit cum medio assumpto, utantur; ut *nota* assumant quibus ignota & incerta conficiant; tandem, ut minùs compositorum tanquam facilius demonstrabilium examinationem præmittant, per quæ ad magis composita gradum sibi faciant. Nostri censores quomodo hæc effectuant si curemus, cernes eos Testimonia cum rationibus, rationes ex aliis scientiis & aliis partibus ejusdem scientiæ cum *propriis* confundere: Quid sit argumentatio propria prius ignorare, rarissimè usurpare; Ex Logicis intentionibus & communibus rationibus plerumque fundamenta conclusi struere. Sed (quod maxime absurdum & ab omni demonstratio-

nis.

nis usu maximè alienum est) ab ignotis perpetuò ferè minùs ignota concludere. Quota enim quæque thesis ab iis non ex Theologicâ aliquâ veritate pendet, & Thologicæ veritates quales sunt? quarum nempe voces novimus, intellectum ex naturali vocum usu venamur. Vc, scimus in Divinis esse *Patrem*; sed quid Pater in divinis significet ignoramus, nisi ab Aristotele & naturâ hoc repetamus: *αὐτὸς* ergo *Πατήρ* agunt qui quid sit Pater ex divinis dogmatibus expiscantur.

4. Attamen tota Philosophia plena est huiusmodi. Quid *Substantia* quid *Accidens* ex mysterio Venerabilis Eucharistiæ depromunt; Quid *Suppositum* vel *Persona* ex Sacræ Triados vel Incarnationis arcanis quærunt; Quid *Quantitas*, quid *Actio*; quid *Locus*, Quid *Materia* & *Forma*, & uno verbo, quicquid acriùs in Philosophicis examinatur totum ex Theologicis trahitur & pendet. Quid dicam de ordine quo utuntur; Affectant, quantum possunt, difficiliora præmittere, ut ingenii sui ostentationem quamprimùm prodant. Inde primæ puerorum operæ in Ens rationis & Universalium spinosissimam speculationem collocantur.

GRANUM NONUM.

*Eisdem Definitionis & Divisionis ingenium
ignorare.*

1. **S**uperfunt libri propriè Dialectici, in quibus non jam ad Scientiam instruitur Lector, sed vel ad Inventionem & probabiliter in quâlibet materiâ disserendum, vel ad tentandum responsorem & circumveniendum: Hi Elenchorum appellantur, illi Topicorum. Attamen, quoniam in Topicis Definitionis concinnandæ & Divisionis in sua membra dispendendæ tramites diriguntur, Hæ autem mirificè ad Demonstrationem valent, non est omittendum quid in his ab inflatis Magistris nostris erretur.

2. Est autem *Definitio* explicatio nominis rei, hoc est, explicatio ipsius rei non prout in sese est, sed prout apud nos sese exhibet, hoc est, quantum de eâ intelligitur: Hoc transversos agit Errores; nihil enim aliud pensant quàm se ipsam rem explicare, non advertentes aliud esse rem in se, & aliud in nostrâ mente: Hinc est cur in omnibus pænè definitionibus, præsertim communioribus, cespitent; ut,
cū.

cum quicquid una voce significatur, volunt etiam una definitione comprehendere; cum tamen unius vocis objecto exponendo debeantur plures sæpenuerò mentes vel sensus. Profectò si intelligerent in Definitione quarendà non disputari quid res in se sit, sed quid Homines vocum conditores velint de re hac dictum per hanc vocem cuius expanditur significatio, scientiæ sælicius multò fructificarent. Cum enim Definitiones sint in quibus omnia sequentia ex necessitate fundantur, palam est errorem in eo universam sequentem confundere disputationem.

3. Divisionem ab Institutore nostro accepimus duplicem; priorem, in rationes coherentes & sibi supervenientes & additas, quæ etsi utilissima sit ad scientiæ acquisitionem, tamen defectus ipsius non tam in Errorem perducit quàm in nescientiâ detiner, & propterea monuisse sat est. Altera Divisio est superioris in differentias suppositas, cujus leges sunt, ut non nisi per se differentię suscipiantur, & ut per contradictionem divaricentur: Et hanc posteriorem sic agnoscunt ut raro usurpent, priorem non tam ignorant quàm rejiciunt. Inde accidentales & aliorum.

orum generum differentia, loco nativorum, supponuntur: Inde per se species quasi nothæ repudiantur; & cum veræ differentia semper includant genericam rationem cujus limitationes quædam & termini sunt, ad hoc nauseantes Magistri nostri differentias introducunt generi quas novum quidpiam addere credunt, hoc est, alterius naturæ & prorsus alienas: Cum itaque in his duobus Scientiæ instrumentis profectus Scientiæ maximè appareat & crescat, Quid ab His Veri potest expectari qui de industriâ ea hebetant & inertia reddunt. Est & tertia Divisio Vocis insignificata, quæ ad Eristicam partem pertinet: Sed quoniam species ejus potissima in Antepredicamentis explicata est, nihil necesse est nos amplius circa ipsam immorari.

GRANUM DEGIMUM.

Theologastros hos neque in Philosophiâ neque in Scholasticâ quicquam explicare posse.

1. **ET** sic ad metam perventum est. Sed léges Hippodromi deponunt ut reflexis Equis eam circumeamus, hoc est,

est, ut retorto visu quid actum sit consideremus, sive ut quantum hi defectus in Scholam eos patientem inscientiæ & temeritatis & impudentiæ dum se miscet summis Theologiæ operibus, in medium proponamus. Clarum itaque est iis qui corticem Theologiæ palpaverunt, Sacræ Trinitatis & Incarnatæ Deitatis arcana summoperè à notionibus *Substantiæ* & *Relationis* pendere: Sine iis siquidem neque *Personæ* neque *Naturæ* vires intelliguntur. Palam itaque est, harum prædicamentaliū notifiarum ignorantia detentos nihil posse in his mysteriis Theologicè cum prudentiâ definire & certum pronunciare.

2. *Quanti* quoque naturâ ignoratâ in propatulo est substantiæ materialis rationem ignorari; & per consequens, de partibus ipsius *materiæ* & *formæ* non a'ias sententias quàm quales cæcorum sint de coloribus posse ferri. Consequenter de *nutritione* & *augmentatione* (quantum *Metaphysica* de iis Theoremata spectat) per tenebras palpari. Et, cum ab his venerabile & adorabile illud Eucharistiæ Secretum essentialiter analogiam suam trahat, calceatis pedibus sacrum illud solum ab iis calcari, qui ignorant *Quanti* propriam & genuinam indolem,

3. Idem

3. Idem mysterium, & pleraque alia, *Actionis Passionisque* rationes subterni suae tractationi flagitant: Quid enim fieri vel factum existimari potest, in quo actionis vel transeuntis vel immanentis ratio non sese intermiscet? Et non dissimilis est *Qualitatis* necessitas, quæ omnia ferè pervadit, ubicumque de cognitione est sermo, ut in Trinitate, Incarnatione, Angelis, Fide, & omni virtutum choragio, ubique qualitatum & nomen & notio se interfert. In omni præterea Philosophiæ parte & eâ Theologiæ speculatione quæ à Philosophiâ naturali adminicula deponit. Quid itaque sperari potest luminis ab iis qui sese Phosphoros prædicant, & *Qualitates* cunctas *substantiarum* notionibus obvelant?

4. *Loci* natura & *Quantitatis* cognitionem colligit secum, & propriis meritis petit agnosci. Citra illum enim de Spiritibus polymitæ nugæ texuntur. Nihil de Angelis, de Animabus separatis, de earum stationibus & receptaculis, cum gravitate intelligi vel proponi Sapientibus potest. Ad *tempus* quoque extenditur eadem ratio. Etsi, quanto obscurior est duratio spirituum quàm eorundem præsentia, tanto difficilîus penetrantur Errores qui

quæ ex ignoratione ipsius sequuntur. Proprii in Philosophiâ defectus circa principationem mundi inveniuntur. Cætera quæ tractavimus ad eò manifestè omnia scibilia permanant, ut manifestissimè cor-
arguant, apud errorum patronos nullam scientiæ possibilitatem (nisi à suis dictatis per oblivionem deerrent) remanere. Virtualis distinctio prodiit omnes difficiliore
fidei articulos, confitendo eos implicati-
onem includere : Omnium demonstratio-
nis legum & instrumentorum ignoratio &
neglectus, & Methodi confusio, apertè re-
stantur puram garrulitatem & rabulatio-
nem esse artes quas profitentur sub nomi-
ne Philosophiæ & Theologiæ : Tandem æquivocationum obliguratio, contemptâ
Analogiæ aperiendæ peritiâ, cogit (quod
experientia ipsa docet) non nisi implexas
tricas & obscuritates insolubiles esse exitum laboris eorum.

GRANUM UNDECIMUM.

Unde Scepticis fama sua constat.

A Tat paradoxum effutisti prodigi-
um responset mihi quispiam. Viros
qui

qui longos annos in studia Philosophiæ & Theologiæ expendērunt, qui ingentia volumina conscripserunt, nihil in his disciplinis sapere, nil contulisse. Hocine vel dictu tibi honestum, vel cuiquam creditu dignum appareat? Non tamen integrum mihi est inficiari me hoc dixisse. Volavit, & irrevocabile est verbum, signata est in testimonium contra me litera. Quid faciam? vel standum est dictis, vel lueda est cum infamâ temeritas. Atque utinam meo stigmate Scholæ hunc nævum abolere liceret; carò emisse gauderem. Nunc mihi vel prodenda est veritas, vel aperienda Scholarum turpitudine, quibus increvit hæc pestis, & usque ad medullam penetravit; paucæ supersunt sanæ particulae, sed quæ ad sanandas cæteras opem cum divinâ abundè sint. Dixi itaque, & non dixi tantummodo sed etiam demonstravi, Scepticum hoc genus, quoad Philosophiam & ea quæ ab ipsius decretis in Theologiâ pendent, ignarius esse iis qui disciplinas nunquam attigerunt: Adjicio, etiam ridibus, fatuis, furiosis.

2. Neque testibus indigeo, habeo ipsos quod dico confitentes, rectius *profiteres*: Irrident enim si quis quidpiam in his scientiis demonstrare se profiteatur, aut
ess.

efficere conetur. Suâ itaque professione in his magnis voluminibus demonstrationem non attigerunt. Nihil itaque sancti & constantis habent in iis Theorematis quæ demonstratione indigent. Quis itaque furor æqualis esse possit horum demeritæ qui tot Sophismatis delectari sustinent? Qui totam vitam quærendæ veritati impendunt, quam ipsimet tantâ experientiâ & præhabitâ opinione non posse inveniri manent persuasi?

3. Narrant veteres lepidum cujusdam furorem cui videbatur se continuis in theatro spectaculis assidere, & rectè actis summo cum gaudio applaudebat. Sed quid in hoc simile nostrorum Rabbinarum furori? Ille siquidem iis delectabatur quæ esse in rebus confidebat, nostri gloriantur & exultant in iis quæ ipsi non putant in rebus esse, vel certè se nescire putant in rebus sint necne. Natura nobis tædium injecit quærendi quæ inveniri desperat; Hi ex instituto, & quasi confirmata vitæ ratione, id sibi totis operis quærendum proponunt, quod non posse indagatione suâ obtineri ipsis laboribus suis præsupponunt. Dicimus oviculam si erraverit, quia non habet eam naturæ sagacitatem quæ in cæteris Animalibus odoratu

ratu vel alio sensu ad cubilia sua ea dirigit, quò magis ambulat eò longius deerrare. Hi itaque nostri scientiarum cæci duces, quò plura, quò laboriosius meditantur, eò altius in errorem demerguntur, & longinquius veritatem deserunt; cum nullum habeant demonstrationis filum, vel agnitæ veritatis faciem per quam in semitam se reducere, valeant. Fælices itaque præ iis rudes & mentis impotes, qui unico tantum passu vel purâ nescientiâ à veritate separantur, cum propter facultatis discursivæ angustias longius sese remove nequaquam valeant.

4. Agit Aristoteles in Metaphysicis contra quosdam, qui argumentis quas evitare nescirent convicti, omnes opiniones veras, & contradictorias simul esse compossibiles credebant. Nonne apertissimum est hujusmodi, quantumvis *Philosophos* agnominatos, longius à veritate discessisse quolibet furioso & amente & cum ipsâ vi & rationis robore rationem destruerent, quæ aut in hoc principio solidata est, *Idem non posse simul esse, & non esse*, vel nullam prorsus radicem & firmitatem habet? & nostri numquid minus his habent? Num positâ distinctione virtuali superest aliqua contradictionis potestas?

festas? Quid dicam de Egregiis illis dogmatibus? Spatium imaginarium & esse, & nihil esse? Idem corpus in diversis locis posse in uno interire & non esse, in alio nasci & esse? Imò idem corpus posse replicari? & sic de eodem omnes contradictiones verificari posse tanquam de pluribus? Aut sunt fortasse Mediastrini auctores qui hæc propugnant & non inter suos Coryphæi?

5. At enim neque dum difficultati satis est factum: Cæteris siquidem hominum quid dicemus? Quomodo sibi os sublini? Quomodo tantam injuriam patiuntur mundo suisque fieri? Verum enimverò, Hi cæteri quinam sunt? Socii & discipuli? aut rudes & qui has scientias non attigerunt? an tandem Qui demonstrativam viam aut insistant aut discipiunt? De prima classe non tam facilis est responsio quam futilis quæstio, quasi peteretur cur hi ipsi cum ratione non insaniant? ii enim de quibus quæritur, aut præoccupatione aut hebetudine eodem furore detinentur. De mediis rursus aperta res est; sicut enim si quæras cur plebei præstigiatorum fucis capiantur, palam est ideirco hoc sic se habere quia artem non intelligunt, & ideo mira eis videri

videri quæ oculis tenus comprehenduntur, Animo non dispiciuntur. Quid proinde mirum si admirentur hos Theologos quibus industria & otium vel ingenium vel voluntas deest discutiendis iis quæ multo labore & ingenio adlaborata iis offeruntur. Segnium & rudium est decipi à callidis & versutis veteratoribus. Tertium ordinem qui integrant pauci sunt; iidem aut jam fessi, & eâ alacritate quam vegetus sanguis aliquando suffecerat destituti; Aut (quod studiosorum est) retrusi, & parum sese rebus miscentes; aut de remedio desperabundi: Unde videmus non deesse, qui totam Scholæ rationem calumniati tanquam vacuum veritatis, ad alias, ut Geometricas, disciplinas tanquam dignas humano intellectu sese applicent: Optimos, ad cœlestis vitæ studium quoddam, sub fideli tutelâ, sine sapientiæ adminiculis, totas operas conferre.

6. Et ecce ansam novæ dubitationis: Theologorum enim de quibus agimus genus etsi in uno cogitationum filo, & una, ut loqui solent, linea delirare contendamus, non tamen propterea proborum virorum & Christianorum vel civium cordatorum commercio exigimus. Cur itaque ipsi
tam

tam inutiles operas cum circumventionem
Christianæ plebis exercent? Sed si uti-
mur oblati, ipsa sese propositio interi-
mit. Cum enim dicas eos in hac linea
desipere, quomodo in eadem sapienter
sese gerere flagitas, absque eo quod ipse
tibi contrarius incedas? Sed addenda
est excusatio quæ evidenter factum co-
mitatur: qui enim de veritate desperat,
& propositam huic facultati (quantumvis
egenæ) utilitatem & suam temporariam
& alienam spiritualem, & gloriâ & po-
tentiam videt, Cur hæc bona rejiciat?
Videt autem qui quid piâ videt, & glo-
riam apud populum, & per hanc, poten-
tiam; Cathedras videlicet & Censorias &
Sacramentales, imò & Judiciales & Prædi-
catorum, his artibus esse apertas; & per
hæc, lucra non modica, & benefaciendi
commoditatem: Cur itaque totis viribus
has facultates non sectentur.

GRANUM

GRANUM DUODECIMUM

*Theologos hos neque Fidem Catholicam,
neque quid sit propositionem esse de Fide
prorsus intelligere.*

1. **C**oncluso, hos umbræ scientiarum
captatores Philosophiæ nihil, nihil
Theologiæ suis contra Mercatoribus dis-
trahere; protinus ratio operis exigit, ut
quid in speciali negotio de quò quæritur,
hoc est, in peritia censoria valeant, dis-
quiramus. Consistit autem hæc ars po-
tissimè in iis regulis quæ verum à falso
non quocunque, sed utili, & ad Ecclesiæ
regimen necessario discriminant. De hi
itaque quantum iis fidè possit investiga-
mus. *Theologiæ* nomine intellectæ nobis
veniunt duæ virtutes Intellectuales, nempe
Fides & *Scientia* quædam, ex fide Cognitis
cum natura Notis copulatis, derivata:
Quoad Fidem, hoc præ cæteris videtur ab
iis flagitandum, ut ipsam credendi regu-
lam calleant qua Catholici ab omni Hæ-
reticorum semine impolluti custodiuntur:
Hanc autem nisi eandem cum Calvinistis
& omnibus absurdissimis sectis commu-
nem faciant, Luam ego omnem calumnia-
torum

torum poenam: Privati siquidem Spiritus ultimam sententiam quam Calvinistæ ad explicationem sacræ Legis adhibent, hi ejusdem osiores adlongè notius, hoc est, ad Ecclesiæ Catholicæ numen agnoscendum, esse necessarium asseverant.

2. Inspiciantur severiores eorum disquisitiones, in quibus concluditur totidem seu miraculorum seu quorumcunque testimoniorum sigilla, quot Ecclesiæ & fidei mysteriis impressa sunt, permissu Dei falso alicui dogmati posse convenire: Quo posito, evidenter consequum est, ex omnibus quæ credibilitati Articulorum Fidei præferuntur, non licere bonâ consequentiâ inferre, verum esse quemlibet Articulum Fidei: Ex omnibus proinde quæ ex puro intellectu accidunt fidei, non est fides determinata ad veritatem sed purè opinativa, & per consequens, non inter Intellectuales sed inter Voluntatis perfectiones reponenda. Sed hoc leve est; Quod urgeo est, Ergo nulla alia est certitudo in fide quam quæ ex ignoto & non rationabili sed deitùs infuso invisibiliter & insensibiliter principio, hoc est, ex privatâ inspiratione, nascitur. Neque cum fructu replicatur, non esse hanc inspirationem privatam, quia est omnibus fidelibus

bus communis; Eodem enim jure, & Diabolica plurium Hæreticorum grâti in falsum conspirantium impressio, undecumque facta, communis est: Neque enim privatus Spiritus reprehenditur quia Unus aut paucorum est, sed quia invisibilis, & sine potestate sese per rationis cuniculos mentibus aliorum insinuandi esse deprehenditur, & hæc eadem in ipsorum fidei Regulâ manifesta sunt.

3. Sequitur, an hallucinor, Ecclesiam ipsam Universalem posse errare? Cum enim Fidei Indefectibilitas in testimonio Ecclesiæ fundetur, & quæcumque Ecclesiam stabilem in veracitate efficiant possint stare cum hoc quod Ecclesia falsum testatur, consequens est nihil obstare cur Ecclesia non possit falsum testari, hoc est, docere, hoc est, errare; nisi Deus supra omnium naturalium & supernaturalium ordinem ex machinâ manum tendat.

4. Sed nè videar Pluribus erimine ab uno inferre culpam, advertat in universis eorum de Fide Scriptis Lector, *Obscuritatem* quam in Fide Christianâ agnoscimus pro *Incertitudine* accipi, & laborare deinceps hos Authores quomodo hæc Incertitudo ex Fide tollenda sit, & non invenire aliam viam quam per interiorem
&

& invisibilem Dei inspirationem, seu per
piam actionem, ut loquuntur. Unde quic-
quid docerent, inevitabile est omnibus
hoc crimen, Fidei resolutionem in priva-
tum Spiritum revocandi, Quantumvis
unus aliquis magis ingenuus vel ingenio-
sus necessitatem hanc magis aperuerit &
vulgaribus oculis exposuerit. Hos itaque
homines patiemur fidei sedere censores &
arbitros? qui primam notionem quâ Ca-
tholici ab Hæreticis separantur cum Hæ-
reticis communem habent? Fælices quod-
cum materno lacte fidem suxerunt, &
propterea velut Christiani, & non prout
disciplinis instituti, credunt, alioqui cum
cæteris relegendi.

Sed propius accincti ipsam rem
quam agimus adoriatur. Cum hæresis
nemo possit allegari, qui propositioni
quæ sit de fide non contradixerit, si
constet totum hoc hominum genus igno-
rare quid significet propositionem ali-
quam esse de fide, pariter conclusum est
prorsus inertes esse ad exercendam in
quæstione Fidei censuram, & quamlibet
propositionem Hæresios nexibus illigan-
dam. Palam ergo est, propositionem
aliquam in aliquo testimonio cujus au-
thoritas sufficiens est ad fidem Christiano

homini faciendam posse contineri, sed
 adeo vel ambiguo vel obscure, in plerisque
 non obligentur ad veritatem eorum in
 ipso testimonio etiam proposito confi-
 tendam: palam est rursus non teneri ple-
 rosque fidei, ad omnia quae evidentiter
 in sacris literis vel conciliis traduntur di-
 scenda. Tertio manifestum est, non omnes
 etiam sacrae Theologiae Doctores & Pro-
 fessores teneri aequales esse & omnia eade-
 dem scire: neque mihi conuictum est, aliquid
 aliquod videre quo defuturum sit quantum
 eminentiores, quantum minus teneantur
 agnoscere & tenere.

6. Haec eo fine explicari, ut quid qua-
 ratur cum quaeritur Quid sit propositio
 nem aliquam esse de fide, in quo sensu quo
 Theologi eam acceptione, hoc est, ut qua-
 titatis fuerit oppositam, liceatur consu-
 ram Scholasticam, putare Theologis vulgo
 esse ignotum & nullis legibus comprehen-
 sum. Cum enim clarissimum sit, postea
 quae post mille annos in scholis sacris
 literis contenta esse clarabuntur jam
 habere fidei rigorem & indeclinabilem, ut
 mereantur censuram quae canonicè opposi-
 tum docuerint, confessum quoque erit, in
 sensu Theologorum, quo propositiones esse
 de fide sic asserunt, ut opposita merentur cen-

cenfuram, includi debent necessitatem
quâ teneatur qui censuram incipit, ta-
lem veritatem in testimonio hoc agnoscere
& ipsum testimonium didicisse. Cum
itaque secundâ propositione abunde con-
stet non omnibus fidelibus hanc esse ne-
cessitatem impositam, sequitur Theologo
censori hoc legibus comprehensum esse
debere, num hic homo talis sit ut huius
modi propositio in eo non potest debeat?
Et quantumvis quis Theologis consuleris
sit, an non etiam tali sua indulgentia per-
mittenda sit & non firmandus ad scien-
dum esse de fide quicquid alius no-

7. *Peto nunc à Magistris nostris Censo-*
ribus in quibus eorum libris definitur sine
his leges? Ubi saltem investigari? Ubi
de his dubitatum fuerit? An putent Ecclesiam
& Theologorum Collegia de personarum
ipsorum quasi orationis tripudibus pen-
dere oportere in iis propositionibus quæ
neque dum ad trutinam & examen Ec-
clesie revocata sunt? Ego si ad Aras ad-
jurer, non verear eos coram cœlo & terrâ
propterea ignaros quæstionis propositæ quid
sit propositionem aliquam esse de fide publi-
co vadimonio protestari; Non eo dum-
taxat nomine quod totius logices imperi-

tos esse, maxime quoad exercitium seu-
 rus sim, Unde neque methodum in futu-
 rum resolvendi quaestionem habent, Ne-
 que ideo solum quod in libris eorum de
 hac quaestione consuetas commentationes
 onerosas non invenio; Neque ideo tan-
 tummodo quia consuetudinem ipsorum
 esse videam scripta aliena, confarcinare
 & inter sententias alienas, non ex determi-
 natis principiis, sed quasi ex arbitrio boni
 viri, sententiam ferre. Sed etiam, quia
 cum occurrunt in scriptis eorum qualifi-
 candae propositiones, cerno eas absque
 legibus & quasi ex prudentiae sagacitate
 & conjectura ad Censuras descendere,
 quod nihil magis attendant quam vota &
 suffragia fallibilis & fallacis ad veritatem
 figendam potentiae. Si itaque hi Theo-
 logi, neque quid sibi agendum proposi-
 tum sit intelligant, egregiam profecto
 sententiam ab iis expectari fas est.

GRANUM

GRANUM DECIMUM TERTIUM.

*Scepticos ignorare quæ requirantur ad hoc ut
argumentum ex Sacris Literis sit vali-
dum.*

i. **Q**Uod proximè ad Censores pro-
positionum spectat est, ut accu-
ratè perspiciant locos ex quibus argu-
menta trahuntur, quæ veritatem ali-
quam esse *de fide* coarguant. Et, nè ni-
miùm ad rei veritatem attendendo ma-
gistros nostros ad inexpectata deducam,
ipsorum & placita persequar. Tres ita-
que sunt solennes loci ex quibus Verita-
tem propositam ad classem pronunciato-
rum *de fide* pertinere, solent elicere; sa-
crorum librorum textus, sacra concilia,
& tandem sanctorum Patrum consensus.
Ut itaque à sacris literis exordium suma-
mus. Inquiro primum ~~unum~~ne textus
sufficit ad faciendam propositionem *de*
fide, an requirantur plures? Si posterius
amplexentur, Interrogo ulterius quis
numerus sit satis? Et, ne tricer, sic rem
conficio: si nullus unus textus ex pluribus
allatis est evidens, neque decem neque
mille evidentiam facient: Et, si unus
D 3 quis-

quispiam vim constrictivam habet, ceteri omnes sunt superflui. De Numero itaque non est injicienda mora.

2. Oppones, adjectum textum posse priorem illustrare & ei evidentiam conciliare. Respondeo, hoc bisectè posse tentari; uno modo sic, ut adductus in auxilium cum evidentiâ producat aliquod quo posito sensus primò allati non possit esse alius quàm ille qui in lite versatur, & in hoc casu uterque locus unum tantummodò argumentum seu textum continet, neque plurimum sed unius vim habens. Si priorem modum acceptes, posteriores textus nihil afferunt nisi molem, seu plus & minus, quæ vim habent quamdà de probabili persuasione litigatur; si autem de violentiâ & quæ non possit falli, nihil adminiculi conferunt. Quamvis enim singuli eludi possunt, totus acervus non est nisi fasciculus militatum quantum ad evidentiam cogendam. Reducitur itaque ad unius loci qualitatem difficultas. Et libens velim ab iis discere quas *Regulas* habeant Evidentiæ quas sectando possint adeò firmiter decernere. Literam sacræ paginæ hic & nunc esse adeò evidentem ut nullâ tergiversatione valeat eludi, sed reus fit Censuræ qui alium ei sen-

sensum tribuat. Quando constat propositionem aliquam esse Hæreticam, & queritur, Homo càmne sic patēfecerit ut reus sit sacro Quæstorum fidei tribunalis, Vidēdo doctores nostros multa disputare & pro juris Canonici modo satis subtiliter & nervosè, sed aliam prorsus nos litem agimus, & de vocum in certam sententiam fixatione laboramus. Ut, si vox aliquo modo sit æquivoca, in quo sensu ex necessitate sit acceptanda? Utrum nulla improprietas admittenda sit, an aliqua, & ea quantā qualisque sit? Similiter in sententiis & constructione? Si alia sacre pagine sententiæ in figurâ & modo loquendi parietur, quā & quantā distinctione opus sit ut evidens fiat non posse utramque eodem modo intelligi? Nunquamne sint admittendæ in explicatione sacre Scripturæ imperfectæ locutiones? nunquamne argumenta popularia quæ in sese consequentiam violentam non involvant? & sexcenta alia quæ accuratè examinantibus argumenta quæ ex autoritate dicuntur molestissimè occurrunt. Unde necesse fuit Jurisperitis, libellos de proprietate vocum Juris inferere, qui & ipsi perplexis commentariis & multæ disputationi sunt obnoxii. Cujusmodi tamen libello qqs

bri vel quæstiones nostris censoribus nulli
extant.

3. Dices esse Regulam sacrarum inter-
pretationum, ut impropria locutio non
admittatur sine necessitate, & rursus quod
solus literalis sensus ad dogmata convin-
cenda sit idoneus, & aliis. Quantum ad
priorem Regulam responderetur. Aliud
est quære meliorem interpretandi me-
dum, aliud quære quid necessario sit
sequendum. Ea regula fixa est ad *diri-*
gendum lectorem non ad *cogendum*; Est
que regula quæ plerumque, & fortassis
neque plerumque, sed in apertioribus sa-
cræ Scripturæ locis fit sequenda, exce-
ptionesque non tam frequentes quam per-
petuas patiatur. Deinde, quis fixit re-
gulam quanta debeat esse necessitas quæ
impellendus sit lector ad minus propriam
significationem acceptandam? Quod
dum non liquet, nullius virtutis est hæc
regula ad censuras infligendas. Posterior
Regula sine dubio sancta & iusta est, sed
infra eam consistunt eæ ambiguitates qui-
bus præfigi modum postulamus. Video
enim quoddam sententiam Grammatica-
lem pro Literali interpretari; hoc est, eam
quæ singulas voces citra ullam inversio-
nem elegantiz ergo introductam *literalem*
appellare

appellare; Nimirum patienter (ut ait Poeta) Ne dicam stultè, Cùm omnes Tro-
porum & Figurarum licentias in iis scri-
ptis agnoscamus quibus non alium quàm
literalem sensum subesse suspicamur.

GRANUM DECIMUM QUARTUM.

*Similis est eorum Ignorantia in Argumentis
ex Conciliis.*

1. **S**Ecunda Sedes est *Conciliorum*, de
quibus & æqua dissidiorum seges,
& nulla ferè dirimendi lites copia. Pro-
vinciales & Nationales Synodos & quic-
quid Universam Christianitatem non
comprehendit plerique à potestate fidei
faciendæ excludunt, ut quæ ulteriori ad-
huc & superiori examini sint subjectæ.
Non pauci hanc exceptionem mitigant,
si confirmatæ sint à Sede Apostolicâ; nec
immerito, si cum suo sale intelligatur;
sed ex hâc limitatione ad certitudinem
nihil acquiritur; iidem enim neque Uni-
versalia Concilia admittunt sine eâdem
approbatione, ut si quid Canonî ex uno
capite acc. escit, tantundem ex alio de-
matur, quamquam ubi non omnes

convenire quid ad certitudinem profectum est: Porro itaque hæc additio detrahit certitudini Oecumenicorum quas suâ alioquin autoritate & basi fixa erant quàm addas particularibus; quibus quod adjicit, inter Theologos inter *incerta* reputatur.

12. Ergo ad Universalia Concilia res redacta est, & ea sola quæ Pontificiâ autoritate sunt sigillata. Verum neque hoc constat velintne hi Theologi non aliam Concilii quàm Papalem esse certitudinem, an verò Infalibilitatem esse Concilii ut Plenarii; hoc est, ut capite constantis & corpore: utroque enim modo videtur à Theologis disputari, & per consequens apud Scepticos neutrum est certum. Si autem disputabile est Concilium non nisi à Pontificiâ seu Præsidentia seu confirmatione Validitatem obtinere, non certius est quod à Concilio Veritatis stabilitatem trahit, quàm quod à solo Papa, aut certe adhuc sub Judice, ullam Concilium plenarium fidei coactivam potentiam possideat, cùm utraque hæc sint dubia; An Concilium aliter quàm à Papa & per Papam infallibile sit, & rursus, utrum ullam infalibilitatem habeat ipse Papa, & per consequens, Concilium à Pa-
pa.

pa. Etiam si enim cum de Positiva pro-
 babilitate est sermo, liceat suspicari in-
 consequentiam, ex eo quod fortassis ne-
 mo hæc utraque unus teneat, & Concilii
 firmitatem ex Papali nasci & Papalem
 nullam esse, tamen cum de Negativo seu
 de non certitudine est Quæstio, conse-
 quentia clarissima est: si enim neque sit
 aliquid convincens Papam habere Infal-
 libilitatem, quod extra litem est apud
 eos qui nihil certè in huiusmodi materiâ
 agnoscunt, neque sit aliquid convincens
 Concilium habere Infalibilitatem, si à
 Papa illam non morietur, nullâ specie
 vel probabilitate potest negari, nihil con-
 vincens agnosci quo Concilii Authorita-
 tem cogendi fidem conciliemus; Quibus
 enim argumentis hæc hypethetica demon-
 strabitur, Si Papa nullam habeat Infalibi-
 litatem Concilium ex sese habebit. Ubi
 prius statutum fuerit, Non posse convinci
 Concilium habere Infalibilitatem, aliter
 quàm à Papa? Evidentissimum itaque est,
 neque Conciliorum Universalium Au-
 thoritatem ita Scepticis esse illustrem, ut
 si suis decretis stare velint, quicquam pro-
 nunciare possint esse de fide, quia in Conci-
 lii illud definitum reperitur.

3. Et hæc de Conciliis dicta sunt, de quorum Esse nulla sit disputatio. De *Legitimatione* modo Conciliorum non sunt leviores controversiæ. Requiritur non ignobiles, quales nostrum fert Sæculum, Theologi, ut à Pontifice Romano inditum & congregatum sit Concilium. Onerosa conditio; vereor enim, ne, si nullum Concilium acceptetur de quo non possit certum reddi Indictionem ipsius à Papa esse profectam, securissima & summe æstimata vacillent, atque adeò tota intereat quæ est à Conciliis fidei confirmatio. Vetustiores rursus desiderant ut saltem tres Romani Imperii Patriarchæ Concilio quod *Oecumenici* appellationem mereatur intersint; sed apertus in hoc est respectus ad Jurisdictionem Imperialem. Quid enim minus habent, Indiarum Æthiopiarum vel Babylonis Patriarchæ, saltem duobus secundariis, ut ad rem Catholicam non æquè accersantur quàm Alexandrinus & Antiochenus. Palam itaque est, hanc conditionem è Juris vel consuetudinis legibus firmitatem traxisse, non ex ipsa rei naturâ. Et tamen hujusmodi circumstantiæ quantas Tragedias antiquis excitare solite sunt circa admissionem Concilii vel rejectionem?

4. Adjiciamus nunc quæ quærunt de Prælatorum numero, de suffragiorum seu Personarum, quarum vota sunt, decisivâ qualitate. Sed sunt hæc omnia qualia oportet, etsi incertis prorsus principiis interminabiles sunt lites quæ circa hæc moventur. Quid profectum est? Novæ ingeruntur querelæ de materiâ decisionum, Philosophica num pertineant ad Conciliorum Tribunal, ut, Continuum, an ex numeratis punctis coalescat? Accidentia possintne, reservatâ Dei potentiâ, citra subjectum inter Existentiâ numerari? Sintne Antipodes? Tellus an sol dierum nobis Annorumque vicissitudines præstet? Et etiam Logica, ut quæ inter Opiniones sit probabilior, &c. Imò num omnia Theologica, an dumtaxat necessaria? Imò an quidlibet quod ad Theologiam propriè dictam, hoc est pro ut opponitur Fidei vel Catholicæ vel utcumque Theologicæ, sit materia resolutionis Conciliorum? Ex quibus quæstionibus quot discordiarum semina, quanta Incertitudinis confusio exoritur cum ad particularem propositionem descendit inquisitio? Ad hæc multiplicantur de formâ decisionis ambiguitates; An *Rationes* Conciliorum sint admittendæ, vel solum *Decreta*?

Decreta? Num discursus pravi ad Canones? Num Epistolæ vel testimonia in Conciliis lecta & approbata vim conciliarem contrahant? Et de ipsis Canonibus inquiritur, num sufficiat dogma sub Anathemate interdici, nisi formaliter damnetur? & multo magis si Anathema non addatur.

GRANUM DECIMUM QUINTUM.

Æqualis quoque in Patrum allegatione est eorum Ignorantia.

1. **E**X Sanctorum deinde Patrum scitis qui supremus est locus, Fidei firmitatem propositæ veritati acquirere non minus difficile erit huic Theologorum sectæ. Etsi enim non sint in tot derivatæ brachia quæ disputantur, difficilius tamen longè est solutio. Hoc itaque non dubitatur quin Universalis Sanctorum consensus Fidei Catholicæ dignitatem afferat propositioni in quam incumbit. Hic verò quomodo haberi possit, hoc opus hic labor est. Et tres statim sese offerunt quæstiones seu sensus hujus vocis *Omnes Patres*. Imprimis enim sonare

v. id

videtur Omnes omnino Patres; deinde, Omnes quorum opera nobis ex temporum ruinis salva permanserunt; Tandem omnes qui eam materiam tractaverunt seu eam propositionem commemoraverunt. Et quantum ad primam significationem sicut ex unâ parte magnam evidentiam trahit necessitatis fidei ab huiusmodi consensu, sic ex aliâ evanescit, ex eo quod impossibile videatur firmo aliquo argumento evincere, nullum unquam Patrum à determinatâ propositione dissensisse. Neque dubitant Theologastri liberaliter errores in Sanctos etiam eaveratim impingere. Unde paradoxum foret vel supponere neminem Sanctorum circa propositionem de cuius censurâ dubitandi locus est incertum fuisse, neque minus *subxerit* totum Patrum cœtum in Senatum cogere.

2. Verum enimverò etiam in mediâ significatione, quamquam ea adeo à priori defeiciat ut respectu ipsius non possit unius ad mille comparisonem sustinere, tamen nemo sanx mentis hoc adoriri vel polliceri ausit, se omnes Patres quorum supersunt scripta, circa unam sententiam quam Theologus non prorsus insanus sustineat, ad confirmationem alterutrius partis concordare

eordes signatis vocibus adducturum. Ad tertiam itaque significationem contestatio litis recidit. Ibi verò augusta illa species Universalitatis Sanctorum adeo imminuta est, ut totam cogendæ consensum virtutem amisisse videatur. Quid enim si non amplius duobus vel tribus vel unus solus eam quæstionem attigerit, vel ejus dicti meminerit, Fidem unius ab ore suspendemus? Sed sint decem aut viginti, qui ingens est numerus & rarissimè cum efficaciâ in unum collatus. Quis spondere poterit non fuisse inter Omnes plus quinquaginta vel centum ex oppositâ parte. In tanto enim Sanctorum numero levis est hic numerus, etiam erraturorum; sed, si horum vel decima pars extaret, priorum viginti autoritas omninò elevaretur, & quæstio inter Sanctos dubia haberetur. Quam itaque vim habet sic tractata omnium Sanctorum consensus cum reverâ neque Omnium neque multitudinis quæ ad omnes proportionem aliquam considerabilem habeat, sit hic tam laxus promissoris hiatus.

3. Quis præterea ambigat copiosam esse licium materiam in comparatione Sanctorum. Omniumne confusè & numero sint acceptanda vota, an etiam ponderanda?

randa ? Num etiam secundum materia-
rum de quibus disputatur varietatem non
sit Electio inter Patres instituenda, ut
qui magis in eâ parte laboraverit præfe-
rendus sit ? Et magis qui ex instituto in
quæstione sese exercuerit ei qui ex occasi-
one dumtaxat tetigerit ? Num iterum
modus ipse loquendi non multum inferat
differentiæ ? Utrum accepta sit à majori-
bus, vel vulgata in Ecclesiâ quam profi-
tetur sententia, an privato studio ex sa-
cris literis vel rationis acumine hausta ?
Tandem in quâ materiâ tantum pollen-
tiæ obtineat Sanctorum persuasio ? Num
in Philosophicis, Theologicis, an iis dum-
taxat quæ ad necessitatem Fidei Catholi-
cæ spectant, eamque vel explicant vel to-
tantur ? Omnia hæc, & fortassè plura, quæ
accuratè examinantibus qualitatem testi-
moniorum ad Censuram idoneorum ig-
nota & indecisa Censorios illos rabbinos
latent & fallunt : Præter hæc omnia quàm
ambiguae originis sunt opera Patribus at-
tributa, & quantum laboris ad eam cla-
randam quis nescit ?

4. Et jam ad propositum de iis quæ fi-
dem cogunt mediis perventum est. Quod
enim hi auctores de Papali in decidendo
Authoritate inflatissimis buccis crepant,
quoniam

quoniam non sicut hi priores loci quoad substantiam receptum est, in presentem methodum non cadit, in qua non id agimus, ut quid sit verum, quid falsum investigemus, sed quid ignotum, quid scitu necessarium erat his Magistris nostris, aperiamus.

GRANUM DECIMUM SEXTUM.

Septidos nostros, reliquarum Censurarum Leges ignorare.

Post Hæresim succedit inter stigmata Theologica Erroris nota, quæ, si significet oppositam veritatem esse demonstratione Theologica perspicuam ad nostros Censores non pertingit, quibus persuasum est inane esse illud nomen, neque in totâ Theologiâ quidpiam simile reperiri. Cùm itaque propositionem aliquam esse *Erroneam* denunciant, improprie voce utuntur, neque significant hoc quod verè vitiosum est, sed vel sono sine mente abutuntur, vel fingunt sibi vitium ubi nullum subest. Plerumque enim Erroris nomenclaturâ notant quod omnibus Theologis oppositum credunt, de quibus eadem

eisdem difficultates quæ de Universitate Patrum motæ sunt, redeunt: Et, quod cunctis foret oppositum, firmis rationibus subsistere non inconvenit, neque Censuræ esse obnoxium. Hæc itaque curæ de Errori & Scientiâ nos ipsi liberant. Inducunt tamen alios Censurarum modos sine ullâ vel authoritate vel significatione, putâ, propositionem aliquam esse *proximam Heresi* vel Errori; quas censuras neque Conciliorum neque Summorum Pontificum exemplis muniunt, ex quibus nihilominus Censurarum nomina solent hauriri. Et quod nihil possint in se sententiæ & intellectûs continere ex ipsâ voce omnino claret. In *indivisibilibus* enim, cujuscumodi sunt Veritas & Falsitas propositionum, quid potest significare *proximitas*? Deinde quo modo atque unde desumitur mensura propinquitatis? Sunt itaque hæc pura figmenta, non intelligentium quid ad notas speculativas pertineat, sed theoricæ veritates expendentium ad modum litium, quæ Judicum suffragiis terminari ex verisimilitudine & proximitate ad æquitatem consueverunt.

2. Reliquæ censuræ propositionum Accidentariæ sunt non ex ipsâ Veritatis aut Falsitatis natura, sed ex aliquo addito
contin-

contingenter, quod modò adfit, modò
 abfit, sine propositionis violatione, & vel
 ad peritiam Logices pertinent definientis
 proprietatem locutionis, vel ad pruden-
 tiam quæ iudicat num convenienti loco
 aut tempore edita fit propositio, vel no-
 tant gravitatem aliquam moralem ex ma-
 teria propositionis ei inhærentem, quæ
 Theologo non venit per se considerata,
 sed Republicæ moderatoribus, & suppo-
 nunt aliquam duarum expressarum. Nisi
 enim propositio aliqua sit certò falsa (quod
 non potest esse, nisi opposita vel Fide con-
 stet vel Demonstratione) nulla censura-
 rum materialium v.g. quod sit *impia*,
blasphemus, &c. ei imprimi potest: Veri-
 tas enim cum vicio non consistit, & potest
 esse Vera quæcumque non est notæ falsita-
 tis. Cùm itaque hos Theologastros li-
 berrimos videamus in iis censuris qua-
 rum vel nulla est omninò vis vel incerta,
 sicut de plerisque inter ipsosmet non con-
 stat in quo consistat nota tali nomine di-
 cta, vel si noverunt quid voce significetur,
 nesciunt tamen, neque ulla principia ha-
 bent quibus certi esse possint propositio-
 nem propositam notâ inflicta dignam esse;
 Quid possumus cogitare nisi esse homines
 temerarios officio indignos, & quorum
 sententia negligenda sit.

GRANUM

GRANUM DECIMUM SEPTIMUM.

*Calumnia Scepticorum adversus Authorem
aperitur.*

1. Jamque opus exegisse mihi videor quod in fronte sponderam, & clarissime exposuisse Ignorantiam & præstigias Circulatorum horum qui in Cathedris *Mosis* fumos Ecclesie vendunt, & sese quidem ditant & extollunt, Ecclesie verò & Scientiis pestem & calamitatem inducunt. Vereor tamen nè gravi calumnie aditum aperuero quæ contendat me voce quidem Uni-hominum seu Theologorum generi crimen oblinere, re verà autem toti Scholæ, & quod deterius est, Ecclesie quæ Scholam auscultat. Neque dissimili dolo videri Judicia Ecclesiastica ab unâ Theologorum Sectâ avertere cum reapse ipsamet funditus pessundare coner & tollere, ut memetipsum notâ & impro-
perio liberem: Scilicet me comportatis aggeribus obruisse ea quæ nunc exercentur Judicia, sed nihil edixisse quomodo emendari valeant, & talia statui qualia congruit in Ecclesia inesse. Ulterior ser-
pit labes, me sic in Ministros strinxisse que-
relam,

relam, ut ipsos Ecclesie principes quasi per eorum latera confoderem.

2. Terrent me hæc objecta, nisi in promptu foret eorum rejectio. Inprimis enim, cum institutum totius descriptionis meæ magis collimet ad statuendum aliquid certi in disciplinis, quam ad everrenda quæ secus dicta sunt, quod parum valet nisi nova ædificatio sequatur, in promptu mihi est ex his quæ de Fide in sono Buccinæ edere Deus donavit veras & propositionum & censurarum qualitates aperire, & locos etiam ex quibus petantur, & quomodo peragantur. Præterea quæ apparentia est hominem cujus vitæ & actionis præcipua professio in Scholastica disciplina consistit totam hanc rationem vel le dissipare & in nihilum dare? Vel enim ipsa actione discedendum est, vel scriptum cum disciplina condemnat qui eam & sequitur & improbat.

3. Longius à me abest, quod infirmant me ipsa Judicia & Principes sub umbra eos impugnandi impetere: Sed hoc antiquum obtinent, ut cum nihil omnino sciant, sese tamen solos sapientes prædicent. Idem in Academicis, idem in Scepticis animadvertentes *Novianus* (*ingrati*) quia glori dicunt & hoc plus illis quod ipsa

rum iudicia nullam vim veritatis obtineant;
Et modestos sese clamant quasi qui cunctis
opinandi licentiam permittant, & non vi-
dem sese improbabiliſſimam dictaturam exer-
cere in omnes, dum ab demonſtrandi po-
teſtate eos arcent; Quasi quis libertatem
Civibus ſeſe dare diceret dum expellit à
ſuis aedibus, quia reliquum orbem, quan-
tus eſt, eis permittit: Sic itaque Theolo-
gaſtri hi non poſſunt ſeſe Theologos æſti-
mare, niſi cæteros univerſim è Theolo-
gorum cœtu expellant, pronunciando eti-
am ipſos & nihil ſcire, & hoc ipſum neſ-
cire quòd nihil ſciant.

4. Sed quod meum intentum attinet,
hoc videor conſecutus, hanc calumniam
quam mihi imponere conantur cum dede-
core omnium cæterorum Theologorum
& totius Eccleſiæ Catholicæ eſſe conjun-
ctum: ſi enim per hoc tolluntur Iudicia,
quia ab iis, qui ipſi ſe fatentur nihil ſcire,
avertuntur; certè alios verè Theologos
nuſquam reperiri conſitendum eſt, quòd
fateor hoc Theologorum genus ſummo-
pere laborare ut Eccleſiæ perſuaſum red-
dant, quòd latius dominantur & potentiùs
inſolentiùsque per factiones omnia ſuſdeq;
agant & verſent. Conſpicio nihilomi-
nus incumbere mihi opus deſcribendi ali-

os Judiciorum ministros, & quasi digito monstrandi quosnam in horum sedes suffi-
ci Ecclesie necessitas flagitat. Quod non
dubitabo tentare, si prius Quantum exi-
tii & veneni hic disciplinas tractandi mo-
dus in Ecclesiam invexerit, paululum a-
peruero.

DOSIS SECUNDA

EXPLICANS

Incommoda provenientia ex
hâc Ignorantiâ eorum qui
se profitentur Theolo-
gos, Granis 21.

GRANUM PRIMUM.]

*De maculâ & ignominiâ quâ conspurcat Ec-
clesiam.*

1. **O**Rdienti mihi malorum quæ
Sceptici Sanctæ Ecclesiæ in-
ferunt examinationem, pri-
ma sese ingerit ipsa Ignorantiæ fœditas
quâ formosissimam Sponsæ Christi speci-
em commaculant & deturpant : quam ut
aperiam *Opinionis* quam vocant *probabi-*
lem decalvandum est cranium, hâc enim
speciosâ voce summam scientiam suis au-
ditoribus promittunt.

E

2. Adver-

2. Advertendum proinde est; Probabilem propositionem apud Aristotelem vocari quæ vim Topicam habeat movendi Auditorem, five hanc ex autoritate eam docentium habeat, five ex argumentorum quæ eam confirmant Verisimilitudine: sed non in hoc sensu eam Theologi nostri plerumque amplexantur, sed illam *probabilem* vocitant cujus contradictoria non est certa, sed neque ipsa. Quo modo si accipiatur, clarum est propositionem illam dici *probabilem* de qua nihil constat, & ad *probabilis* naturam vel requiri vel signari quod contraria quoque sit probabilis; quod tantum sonat quantum quod nesciatur de hujusmodi propositione, an sit vera an falsa.

3. Hic dignentur Eminentissimi & Reverendissimi Domini cogitare multitudinem illarum Theſium quæ apud Theologos *probabiles* habentur, & intelligere de omnibus his Unanimiter pronuntiari, quod pura Ignorantia regnet in ejusmodi Theologorum Scholis. Defendunt tot Theſes Thomiſtæ, opponunt Scotiſtæ, sed utriusque sententias Adversariorum probabiles esse admittunt; conclusum est utroque quoad hanc Veritatem nihil scire & ignorantia laborare. Sed erunt fortassis qui ad-

adversam sententiam non existiment probabilem; & si iusta ratione huc descendant, ipsi sani sunt. Sed quot sunt hi si ad multitudinem Theologorum hæc tractantium comparentur? Corpus itaque Theologorum quoad hæc purè ignarum est. Adjungamus, quot Theologi putent sententiam adversam non esse probabilem ex præcipitatione & defectum justæ examinationis rationum quæ pro illâ offeruntur? Certè si consulantur oppositæ sententiæ Patroni, dicent nullum inter illos esse qui accurato Judicio perisset momenta quæ pro sententiâ sua congruunt.

4. Quisquis itaque Theologiæ huic Scepticæ injiciet oculos, ipsemet Judicando impar, ex conflictu Partium pronunciare tenetur, totam esse Ignorantiam meram; neque dignum esse opera hominis ad talia studia attendere: Interea, sancte Deus, quid æstimationis apud Heterodoxos, apud Philosophos nanciscitur Ecclesia, scilicet, quod regatur à turbâ insanorum & delirantium, qui noctes lucubrationibus, dies rixationibus contendant ad colligendos fumos & exhalationes inanum cerebrorum, citra aliam utilitatem vitæ humanæ quàm ut semet alant

redditibus Principum & piorum Virorum, quibus Alchimistarum more aureos promittant montes, evanidos exhibeant flatus.

GRANUM SECUNDUM.

Quòd ex eà fiat ut Judicia de rebus sciendis pendeant ex multitudine ignarorum.

I. **E**X hâc profundâ Vulgi Theologorum Ignorantia intoleranda consequuntur in Ecclesia incommoda. In primis hoc, ut Judicia Ecclesiastica quæ de Veritatibus speculativis incuntur prorsus temeraria evadant; & non ex scientiæ principiis ex quibus oportebat ea proficisci, sed ex votorum numero, vel eorundem æstimatione ab his exercita qui prorsus ignorant quorum Vota sint præferenda; sunt enim Theologastri non rarò Viri ingenio pollentes, Eloquentia præstantes, à Topica Dailectices parte, si non artis & scientiæ administrulis, saltem usu & exercitio paratissimi. Unde plerumque paucis illis qui ex D. Th. & gravium Theologorum disciplina verè Theologi

eva-

evadunt, speciosiore & popularibus oculis magis arridentem formam exhibent: Quo fit ut si contingat Judices ipsos non esse perplexarum Theologiæ viarum peritos, Ignarissimorum vota vel præferantur vel ut minimum æquentur votis sapientium, & exeant sententiæ non ex virtute Theologiæ, sed ex temeritate fortunæ; Judicibus ex præoccupatione vel amicitia vel specie illâ quam Sophistæ ostendant deteriorum sententias potioribus anteferebantibus.

2. Adde his, quod veri Theologi nusquam ausint suam ipsorum scientiam profiteri, Sophistis si quippiam ejusmodi tentent, eos deridentibus & ludibrio seu Judicium seu populi exponentibus. Qui enim non sunt Demonstrationis severitatis incocti, promptius amplectuntur & profundius in animum demittunt ratiunculas leves & facilitate suâ blandientes quàm solidam & ansulatam quæ ad scientias deposcitur texturam. Necesse itaque est, donec expellatur è subselliis Theologicis hæc loquacis ignorantia procacitas, nulla aut rara prodire solida & firma in *speculationibus* Theologicis Decreta.

GRANUM TERTIUM.

*Quod Judicia de Speculativis plerumque
evadant nociva Sanctæ Ecclesiæ.*

1. **I**mmediatâ connexionē ad hæc trahitur, hujusmodi Decreta, sive falsa sive vera, noxia esse Sanctæ Ecclesiæ, si de *speculativis* veritatibus edantur. Quandoquidem enim hujusmodi Quæritæ non habeant pro fine pacem Ecclesiæ, sed instructionem & doctrinam, non est æqua ratio de his & de determinatione litem forensium. In litibus siquidem forensibus plerumque nulla comprehensibilis veritas subest, cum actiones sint singularium, & singularia in materiâ, hoc est, in infinitate contingentium collocatæ; Unde conjecturæ & prudentiæ opus est dividere lites, ex eo quod plerumque contingit æstimando, quod in articulo proposito latet.

2. Totum autem Veritarum speculativarum negotium oppositâ incedit viâ. Non enim pax quæritur, sed Veritas. Quod enim pacis & Charitatis leges per concertationes de Veritate percurrantur, aut ex arrogantia partium contingit, vel

vel ex eo quod Veritas quæſita ſit neceſſaria Vitæ Chriſtianorum. Hoc ſi eveniat, neceſſe eſt alteram partem mores Eccleſiæ innovare, vel agnitam fidem movere, & clarum eſt in quod latus vergat labes : ſi veritas non eſt Eccleſiæ neceſſaria, non eſt impedienda inquiſitio, ſed contundenda acerbitas partium donec eluceat Veritas ; quæ ſi debite inveſtigetur non poteſt diu latere. Interea, ſi vice comprimendæ diſputantium ferociæ procedatur ad deciſionem ex principiis incertis, & ex votis oppoſitis Theologorum inter quæ vel numerus vel acceptio Perſonarum decidaſt utra ſint validiora & firmlora, hoc unum certum exit, Acceptantes talem deciſionem vel Errare, vel neſcire an errant necne.

3. Adjice ad hæc, huiusmodi decreta affectare Universalitatem credulitatis in Sancta Eccleſia utpote ab Eccleſia Magiſtra profecta ; nonne è veſtigio palam eſt, Vinitalis decreti eſſe in Univerſam Eccleſiam inducere, vel Errorrem vel Erroris periculum ? Conſtat enim, ferentes legem neſcire Veritatem an doceant necne. Sive itaque verum ſit ſive falſum, pernicioſum eſt Eccleſiæ huiusmodi decretum.

GRANUM QUARTUM.

Quod Iudicia de Speculativis per hanc Ignorantiam evadant & invalida & injusta.

1. **C**onsequitur statim huiusmodi Decreta neque valida esse neque Justa. Cum etenim Deus Veritas sit & quidem essentialiter, non potest ab ipso proficisci falsitas, vel ut creatura falsum sibi persuadeat. Propterea ut credamus quæ Christus ipsemet docuit, primò nobis persuademus, eum neque fallere neque posse falli, & ex hoc motivo attracti credimus quæ ab ipso credenda tradita sunt. Quàm itaque stolidum est credere à Deo datam Hominibus potestatem ut cogant nos credere quæ ipsismet imponentibus dubia apparent; & non aliam vim habeant persuadendi quàm ex Votorum multitudine hauserunt, quæ singula Ignariorum hominum sunt vel pro ignaris computatorum? Non itaque potestas aliqua est quæ huiusmodi decreta valida facere possit, neque in cœlo neque in terra. Sed ad hoc, ut Homo cum ratione acturus credat & credere teneatur Veritatem speculativam,

nam Infallibilitas aliqua & impossibilitas errandi in Dicente prærequiritur, quam ridiculum est apud illos quærere, qui se profitentur, nullam scientiam habere vel docere.

2. Decreta modò quæ *invalida* sunt defectu potestatis, & talis potestatis quæ non fit in totâ rerum naturâ, neque esse possit, quem *Institie* titulum sibi arrogare possit? maxime, cum defectus non ex ambiguitate tituli nascitur, sed ex eo quod ipsum factum in sese primam & summam cum ratione oppositionem includit, cujusmodi est ut sciens Veritatem aliquam esse dubiam, illam pro certâ habeat, & ut voces Decretorum aliquando sonant *nemo audeat sentire adversus Decretum.* Perpendamus ex adverso libertatem illam quæ adeo occultè in intellectu humano residet ut nullis machinis ad secretas cogitationes pervenire possit humana indagatio, nisi spiritus hominis qui in homine est semetipsum prodat; & cogitemus quæ Verisimilitudo aut apparentia sit humana jussa posse porrigere se ad violentiam ipsis visceribus Animæ inferendam, & cogendum ut existimemus certum quod scimus esse ambiguum. Nihil itaque evidentius esse potest quàm *hujus-*

modi Decretis quæ non aliam Certitudinem habent quam ex majori numero inter Vota discrepantia, nullam deberi posse Obedientiam.

GRANUM QUINTUM.

*Quod ex eadem fiat ut Decreta similia sint
sepe numero confusa & equivoca.*

1. **E**X hac eadem radice publicæ ignorantia: necessum fit Volentibus ex Sophisticorum Theologorum sententiis decreta constituere, communiter & æquivocè loqui. Quoniam enim ex illorum principiis nullus fit litigiorum finis, sed argumentis argumenta, solutionibus solutiones opponi possint, usque ad voluminum molem, & ultra quàm humanus intellectus, qui non & otio abundet & memoriâ, pertingere possit, propterea vel totum aliquod opusculum confuse damnandum est, ut dum Author se excusat de uno crimine, possit responderi, non esse illud quod damnatum est: Vel si propositio damnatur, illa pluribus sensibus exponi possit; ut, si Authoris sensus verus sit, possit reponi in alio esse damnatum.

tum; & sic nunquam possibile fit Authori purgare dicta sua. Hoc quantis scateat incommodis, & quàm inimicum fit pacato & fausto Reipublicæ Christianæ regimini, non dubito quin de se pateat Eminentis vestris: Sugeram tamen quæ mihi occurrunt.

2. Inprimis ipsa Decreta ludibrio exponit, dum Lectores attoniti manent, inveniētes damnationem sine damnato. Non enim Charta & Attramentum damnationis materia est, sed doctrina; hæc verò si multitia sit, vel tota damnatur per tale Decretum, vel nulla ipsius portio. Vix autem potest talis evadere liber Catholici, ut tota ipsius doctrina vel etiam major pars nisi ad pauculos articulos tota collimet, damnanda sit. Dubitant itaque Lectores quid sit in tali libello condemnatum; Et, ut Apostolus ait, *Si tubæ incertum sonum ediderit, quis se movebit?* Unde evadit Decretum inutile, executio tarda & invita, ut quæ ex nulla vel scientia vel affectu erga ipsum opus procedat; & tandem odiosum Viris ingeniosis & doctis, qui confestim ad se applicantes aiunt, Quis quicquam potest in lucem securus edere si sic indicta causâ & culpâ ad supplicium trahendū sint & libri

&

& authores? Author quid potest nisi de
oppressionē quiritari, cum præclusam sibi
omnem culpa se eximendi rationem ex-
periatur. Inspectores litis, & neutri par-
ti Addicti, quid possunt de Eminentiss
vestris, vel Aliis quorum potestas hujus-
modi Decretis præfigitur, (& ignorant ex
publica Consultorum ignorantia vobis
necessum esse hac incedere, neque posse
nisi illa prius sublata aliquam subsistere
Catholicæ Ecclesiæ gubernationem) vel
credere vel loqui; quam esse vos Tyran-
norum acerbissimos, qui neque secretis co-
gitationibus parcatis; sed frænum illis,
ut ne quis *sensiat* præter quæ in pectore
Vestro latent, injiciatis; Jubeatis quibus
inensi estis conjectare in quo vos offen-
derint; præcidatis omnem satisfaciendi
potestatem; Tandem hanc procedendi
methodum esse insidiatricem famæ & sa-
luti omnium doctorum Orbis Christi-
ani, quæque Apostolicæ Sedi infamiam &
contemptum propediem, nisi malum præ-
veniatur, sit paritura.

GRANUM

GRANUM SEXTUM

Quòd ex eàdem necessario mutata sit charitativa Ecclesiæ cum errantibus procedendi methodus.

1. **E**X eodem fonte plenariæ ignorantia, scaturit mutatio illa quæ in reductione eorum qui de via Catholica primi decurrant, intervenit ab antiquo usu Ecclesiæ. Sic enim usus ferebat: Cùm ex dictis vel scriptis alicujus scandalum oriretur; primum erat amice inquirere quid reipsa doceretur, an qui Innovationis suspectus erat, rebus an solis vocibus à sensu Ecclesiæ dissentiret: si compertum esset solis vocibus dissentiri, vel negligebatur, vel certè levior labor erat ad consuetas Ecclesiæ vocis Reum revocare: si sensus dissidium foret, Primo loco Ecclesiæ sensus demonstrabatur; si præsentem Ecclesiæ consensum sperneret, quantumvis eo ipso Ethnicus & Publicanus habendus foret, tamen ex sacris l'iteris, & sanctis Patribus, exque aliis Theologicis locis, quicunque opportuni forent, persuasiones ingerebantur, neque nisi post dignas operas cum deviante patratas descendebatur ad.

ad censuras; & hoc præcipue studebatur ut ipse suos dedoceret Errores. Legantur Concilia, legantur Historiæ Pelagianorum, Berengariorum, Wicklefistarum, Hussitarum, & siquæ aliæ sunt in Ecclesia. Postquam ignorantia hæc publica cepit dominari, propter æquam quandam omnium dogmatum, ut loquuntur, *probabilitatem*, seu potius totius cognitionis confusionem, ad imperia ventum est, neque ultra de persuadendo vel convincendo Errante agitur, neq; sensus Ecclesiæ quæritur & manifestatur, sed major numerus eorum qui appellantur Magistri, quibuslibet viis & modis corrogatur. Quorum si Conscientiam consulas, singuli jurati respondebunt se nescire quâ parte in hoc articulo sedeat veritas, sed opinari se attigisse; Si de Erroris vel Hæresis qualitate Judicium fiat, & interrogas an corde ipso solide credant textibus sacrae quos allegant Scripturae interpretationem aliam non posse accommodari, vel Sanctorum PP. pro testibus inductorum numerum sufficere ad certitudinem infallibilem concinnandam, & tandem an rationes quibus fidunt sint demonstrativæ, candidè affirmabunt (modo candidi sint) nihil horum se firmiter constanterque sustinere, sed nisi hoc modo

res

res Theologicæ gerantur totam Theologiam in inanitatem dilatarum iri, & propterea Imperiis & Prohibitionibus agendum esse, siue vera sint siue falsa quibus favetur. Et sic quidem in Academiis res aguntur.

2. Si Romam pergatur, consultatio tanto minor, quanto rarior est Theologorum copia: sed Authoritas & Imperium gravius, quoniam à Magistra Ecclesia ex institutione Christi, & præsumpta etiam Domina, Imperium quasi omnibus modis inevitabile & irresistibile proficiscitur.

GRANUM SEPTIMUM.

Quod inde quoque procedat Error ille, quòd opiniones probabiles non oporteat censurâ afficere.

ULterius hæc eadem Ignorantiæ publicæ semina in hanc segitem pullulant, ut doceremur Opinionem probabilem censuræ subijci non oportere; quam ubi scriptam invenio, qualificatione hac *Quam Ecclesia agnoscit probabilem* Vestitam intueor; sed in praxi Nudam regnare conspicio: Si quis enī in Suarezianum

um aut Bellarminum five proponendæ sententiæ five repellendæ accusationi testes sibi conjunxerit, satis sese munitum adversus omnes censuras existimat. Sed five cum adjuncta qualitate, five sine illa concipiatur, palam est & indignam Theologo esse & perniciosam Ecclesiæ.

2. Esto enim Ecclesia declaraverit *probabilem*, Hoc cine aliud significat quàm sibi nondum liquere de veritate alterius contradictoriæ? Num propterea decrevit impossibile esse Veritatem investigare? Vel certè nulli Theologo qui coram non apparuerit jampridem investigatam esse? Longè diversa hæc sunt: Multò minùs voluit tollere methodum per quam Ecclesiæ perveniendum sit ad notitiam Veritatis; & quæ est alia Via quam ut Theologi sententiam suam utrùm hæresis vel Error in ea lateat quietè, & modestè efferrant, expressis inconvenientibus quæ clarè videntur ex ea sequi? Hoc si negetur, Theologis, frustra est eorum labor, & Ecclesia in Ignorantiam publico decreto incarcerationata manet. Denique, si rectè rationes subducamus, solæ Opiniones probabiles sunt censurarum subjecta; Certæ enim vel supra vim censuræ emicuerunt, vel infra dignationem Theologorum subsederunt.

runt. Quinetiam quo magis probabiles sunt Sententiæ, eò Théologorum & industriam ad eas si falsæ sint stigmatè inuendas, & acriores voces ad aliorum somnum increpandum esse oportebit, modò verè de curandis Ecclesiæ vulneribus solliciti sint, & non magis ad captandam famam vel ultionem attenti.

GRANUM OCTAVUM.

Indidem esse quòd Ignorantiam à Deo profectam & insuperabilem esse in Theologicis profiteantur.

I. **S**urrigunt ultrò cristas Sceptici, & quod à primo parente hereditavimus omnes, Vitià sua in Deum rejicere non verentur. *Deus vult totam hujus Vitæ scientiam dubiis repletam esse, maxime verò Theologiam,* inquit vir celeberrimus, & si quid in me boni sensus superest, in suâ arte, historiâ de Ecclesiâ meritissimus; Agnosco enim & cum gratiarum actione recolo me plurimum ex historiâ ipsius prefecisse; Si tamen facultas ipsius Theologica, de quâ, præter vestigia aliqua in historiâ scarsa, nihil vidi, conformis sit

fit principio huic à me repetito, non possum ipsi parem in Theologiâ gradum sperare. Verùm ad Scepticos revertor.

2. Ostendant Orbi Christiano Sceptici libros Theologicos præmissis Axiomatibus & Definitionibus per Theoremata ansulatim deducta more Geometrico & in Universum scientifico descriptos, & postmodùm de Invidiâ Dei conquerantur; Quod si hoc nusquam tentatum reperitur, quàm indignum est in Deum refundere causam suæ Ignorantiæ? Num fortassis Deus discursum humanum & Syllogismorum vim ad Geometriam alligavit? an hoc nostra Socordia vel magis Vanitas effecit? Scilicet volumus modico impendio apparere coram hominibus *Rabbini*, & linguæ mobilitate *Enge* & *Sophôs* venari, de *Veritate* & humanæ vitæ ducatu in utramque aurem securi.

3. Non inficior laboriosius esse hoc in Theologiâ præstare quàm in Geometriâ propter vocum æquivocam confusionem quæ per figuras plerumque tolli non potest; Sed eam Definitiones & Divisio tollit, & viam nobis aperuit *Aristoteles* magnâ industriâ & satis operosè, si dignemur sequi. Cæteroqui si de significatione vocum constet, non minùs Theologicæ propositiones

positiones per mutua vel cum Philosophicis conjugia æquè fructuæ sunt atque Mathematicæ. Sed res est quod Sceptica Theologorum pars, postquam (quod infantibus primò legentibus commune est) sententiam aliquam in Sacrà Scripturâ vel Conciliis viderint, eandem sine suspitione æquivoci latentis fidentissimè pronuntiant & urgeant & fidem conclament, & si quid ex adverso afferatur confestim de obscuritate Theologiæ conquerantur, & hæc supra humanum intellectum evolavisse asserentes, ad vulgi plausum aucupandum convertantur; & per hanc five desidiam five inanitatem sensûs, Theologia Ecclesiæ eripitur, substituitur loquacitas, his veros Theologos cum ostentatione exhibentibus.

GRANUM NONUM.

Quod hæc Ignorantia aperiat viam ad Incertitudinem Fidei Catholicae & Hæresion introductionem.

- i. **H**abet se fructus dignos ficulneæ hæc Ignorantiæ ad cooperiendum pudorem Theologiæ seminata; & hunc

hunc primò, quòd Fidem Catholicam *incertam* reddat: Non loquor de Fidei privatis *Articulis*, de ipso *Corpore* Fidei est mea querela: Dum enim undique scientiam ex humanis disciplinis eradicant, non parcunt ipsis motivis Fidei, & testimonio Ecclesiæ; Sed d'sertè docent omnia Fidei motiva simul sumpta posse ad falsum confirmandum conglobari, & proinde Veritatem divinam non habere medium certum quo humanum intellectum captivet. Huic ut robur concilient, addunt, si Evidentia aliqua foret in Attestante, fidem non ultra obscuram futuram; quæ Sancti de *Obscuritate* locuti sunt, de *Incertitudine* interpretantes.

2. Videte Eminentissimi PP. quòd processerit hujus Sectæ perversitas, ut ipsum Ecclesiæ testimonium probabile dumtaxat & fallax esse pronuncient, immò hoc ipsum Essentiale Fidei contendunt, & alioqui non Fidem sed Scientiam futuram. Hoc si admittatur, vel homines omnes conveniet in summo actu hujus vitæ Rationis ductum dedocere, vel iisdem Electionem Fidei permittere ex arbitrio faciendam: Si enim dumtaxat probabile sit Fidem Catholicam esse veram, probabile quoque erit Aliam aliquam esse veram,

veram, & Hanc ipsam esse falsam. Quam itaque legem à Naturâ habemus ut hanc alteri præferamus? An quia probabilior est? Fac eam esse hodie, quis novit an cras futura sit? probabilitas siquidem ex humanâ industriâ & congectione rationum pro diversis partibus pendet. Quis spondeat singulis annis non surrecturum aliquem qui eam quæ hoc anno potior est, sequenti invalidiorem efficiat? & quotannis mutanda erit fides.

3. Nec vana in concavo Lunæ meditor, Vosmetipsos testes adhibeo, quibus ignotum esse non potest, celeberrimum quendam hujus disciplinæ Sectatorem, sub *Baourzoudis* nomine prælo testatum esse, tres in *Germaniâ* fidei regulas videri probabiles, Catholicam, Lutheranam, & *Calvini*. Quem etsi non dubitem voluntate correctum esse, tamen quomodo ex intellectu ipsius vel cujusquam iisdem dogmatizandi principiis innutriti, eradicari possit hic Error, prorsus non capio; vel cur non sit ad hanc viam consequenter prolocutus.

GRANUM

GRANUM DECIMUM.

Quod hæc Ignorantia struat viam ad Atheismum.

1. **F**Ovea nihilominus Hæreseos non æquè periculosa est Fidelibus quàm *Atheismi* præcipitium, in quod non minùs ducit hæc Ignorantiz professio. Cum enim liberrimè pronuncietur problematizcam esse Universam Philosophiam, & tantundem de Theologiâ incessatur, pauca aliqua quæ excipiuntur (cujusmodi sunt Animæ rationalis immortalitas, Dei Existentia & providentia, & si quæ sunt alia ad fidem prærequisita) apparent statim gratis eximi è communi regulâ, vel magis ob lucrosam aliquam excipientium intentionem & non ex vi ipsius veritatis, vel quòd Scientiz ratio sit evidentior ad hæc quàm ad complura alia quæ liberrimè disputantur. Immo qui Demonstrationis horum articulorum periti sunt, noverunt eos nullo modo convinci posse nisi demonstratis aliis quæ nostri Sceptici aperte contempnunt demonstrari nequaquam posse.

2. Assumo Exemplum: *Aristoteles & D. Thomas*

D. *Thomas* ad probandam Existentiam Dei, hoc pro tali argumentationis assumunt, *Omne quod movetur moveri ab alio.* Ad Scepticos loquere, propositionem hanc ludibrio habent, asserentes esse evidenter falsum, Cum & gravia & levia & projecta ab intrinsicis qualitatibus five à semetipsis moveantur, ex eo quòd motus naturales quomodo quibusque adminiculis perficiantur penitus ignorent, sola superficie tenus naturam penetrantes. In eorum porro Demonstrationes inquire (nam de his aliquando dicunt se evidentiam conari) invenes longos & confusos discursus ad Methodum *Euclidis* non magis attingentes, quàm colles nostri & biceps *Parnassus* Astra vertice pulsent. Proinde ridiculum apparet, ut reipsa est, ab his hominibus qui in nullâ re aliâ demonstrationem somniant, in his quæ summè & præcipuè ardua sunt illam expectare. Desiunt propterea acuti homines in illam Sententiam, Religionem seu Spem futuri sæculi, & leges vivendi per quas æterna felicitas curetur, commentum esse prudentium Legisferorum ad continendos populos infra moderatam rerum Temporalium cupiditatem. Ad quem Errorem roborandum nihil magis potest & valet quàm

quàm generalis hæc Ignorantiæ in Theologia & Philosophiâ professio.

GRANUM UNDECIMUM.

*Quod per eandem tollitur ardor Virtutis
urgende & exercende in Rerum publi-
carum Principibus.*

I. **D**ignamini itaque Eminentissimi PP. memores quo loco in Ecclesiâ Dei positi fitis, Oculum graviter intendere in hanc omnis Publicæ Administrationis, præcipuè verò Ecclesiasticæ Regulam; Tum demum gubernationem & facilem regentibus & subditis esse suavem, quando subditi suâ sponte inclinati sunt ad illa agenda quæ leges fieri postulant; Hoc rursus tum contingere quando hujusmodi actiones sibi commodas & optimas existimant, neque posse à subditis hoc pro certo haberi nisi Majores & Eminentiores, quorum prudentiam suscipiunt, percipiant eadem sentire: Mirabiliter enim ad naturam & usum est Axioma illud *Augustini*, Multitudinem regi oportere per opinionem quam habent de paucorum excellentiâ quos Veritatem penetrare credunt: Ut

Est autem pauci illi Eminentes Subditis
efficacem sententiam imprimant de boni-
tate illarum Actionum quas leges à subdi-
tis requirant, necessum est hos paucos in-
timè in ipso corde de illarum bonitate es-
se persuasos, quod aliter evenire impossi-
bile est quàm ut de eadem convicti mane-
ant: Sive itaque per Authoritatem sive
per Scientiam inducendi sint hi pauci
Eminentes, evidens eis esse debet, vel
credenda in sese esse evidentia; vel evi-
dens esse ab Authoritate aliquà cui ratio
doceat non esse resistendum, profectum
esse credendorum doctrinam. Hæc enim
duo captivant intellectum humanum, pro-
priis, hoc est, rationis vinculis. Præter
hæc non superest nisi probabilitas, seu vi-
trea quædam species, & sub illâ ludibri-
um & vicissitudo casus, si fortè contingat
veram contradictionis partem offerri; &
frustra expectatur ut Viri & acerrimi Ju-
dicii, & in actionibus humanis exercita-
tissimi (quales sunt qui Respublicas &
consilia Principum moderantur) penitus
in Animam persuasionem bonorum futu-
ræ vitæ imbibant, & in hujus vitæ præ-
miorum neglectum syncerè veniant: quod
nisi fiat, vitâ dictis repugnante, inefficax
erit populo externa in illis pietatis profes-
sio.

fio. Quæ si de balcis & venis sunt & Reipublicæ pernicioſa, quânto magis ſi in Eccleſiæ principibus non ſit funditis radicata hæc perſuaſio. Perſpiciſſe itaque quantum Eminentiis Veſtris incumbat, Egyptiacas hæc probabilicatis tenebras ex Theologiâ & Philoſophiâ quoque relegare. Neque enim quicquam fundati in Theologiâ ſperari poteſt, niſi in Philoſophiâ Certitudinis radices firmitatem contempnerint.

GRANUM DUODECIMUM.

Ex eodem maſet quidam mores hominum ab ipsis Magiſtris corruptos.

I. **H**uic malo capitali & Chriſtiani Reipublicæ lethali adjungitur aliud; ſi munda mortiferum, certè latius utpote cunctis vitæ actionibus diſperſum Venentim; de quo mihi multa diſſerendi occaſionem ſuſtulerunt Eccleſiæ Galliæ, publicis edictis ex Galliâ, exemplis ex orbe Chriſtiano illud expellentes. In eo Virus hujus peſtis collocatum eſt quod cum hætenus corruptio morum, perversæ naturæ propenſione in genere humano creviſſet,

creviffet, per hos publice Ignorantiae au-
thores hoc incrementum acceperit, ut ex
ratione proficisci videatur, & tutā consci-
entia acceptari, & proinde jam professe
non tam tempere quam dominari incipiat,
& Incorrigenes animari & scire, & ip-
sos ultro lacessere & foro pellere con-
tuit.

2. Prima labis hujus causa est, quod
cum viri habitu spirituales ad hoc collima-
re/ scriptis & laboribus suis teneantur ut
rerum temporalium amorem ex populi
fidelis cordibus eradicent; Sceptici no-
stri vim officii sui non intelligentes, in eo
sefe impendant, ut ipsas res & actiones
externas quantum possunt à peccati ma-
cula & opprobrio extirpent, Internum ani-
mi affectum aequè ardentem permitten-
tes, neque affectum emendantes, sed la-
borantes ut eum infontem declarent.

3. Alia causa est, quod non intelli-
gant humanas actiones à moderato quo-
dam & vulgari rationali usu gubernari,
atque proinde Metaphysicas subtilitates
plenumque non solvere sed implicare mo-
rum nostrorum regimen. Ex eo itaque
quod argumentorum qualitatem victui
humano congruentium non intelligant,
pervertunt conscientias suis glossis, & pro

rectitudine appetitis inanem rationum telam ad vetanda peccata contexunt. Sufficiant itaque doctrinae quam vocant *casuum* Canones cum illâ interpretatione quam publicorum tribunalium usus exhibet; Horum dictata colligant in brevicula quæ voluerint, cætera Conscientiis privatorum committant: Sed meminerint ipsas conscientias, videlicet affectus erga temporalia, mitigandos & curandos Sacerdotibus & Ecclesiasticis Scriptoribus esse commendatos.

GRANUM DECIMUM TERTIUM.

Ex eadem fieri quod Magistri sint magis ignari quàm Rustici qui naturali prudentiâ utuntur.

1. **D**escendendum est ad qualitatem seu potius quantitatem & crassitiam hujus publicæ Ignorantiæ, non in Scholâ totâ in quam quasi per vim refunditur, sed in ipso fonte seu Sophistis explorandam: Et clarè pronuncio eam excedere inscitiam Rusticorum qui Theologicis studiis se nunquam miscere, & longè satius esse in difficultate Theologica con-

consultare prudentem Rusticum, qualis fuit *Ofellus Horatianus*, Rusticus abnormis sapiens crassaque Minervâ, quàm aliquem ex his suggestorum & pulpitorum clamorosis concussoribus. Et Deum testor, me non per hyperbolem eos exagitare, sed simpliciter enarrare quod & experimento & ratione comprehensum habeo. Perpendite quid in scientiis radicale & primò fixum sit, nonne vis contradictionis, & Idem simul esse non posse, & non esse? Hanc radicem qui non teneat, quid potest ab eo in scientiis expectari? Hoc principium studiosissimè violant, per distinctiones Instantium Naturæ, vel rationis, vel originis, & distinctionem virtuales, ut ex Eo nihil certi constare queat: Immo etiam assertionem utriusque extremi, ut in spatio imaginario, eodem spiritu affirmantes, & esse ab æterno, & nihil esse extra intellectum.

2. Proximum Universale Scientiarum Principium sunt notiones naturales: Has & in communi, & in particulari annullant & cassant, universim quidem negantes querendum esse per Definitiones quid res per voces significatæ in nobis sint, sed fruendas esse Definitiones explicantes quid res in semetipsis sint; Quod prorsus impos-

impossibile est, cum res ipsas non comprehendamus, sed nostras notiones spiritus qui in homine est comprehendere valet si attentus sit. In particulari autem testis mihi esto famatus ille *Franciscus Suarezius*, vir, ut aiunt, optime moratus & bonus, certè in scriptis modestus & gravis, ejus duo Tomi Metaphysicorum de decem Prædicamentis elaborati, usque ad furditatem Lectoribus clariant & inculcant, ipsum neque unus alicujus ex decem illis categoriis quas tractat sensum naturalem & omnibus rusticis notum, & sine quibus neque colloqui neque vivere humano generi permissum est, intellexisse aut explicare valuisse.

3. Tertium scientiis necessarium Principium Demonstrationis Legibus constat, in quâ quam prædicti sunt, partim contemptus illorum qui eam profitentur & introducere tentant, partim insulsius modus aggrediendi eam si aliquando concutitur, ne suspicari quidem cogunt eos de Legibus Demonstrationis quicquam (saltem quod usum spectet) callere vel simulare.

GRANUM DECIMUM QUARTUM.

Ex eadem fieri in fidei Catholica à plenisque
Magistris non passio adversus Philosophos
insolenter inveniuntur in his Philosophis.

1. **E**X his liquido dilucet quid ab hoc
hominum genere ad defensionem
Ecclesie & fidei sperari oporteat. Duos
habet Ecclesia hostes à doctrinâ & scientiâ
reimatos, Philosophos & Heterodoxos.
Quando adversus Philosophos disputant,
vel professi succumbant, ut quando fa-
tentur Deum libere mundum & non ab
aeterno condidisse omnino inextricabile
esse rationi humanæ signum clarissimum
exhibent. Certe principia falsis inintili-
bus niti & Philosophari, cum Verum Vero
repugnare non permittat humana ratio.
Vel si non professi succumbant, certe in
exercitio contempti & irrisu proponen-
tes mysteria fidei tantumdem agunt. Si
disputeretur quomodo Identitas ejusdem
rei cum Trinitate Personarum componi
possit, Maximam illam Quæstionem
Universalem inter se eundem dicent in
creatis vel insitis vim suam obtinere, in
Deo vel infinito deficere, quod tantum-

dem est atque mysterium esse rationi oppositum palam confiteri. Si de Incarnatione urgeantur, coguntur ad inventa novarum Entitatum quarum nullum sit in naturâ vestigium, & quas certissime Voces humanæ nunquam designaverunt. Si de resurrectione ambigat Philosophus, in quâ questione Christianos exagitavit Avicenna, quomodo singulis propria corpora restitui possint, vel difficultate rei clare obmutescunt; quia ejusmodi est ut non magis quam Geometrica aliqua Theoria verborum involucriis tegi & dissimulari valeat, vel ad nugas aliquas primogenitarum partium, vel quod sufficiat qualibet minima pars ut totum corpus dicatur idem, confugiunt; quæ neque in natura vestigium aliquid habent, & dicta absurda sunt.

2. De sacrosancto Eucharistiam mysterio non memini ad Philosophos esse disputatum; cum plerumque etiam Catechumenos celaretur, Unde suspecta est mihi narratio cujusdam nostratis Hæretici, qui celebri illi dicto Averrois, *Anima mea secundum Philosophum præposuit. Si Christiani Deum suum comedunt.* Memini enim Legisse ab Averroë adversus mysterium sanctissimæ Trinitatis decretatum esse contra

tra Christianos, cūque non satisfecissent, Eos præfato dicto repudiatos esse, etsi quod tunc peccatum est non attribuiam Scepticæ quæ nondum Animos assumpserat, sed sæculo ab armis magis quàm à disciplinis parato, cū Schola nondum inclaruisset, neque D. Thomas vexillum ad Philosophos Demonstrationis Methodo confutandos adhuc extulisset.

GRANUM DECIMUM QUINTUM.

Propter eandem, decertationem contra Hereticos esse imbecillem, & sæpè infelicem evadere.

Attamen adversus Heterodoxos fortassis secundiori eventu decertant. Neque negandum est, cum magna acrimonia disputationes cum ipsis inire, siue per ostentationem hoc faciant & ad sese Catholici commendandos, siue etiam ex vero zelo, Ipse enim usus contentationis natus est zelum generare. Neque sine aliquo fructu hoc faciunt, cū Catholica fides habeat (quod Universam Veritatem sequitur) ut majoribus auxiliis munita sit quam Error. Videamus itaque quibus

bus operis attingantur. Plerumque sacrae Scripturae aliquod testimonium arripiunt, hoc quantis possunt seu circumstantiarum seu Grammaticarum adnotationum adminiculis corroborant, & hoc telo premunt Adversarium, & saepe eventum non infelici, quia Iusto Iudicio suo Deus à perversis abstulit intelligentiam. Alioqui si Heterodoxus placide sciscitaretur, an sacrae Scripturae inusitatum foret Grammaticam proprietatem negligere, & discursus vel consequentias probabiles duntaxat & ad Auditorum captum accommodatas ducere, unde nihil certum esset concludi ex subili illa & accurata textus exagitatione; Miror, si prudens esset Scepticus noster, num non se captum, & operam perditam videret? Vel si Auditorium sani Iudicii foret, non ejusmodi concertationes vilipenderet.

2. Tantundem est si locum aliquem vel plures evidentissimos ex sanctis PP. congereret, Adversarius verò pacatè interrogaret, an non in alia aliqua causa Catholici tot irrefragabilia testimonia repudiarent? Quid responsurus esset vel causaturus, cui ipsi heterodoxo non liceret in hac causa tantundem agere? Ecce quanti pugiles Sanctae Ecclesiae & fidei sint hi Sceptici,

ptici, & quantum praesidii in iis sit ad debellandas Hareses.

3. Attamen si haereticis satisfacere non possint, saltem in equilibrio posita erit victoria, & nemo à Catholica fide prudenter videbitur defecisse. Ass illi sententias inter Catholicas dubias, & aliquando sola multitudine Defensorum tutas, adversus Haereticos tuendas non dubitant suscipere, cuiusmodi sunt Infalibilitas Personalis Papae, Immaculata Conceptio Beatæ Virginis, Exemptio Clericorum iure divino, Potestas deponendi Principes, & alia plura in quibus sola adversarii imbecillitas facit ut non succumbant.

4. Tandem, si committantur circa mysteria difficilia intellectu, quot contradictoria & ridicula dogmata fatuo pectore proferant? ut quando vel praedestinati-
onem vel liberi arbitrii usum, vel (quod frequentissimum est) Venerabilis Eucharistiae & Sacrificii rationem explicatam adversus impugnaciones adversariorum adducere conantur. Profecto si aeterna providentia non curavisset adeo exactam Philosophiae cum fide Catholica consensum, ut hanc rejectam non posset qui illam comprehendisset, & surgeret perversus ali-

aliquis vera Philosophia Dominus satis foret ad profligandam fidem Catholicam & illam ex omnium Scholarum & prudentium capitibus exterminandam propter imprudentiam & imbecillitatem hujusmodi ejusdem patronorum.

GRANUM DECIMUM SEXTUM:

*Specimen Errorum ex hac Ignorantia pul-
sulantium intra limites 25. priorum
Questionum Summae S. Thomae.*

1. **O**Peræ pretium fortasse fuerit indi-
culo aliquorum vel crassissimo-
rum Errorum vel hæreseon in Scholis li-
berè se jactitantium, Dictorum de Igno-
rantia hac publica fidem irrefragabilem
facere. Inprimis itaque, ut taceam com-
memoratam prius in demonstranda Dei
existentia *apud Aristot.* Immensitatem Ipsius
quam turpiter & Manichæorum imitatio-
ne explicant; expansionem in Essentia
divina asserentes, & (ut æquè ridiculam
faciant quàm foeda est) eodem Spiritu
hanc expansionem indivisibilem, & parti-
bus carentem vociferantes? Eternitatis
notionem prorsus tollunt, affirmantes
Deum.

Deum successive coexistere motui & tempori. Infinitatem Dei tollunt, afferentes species quasdam repræsentativas vel formaliter vel (quod magis fatuum est) effectivè seu eminenter ipsius Essentiz divinæ per quas clare videri possit. Simplicitatem violant, affirmantes esse in Deo quasdam perfectiones quas simpliciter simplices nominant formaliter inexistentes, sicut in nostris abstractivis apprehensionibus repræsentantur. Immutabilitati detrahunt, docentes & cognitiones & volitiones liberas quæ nunc sunt in Deo potuisse non esse in Deo, sed alias vice ipsarum.

2. Ab omnipotentia Dei excipiunt Volitiones veras creaturarum, hoc est, Universim omnes virtutes quibus continentur maximè miranda Dei opera & suprema creaturarum in via perfectio. Scientiam Dei vilificant, eam ab objectis dependentem facientes, Illam quodque quam scientiam mediam seu conditionatam appellant ab actuali quadam voluntatis determinatione in campis chimæricis exercitâ. Rursus eandem virtualiter discursivam faciunt, ponentes instantia quadam ex parte ipsius Dei, in quibus cognitio causæ præveniat cognitionem effectus.

Circa

Circa voluntatem Dei plures errores liberè promulgans, assignantes causas quare Deus hoc vel illud velit, dicentes voluntatem Dei non semper impleri, Deum velle aliquid posse, contra Scientiam seu Veritatem magnam, i.e. stultè, Deum posse Animi gratià omnes homines damnare. Consequenter docent Providentiam Dei esse fallibilem seu non semper attingere finem ad quem dirigit creaturas. Eiusdem rationis est quod prædestinatio ex meritis prævisis fiat, vel merita præsumantur ex Electione prædestinatorum ad premium? Imò esse positivam prædestinationem ad exclusionem à gloria ante merita. Quid dicam, quod ipsum Attributi nomen quid significet ignorent? faciant Attributa esse notiones quasdam quasi profluente ex notione Essentie divinæ, simili errore in natura sibi formato decepi?

GRANUM DECIMUM SEPTIMUM.

De proxima causa tot Errorum.
Vereor nè jam pridem molestus sum
 Eminentiæ vestræ tot Errorum
 com-

commemoratione, cum tanta bonorum
26. primas quæstiones primæ partis D.
Thomæ percurram. Quid foret si to-
tam Summam accuratè examinarem, cum
tot Errores sub ipsis initiis invenirem?
Errores dico, quia, opposita dogmata
sunt demonstrata à Sancto Thoma, &
propterea hæc sententia in iis qui Eum le-
gisse & intellexisse debuerant, non me-
reatur minorem notam quam Errorum in
Theologia. Addo, plerisque si cum ri-
gore ad notissimos fidei Christianæ Arti-
culos componantur, cuiusmodi sunt, De-
um esse incorporeum, immutabilem,
æternum, simplicem, non causatum, &
similes, ostendunt iri formaliter iis oppo-
sites, hoc est Hæreticos. Quocunque ve-
rò notâ inurantur, hoc inconcussum ma-
net, publicæ Ignorantiæ inevitabile testi-
monium esse, quod Romæ & per Uni-
versas Catholicas Regiones publicè pro-
sent, & quietè vagentur tanquam proba-
biles.

2. Radix huius mali est duplex, Al-
tera quod nulla cura habeatur Phi-oso-
phica demonstrandi, unde nihil adju-
menti ex Philosophicis studiis accrescit
Theologo, nisi ut sonoriùs rabuletur.
Altera quod nullæ sint in ipsâ Theologiâ
sta-

statutæ leges quibus dignoscatur quando
propositio aliqua censenda sit certa, vel
eiusmodi probationes ad eam stabilien-
dam sint requisitæ; Sed Theologi de vo-
cibus in quibus nihil certi statui potest li-
tigent. Non enim, ut docet Philoso-
phus, Demonstratio sit ad Vocem; sed ad
mentem; Nostri autem Theologi hoc
primum sumunt, has voces esse de fide,
deinde inquirunt sensum, quasi non jam
Veritas sed Voces res credendæ forent.
Hinc est quod aliquæ lites doctrinales
quasi indeterminabiles definiantur quasi
ex utraque parte probabiles; Aliæ deci-
dantur quoad voces nunquam determina-
to sensu in quo sunt verificandæ, quan-
tumvis plures eidem propositioni sensus
subesse agnoscantur; Unde Ecclesia nihil
docetur, litigantium altera pars in igno-
rantia suâ de vocum plausu insolescit, al-
tera cum dolore & irâ sic interquiescit, ut
ad omnem occasionem sese commovere sit
parata.

GRANUM

GRANUM DECIMUM OCTAVUM.

*Quod ex Eadem reddantur Sceptici fastuosi
& intolerandi.*

1. **U**terius scrutandum est qui sint horum Sophistarum mores, non dico illos quibus plerumque utuntur, sed quos ex vi hujus declaratae ignorantiae exercere nati sunt; Adeo enim bonus est Deus, & tam altè in naturam hominum conscientiam boni & Synderesim infixit, ut non quodlibet pravam Judicium Universim in mores imperium occupet, sed in occasione data in opus emicet. Propterea non misceo me judicandis eorum Personis, sed illa tantum narro quæ quando hæc Ignorantia adhibetur necesse sit sequi.

2. Inprimis itaque necesse est Arrogantissimos esse juxta dictum illud Pauli, *Scientia inflat*; quod Prudentes, non de veritate cognita quæ propriè Scientia dicitur, & est ex maximis gratiis quibus Deus humanam naturam imbuit, sed de Vanitate Artis sophisticæ & oratoriæ seu persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis intelligunt & interpretantur. Hunc illi
Animi

Animi fastum concipiunt ex multitudine Scholarum quas occupant & discipulorum in iis educatorum; magis verò ex multâ exercitatione Logices & Oratoriae facultatis; non enim neganda est iis laus hæc, quod in his duabus (quicquid de ipsis artibus calleant) saltem multo usu invaluerint: Atqui noverunt Prudentes peritias has, quando destituuntur soliditate scientiarum, non aliud esse quam meras decipulas, comparandas dollis circumforanorum illorum prestigatorum vel Empyricorum. Universim magisterulorum qui in foro Agonalî & aliis arcibus publicis, populum triobolaribus fraudibus cum delectatione circumveniunt, nisi quod horum Theologicorum Agyrtarum fraudes Optimos & ingeniosissimos Viros, in rebus ad æternam salutem attinentibus & quæ maximæ sunt in humanâ vitâ, corruptos traducant & exitio dedant.

3. Altior Arrogantiæ gradus est ad quem ascendunt ut in priori se sustentent; nempe ut Universim Theologiam ipsam Ignorantiæ condemnent dum problematice tantum esse contendunt, quod Vir quidam prudentissimus qui Galliam regabat, experimentis doctus solebat demonstrare. Quid enim aliter sentire possunt, quan-

quandoquidem & sese nihil scire consci-
entia tecto convicti sint, & tamen sese
Theologorum summos superbiâ cogente
similimè arberentur: quæ duo si vera
sunt, necessum est Theologos reliquos,
præsertim Prægressos, D. Thomam cum
Magistris ipsius, & ejusdem facultatis
Consortes omnes purè ignorantes exti-
tisse.

4. Tertius Arrogantia status est, in
aliena dicta & famam facillimè percu-
raris ferire. Quidni? Si desperata sit
Veritas, non superest nisi ut multitudinè
& nomeclaturâ Theologicæ quæstiones
terminentur, sese autem nominatissimos
esse noverant, & uno sibilo Obedientiæ
stringenti ex suis Theologis Professoribus
excitare possent, qui assensum probabile esse
Propositionem eis displicentem esse Hæ-
reticam. Quare itaque non libere Ri-
gmate Hæreticos (si ita rebus suis condu-
cat) eam inurant?

GRANUM

GRANUM DECIMUM NONUM.

*Quid ex Eâdem reddantur Contemptores
Patrum & Sanctorum.*

1. **E**iusdemne factus celsiorem gradum an novum vitium prioris confectaneum nominem contemptum illam Sanctorum qui à compluribus eorum frequens profilit? Postquam enim Sanctos non hagiographos assiduo Spiritus Sancti influxu directos acceperunt, quod non est diffidendum, confestim immediato saltu Suarezium aliquem aut Vasquezium paris cum Gregorio vel Hieronymo authoritatis esse sibi persuadent. Non intelligunt enim Sanctos ex commentatione sacrorum librorum, ex lumine Naturæ sacram doctrinam auxisse, & propterea & propius & parcius à Vero decrivisse; Natura enim Veritatis tenax est, & qui eam in Naturâ quærit proximè ipsam versatur. Philosophia verò ex quæ eorum Doctores explicationem fidei molliuntur, tota factitia est; nihil cum naturâ commune habens, adeo ut ferè in notionibus communibus neque quo tendendum sit intelligant eorum Philosophi; sed

sed eas ex vocibus Theologicis non intellectis omnino curvas & perversas procreant. Et hoc eo usque procedit ut Augustinum etiam in materiâ de Gratiâ, ubi Vocem Ecclesiæ agit, & fidem Catholicam Ecclesiæ pronunciat, i cordibus suis ludibrio habeant, sicut patet ex pluribus complurium in Eum dictis.

2. Neque si mihi aliqua fides haberi possit, qui non nimium in eorum partes me propensum crediderim, non omnino sine rationis umbre cula. Credunt enim firmissimè evidenti sibi ratione constare, Augustini sententiam libertatem humani arbitrii tollere ex falsâ ejusdem notione, pro quâ tamen & Lessius se libenter morturum, & tantundem Alius etiamnum Vivus Romæ qui primus inceptor Bullæ adversus Jansenium tempore Urbani octavi fuisse creditur professus est, Etsi neuter sententiam esse Augustini fateri voluerit. Ex adverso Augustini Sectatores nihil de naturâ libertatis satis secundum naturam explicant, neque detegunt fallaciam quâ convincuntur hostes Gratiæ, sed Autoritate Sanctorum maximè depugnant, quæ captivando timorato Viro satis est, sed non satisfaciendo curioso intellectui;

& propterea pendet & pendebit hæc in
in Ecclesia quamlibet publica ista Sec-
peicorum Ignorantia in Scholâ triump-
phabit.

GRANUM VIGESIMUM.

*Quod ex Eadem cum Fugo Obedientiæ con-
juncta reddamur Subditi ex natura rei
ad omnia scelera parati.*

1. **C**omponite nunc Eminentissimi
Domini (si vacaverit) hanc Igno-
rantiam cum freno illo ræce Obedientiæ
(cujus habenas erga Subditos suos quod-
cumque alios possunt strictissime cohibere)
Est autem Lex Obedientiæ, ut quicquid
non sit patentissime peccatum ad Superi-
oris Imperium rigidissime executioni
mandetur, non statim manifestum est
servare totam Rempublicam Oblivioni,
quantum hi attingunt eam, illo Igne
quem Apostolus sine scientiâ Zelum ap-
pellat?

2. Distribuantur hæc consideratio per
illos Articulos quos Ecclesiæ Gallicane
damnaverunt; ostendat sese hinc credendi
licentia, illinc Calumniam, Corruptam
Judicia,

Judicia, faciendi, vendendi, & emendi
Spiritualia, testimonia fingendi, Notari-
orum fidem violandi, & omnijugæ sce-
lerum faciei permissio quæ à piis Viris
non scriptis Eorum duntaxat, verum eti-
am factis & praxi ascribitur; quò se non
porrigit hic Zelus? Cujus vita? Cujus
fama? Cujus bona? Modò opportunum
sit hujus obedientiæ Præfecto, ab immani
hoc monstro tuta erunt? Neque Princi-
pum Imperia, neque privatorum opes,
neque Idiotarum fama manebit immunis.
Imò ipsæ horum Theologorum familiar,
à quibus vitiis liberæ extabunt? Ab ex-
probrabilibus fortasse, à quibus, Ethni-
corum more, ut deterioribus cupiditati-
bus potiantur, abstinebunt: Scortationes
& computationes vitabunt, ut opes, hono-
res, dominatus, & famam acquirant; sed
conscientiam simplicem & puram quo-
modò possidere possunt, si aliis permittant
à quibus ipsi se continent?

3. Non hæc Urgeo quasi singulis evē-
nire oporteat; ut in hujusmodi crimina
defluant, Quod enim prius monui, sem-
per repetendum intelligo, tantam esse di-
vinæ largitatis, abundantiam, ut penitus
vitari homines non nisi per multos gra-
dus contingat, & propterea quantumvis
Ignor-

Ignorantia fit ex sese mater omnium horum malorum, non tamen semper & ubique fecunda est. Unde non omnino accedo Viris etiam doctis & piis, qui visâ nequitia & doctrinæ & praxeos ad regulas talis doctrinæ, suspicantur fidem divinam ex ipsis interioribus Animis exulare, Inter quos erat Valerianus ille Capucinus verè magnus, in quem aded indigna infelicitèr machinati sunt.

GRANUM VIGESIMUM PRIMUM.

Quod per Eandem nisi tempore provideatur destruetur sine Potentiam Curia Romana.

Isti sunt Dii tui, Roma, in quibus habes fiduciam. Ab horum oculis hians perde, dum perstrepenste Musicâ, & ventilatis aulæis in Collegio Romano garrula triumphat Ignorantia. His invidenda Principibus palatia, & æmula Cæci fornicibus templa largiris. His spem Romanæ Juventutis in nugas & loquacitatem & inanem sui plausum educandum committis. His Cleri tota Christianæ Reipublice archetypi examinationem

nationem & curam concedis. His doctrinam quam à Petro & Paulo accepisti, non conservandam, & augendam, sed novis commentis corrumpendam & exinanendam permittis. Hos per Commendatitias tuas præficias conscientis Principum, ut quamcunque in Ecclesiam & populum Christianum affectas Dominationem, illorum opera stabilias. Per hos creatum à Christo Episcopatus Principatum, ipsammet Hierarchici Ordinis seu Ecclesiæ Essentiam pessundare, & ubi prævalet, ut in Angliâ, & Hollandiâ prorsus auferre; ubi nondum prævalet, sparso illo fœdissimo Errore per conciones & Scripta, quòd cæteri Episcopi sint tui Pontificis vicarii, subruere & subnervare contendis. Nescias, heu nescias, quanto te ipsammet malo sint mactaturi, simulac per te Reliquorum effecti Domini tuas in tua viscera vires sunt conversuri. Erras si credas eos veritatis amore vel conscientiæ stimulo urgeri ad adedè ambitione deprædicandam suam Obedientiam specialem Sanctæ Sedi devotam, Summi Pontificis personale Infalibilitatis privilegium, Universalémque ejusdem & specialem in singulas Dioceses directè, & in omnia Laicorum bona indirectè

omnipotentiam, & hujusmodi plura quæ
avertant Heterodoxos à fide Catholica,
quæque ipsi vel sciunt esse Hæretica vel
certè non sciunt esse Catholica. Utilitas
est, & privatae potentiae cupiditas quæ
hæc omnia illis commendat, & ubi illa
cessaverit, hæc omnia abjurare parati
erunt, ut in Galliâ adum vidimus, quan-
do eis impropertum est, quod aliam fi-
dem Romæ, aliam Parisiis profitendam
in Sacculo servarent.

DOSIS

THE ALMA MATER 247
DOSIS TERTIA

DEDUCENS

Remedia Ignorantiae Theolo-
gicae, & Malorum ex illa pro-
cedentium. Gravis 18.

GRANUM PRIMUM.

Propositio Intenti Authoris & Motivorum.

1. **E**T jam Officium meum exple-
visse mihi videor, discooperta
& Ignorantiae publicae sedita-
te, quam existimo Originariam esse causam
unde haec adeo severae Censurae in
ignotas propositiones ferantur, & quantis
malis Eadem Ecclesiam cum dedecore
Romanae Curiae quae Ei praesidet, objici-
ant: Verum aliunde me percellit ingens
opprobrium, deducto jam in vulgarem
Fidelium, praesertim Scholasticorum per-
suasionem, insuperabilem esse hanc Theo-
logorum discordiam, Veritatem vel nu-

lām esse vel non investigabilem: Quod, etiam si stupiditatis magnæ sit de his pronuntiare quæ censurâ affici merentur, adeo tamen brevis est humani discursus expariatio, ut à plerisque non videatur facti absurditas. Propterea humillimè peto ab Eminentis Vestris, ut liceat mihi non ut docenti (tale quippe nihil mihi arrogo) neque ut interrogato; Sed ut purganti me, & ostendenti Purgationem meam cum ratione offerri, neque impossibilia me petere, sed factu facilia, & ejusmodi, ut sine illis necesse sit decreta vestra vilescere in orbe Christiano, & solâ vi externâ, & non ex Veritatis amore & internis Conscientiæ vinculis prudentes vel permovere vel cohibere.

2. Propositum itaque mihi est paucula suggerere per quæ præcipitatio & incertitudo in Definitionibus vestris Theologicis vel omnino tollatur vel rariùs intercidat. Non quod aliquod Crimen aut vitium Eminentiis vestris attribuiam, Certissimè enim persuasus sum quòd non sit in potestate vestra, secundum præsentem rerum vultum, prudentiùs procedere; Sed in Theologis, quos in consilium adhibeatis, alias qualitates desidero. Neque in his omnibus; nullus enim dubito quin inter

inter Eos sint veri & præclari Theologi, attamen in majori illorum numero. Crederim enim bene actum, si è Tredecim qui adhibentur, Tres ejusmodi sint quales negotii arduitas deposcit, quorum votorum soliditas à dilutiori cæterorum liquiditate absorbetur; postquam quantitate & accidentalibus dotibus, non purâ scientiæ & rationum energiâ vota postmodum pensanda veniant. Longè minor est proportio speranda in Vulgo Doctorum & Lectorum & Theologiæ peritiam Profitentium, quos inter si viceſimus aut triceſimus quisque mereatur in Censorem allegare, felicem pronuntiaverim illum Ecclesiæ statum.

GRANUM SECUNDUM.

Quod Censores debeant esse non solum docti, sed etiam plerumque saltem prudentes.

MAnet itaque me iste Labos ut quomodo & ex Judiciis primò Ecclesiasticis, & sensim ex ipsâ Scholâ auferatur hæc incertitudinis scabies, vel certe ita purgetur ut non adeo generali & Universalî gangrenâ in viscera Ecclesiæ faviat.

viat. In primis itaque in adlegendis Consultore hoc mihi spectandum videtur; ut non ex solâ famâ peritiæ Theologicæ eligatur, sed & ultæ & Conscientiæ sinceritatis habeatur ratio, & prudentiæ in rebus gerendis, & humanâ actione si ad illam adhibitus fuerit: sunt enim quî in disputationibus & litibus Scholasticis admirandi censentur, sed in usu humano simplices sint & communi sensu careant. Hujusmodi Theologi plerumque Sophistæ & litigiosi sunt, & nihil solidæ Theologiæ sapiunt. Quod enim criterium ad realem Theologiam postulatur, idem si ad exercitationem in rebus gerendis applicetur, viros eximios & egregios perficit. Defectu tamen exercitationis fallere potest hæc regula.

GRANUM TERTIUM.

Ut Censores eligantur qui saltem existiment sese esse plerorumque in Theologia disputatorum demonstrandi Capaces.

I. **P**roximum est ut profiteantur hi Theologi se posse pleraque quæ in Scholis disputantur resolvere in principia

pia quæ à D. Thomâ vel alio magno Theologo demonstrata credant, vel (quod majus est) in aliquem articulum fidei; Et, si pendeant disputata ex Philosophiâ, eatenus ea resolvere posse in veritates quas persuasi sint ab Aristotele vel alio Philosopho esse absolutè demonstratas. Resolvere autem significat per consequentias immediatas & evidentes ascendere ad prædicta Principia. Non excludo privatas ipsorum Theologorum operas, quin si aliquam propositionem à semetipsis demonstratam putent satis sit illis credere sese Scholastica dubia in talem propositionem posse evidenter reducere.

2. Necessitas hujus postulari est, quod cum Theologia sit scientia seu per demonstrationem nasci & augeri apta, non exigere à Theologo ut pleraque possit demonstrare, est non exigere ab ipso ut habeat scientiam Theologiæ, seu ut sit Theologus; Adhibere autem ad censuram in Theologicis questionibus ferendam, seu ad summum Theologorum & Theologiæ officium eos qui non sint Theologi, neque saltem profiteantur se Theologos, est extremæ vel dementiæ vel nequitix. Non exigo ut possint præstare quæ pollicentur, sed certè ut credant se

posse præstare: scio enim aliquando ab
ab ipsis Mathematicis errari. Verum ut
sint & intelligentes quid sit demonstrare,
& adedò assueti demonstrationibus texen-
dis, ut liceat illis prudenter sperare & cre-
dere, quod pleraque Theologica valeant
demonstrare.

GRANUM QUARTUM.

*Ut non se immisceant Censuris practicis, &
reputent se Certos quod Propositiones me-
reantur Censuram à se infligendam.*

I. **N**Ecesse quoque est ut jubeantur
sefe intra suam artem continere
quæ circa veritatem versatur; ac proinde
non se misceant aliis censuris quàm specu-
lativis, Hæresi videlicet & Errori, & (si
mandatum est, ut etiam de Personâ cen-
seant) Temeritati; Rationes & funda-
mentâ Dictorum esse Theologîâ indigna
pronunciantes. Cæteræ enim censuræ
ad populi gubernationem spectant, &
pertinent ad Prælatos eos ferre. Ex na-
turâ enim rei insunt omnibus propositio-
nibus Theologicis quarum contrariæ
sunt certæ; quantum verò noceant in
præsenti

præsenti rerum statu gregibus suis, Pastorum est judicare.

2. Sed quascunque censuras ferant hoc essentialiter requiritur, ut profiteantur sub pœnâ violatæ Obedientiæ Vobis debitæ, se existimare certos sese esse & demonstrare posse has singulares sententias censuris à se latis obnoxias esse. Quid enim fœdus esse possit vel Eminentiarum vestrarum honori & ipsi Animarum vestrarum sa'uti perniciosius, quàm offerre Eminentiis vestris suas conjecturas ut eas Christiano Orbi pro Regulis doctrinæ Christianæ imponant, & Schismatis opinionem eas refellentibus inducant, cum interea meræ conjecturæ sint in ipsâ persuasione censuras offerentium.

GRANUM QUINTUM.

Ut Censores rationem suæ Censuræ reddant, quæ communicetur aliis qui eandem rationem non reddunt.

1. **H**Oc item meritò iisdem mandandum erit, ut cum pronunciaverint aliquam propositionem esse Hæreticam, addant, quo fundamento nitantur,

non illud deducendo sed signando sic, quia contra Sacrum Textum inevitabiliter tali libro, cap. versu. vel tale Concilium Sess. &c. vel talem Articulum fidei. Si Erroneam declaraverint, addant, quia Contrarium evidenter deducitur ex tali Articulo fidei. Neque opus erit uni Censori vel plures textus vel plura principia conclusionis suae designare. Si enim Unus textus cui maxime confidit nihil efficiat, certum est Iudicium ipsius non esse sanum; Et simile est de Uno Principio; plura enim dubia & incerta nullam certitudinem conficere valent.

2. Censuræ cum sic instructæ ad Congregationem delatæ fuerint, si non conveniant Censores in probationibus, tentandum est quid easdem probationes non afferentes, de probationibus alienis censeant; an irresistibiles sint necne? Si credant iis respondere posse, dementia erit iis fidere, & summæ imprudentiæ imponere eas Universæ Ecclesiæ velut acceptandas pro certis & ex necessitate salutis credendis & confitendis. Hic procedendi modus neque magnam Iudicii subtilitatem, neque temporis prolixitatem postulat, & eximie utilitatis Sanctæ Ecclesiæ, & summæ proficua Famæ Decretorum sacræ

facræ Congregationis evadet. Quid enim adeo inhonellum esse potest Curie Romanæ quàm pro Articulis fidei vel Theologiæ Ecclesiæ commendari dogmata, de quibus neque duodecim Doctores omnes Romanæ doctrinæ periti potuerint concordēs inveniri, ut in impressis Votis Consultorum sub Innocentio decimo toti Ecclesiæ innotuit.

GRANUM SEXTUM.

Ut fiat copia Authori Errorum agnoscendi vel negandi & revocandi.

Antiqui Ecclesiæ mores habebant, ut quī de pravā doctrinā accusatus esset, interrogaretur, Utrum libros ipsos agnosceret esse suos nihil obstante quod sub nomine ipsius essent divulgati; presens utrum doctrinam improbatam sustinuerit vel sustentare porro velit; Propositiones ipsius afferebantur, & fiebat illi copia Dictis suis illum sensum tribuendi quem ipse intendebat, non quem adversarii confingerent. Consultum itaque videtur fore, quando in distantibus Romā provinciis liber editur cujus doctrina
infr-

insinuat apud sacram Congregationem ut propositiones accusatae ad Ordinarios Locorum vel Eos qui vice eorum praesident in defectu eorum mittantur, quò per illos vel illorum operâ conveniatur author operis, declarent mentem suam ne forte his de vocibus orta sit. Si clauerit in solis vocibus esse litem, Voces emendare (si improprie locutus sit) cogatur; si de re appareat esse, authentica fides fiat, quòd illas porro sustentare intendat vel satisfacere Ecclesiae recuset. Quàdemum relatione factâ Sedi Apostolicæ, Ipsa fidelium incolumitati provideat. Quod non melius neque efficacius fieri natum est (ubi dissentiones occasione talis libri increverunt) quàm curando ut ipse Author convictus de Veritate sponte suâ revocet dicta sua, & rationum quibus falsebatur dolos suis ipse discipulis retexat. Hoc Matris Officio, cujus nomine fruatur Ecclesia Romana, hoc legibus Charitatis & Domini regulæ quâ nos decet pro suis discipulis ex amore ad invicem esse dignoscendos, olim congruere visum est.

GRANUM SEPTIMUM.

Ut non pronuncietur Propositio aliqua hæretica sine digna & authoritate & publicatione.

1. **F**ortassis æquum postulatum foret Articulum fidei non determinari absque plenitudine Ecclesiæ Romanæ, dico Judicio Consistoriali, quod, cum Septuaginta Episcoporum speciem gerat Concilii Provincialis dignitatem haberet. Antiqui enim mores etiam hoc habebant, ut totus Christianus Orbis de Articulo aliquo fidei stabiliendo sollicitus foret, & concursu ingenti Episcoporum à prædicatione Apostolicâ persuasionem suam derivantium celebraretur illa doctrina quæ omnes obligatura foret.

2. Nunc videntur graviora negotia reservari hujusmodi cœtibus, Fides secretis Congregationibus committi, de quibus reliquo Orbi non pateat quibus fundamentis Romana Ecclesia decretis fidei inhæreat. Unde palam à compluribus asseritur aliam esse Romæ fidem quàm in reliquo terrarum Christianarum Orbe, & censei Hæreticam Romæ quod ubique Chri-

Christianæ Reipublicæ cum Romanâ Ecclesiâ communicantis pro doctrinâ sana & Catholica sustinetur; Cum tamen nihil solennius sit in Christianis mentibus quam Unum esse Dominum, Unam fidem, Unum baptisma, Unde non sine gravissimo fidei Catholicæ detrimento potest condemnari Romæ doctrina illa, cum cujus publicis Professoribus Eadem Ecclesia communicat.

GRANUM OCTAVUM.

*Ut libri damnati non tollantur e manibus
Eorum quorum interest ipsos Errores confutare.*

PEnè de gradu meo decesseram absque eo quod attigissem potissimum licis nodum, de Prohibitione librorum, illorum dico qui doctrinæ nomine vetantur, de cæteris fileo: Hi autem duorum Ordinum sunt, vel magis doctrina eorum, scilicet vel adedò perspicuè adversus fidem Ecclesiæ, ut quivis Theologus satis sit agnoscendæ Veritati, & hujusmodi Libri Censuram Sedis Apostolicæ non merentur, neque possunt dissensiones inter fideles

Ies sciscitare; sed à Sede Apostolicâ cor-
ripiendi sunt Ordinarii, siue ipsius Pro-
vinciæ in quâ scribuntur & imprimuntur,
vel vicinarum quibus inferuntur qui per-
mittant eos impune vagari; si enim Le-
ges Regionis non sinant eos supprimi,
quid proderint Apostolicæ prohibitiones?
num Leges iis magis quam Ordinariorum
curæcessuras credendum est?

2. Sin doctrina librorum ejusmodi sit,
ut fortassis penitus inspecta Venenum ali-
cujus Hæreseos prodat, Sed apertâ facie
nulli determinationi in Ecclesiâ receptæ
refragetur, & hoc primò pateat Sedi Apo-
stolicæ, tantum abest quod prohiberi de-
beat talis Liber, ut monendæ sint Acade-
miæ ut Lectoribus & Professoribus suis &
aliis doctrinâ eminentibus de exemplis
illorum operum provideatur, quo Virus
latens Lectionibus & disputationibus suis
expriment, & oppositionibus suis purgent
& evacuent.

3. Neque enim per ignorantiam eutan-
da est fides & Ecclesiâ, sed per scientiam, &
æquè necessarium est Ecclesiæ peritam esse
in iis quæ opponuntur ipsi fidei quàm in
ipsâ fide & doctrinâ Ecclesiasticâ; & con-
temptus est doctorum Ecclesiæ, vetare il-
lis ea instrumenta per quæ apti reddantur
ad

ad protegendam fidem; & ipsiusmet fidei, suspicari eam esse adeò debilem ut huiusmodi Viri ab ea per oppositiones heterodoxorum possint averti.

4. Hæc dicta sunt de libris Scholasticâ linguâ, hoc est Latinâ, exaratis; Quid enim conveniat de libris Vernaculæ editis, & propterea obnoxiiis Lectioni indoctorum quorum non interest Theologicas difficultates internoscere, ex statu & conditione rerum tunc temporis extantium judicari habet, neque ad tractatum in communem spectat.

GRANUM NONUM.

Non esse difficile Sacrae Congregationi ignorantiam ex Scholis ipsis tollere.

1. **P**ROinde converto stylum ad reliquam Divisi portionem, quomodo hæc publicæ inscientiæ turpitude ex Scholis evulserari nata sit. Et si quam fidem apud Eminentias vestras mererer, etiam sub Juramento ausim confirmare, Eas, velint modo, sine ulteriori fastidio aut labore, posse tam ingens bonum Ecclesiæ adferre.

2. Fer-

2. Fertilis est Italia summorum Ingeniorum, Ingeniorum dico neque levium quæ facile capiant sed non firmiter & solidè inhæreant & judicent, neque durorum quæ firmiter quidem sed tardè per scientias promoveantur, verùm temperiei mediæ & ad Veritatem augendam natorum: & fortassis fecunda præ cæteris Roma, neque pinguium ipsius Italiae solorum impedita crassitie, neque aridiorum subtilitate volatilis, sed (quod huic mediocritati præstat) concursu totius Europæ præstantissimorum hominum exacuta & limata.

3. Sunt in potestate sacre Congregationis præmia quibus excellentia Ingenia quolibet applicari possint. Ardeat tantummodo in pectoribus Vestris desiderium Theologiæ & Philosophiæ ad certitudinem revocandi & radios suos in civitatem Romanam ejiciat, pauculis Annis videbitis formicari Elementa Philosophiæ, & in improvisam Myrmidonum aciem quasi jussa surgere. Cogitavit hoc apud Antiquiores Proclus, inter recentiores in ipsa Italiâ Franciscus Patricius, neutri patri Votis successu quia Methodum non tenuerunt.

GRANUM DECIMUM.

*Pauca Principia Philosophica demonstrata
ingentem in Theologia mutationem ef-
fectura.*

1. **P**rimus gradus, nisi experientia mea ad augurium impar sit, inde fiet, ut Aristotelis demonstrationes nude seclusis narrationibus sententiarum aliorum, & oppositionibus contra ipsas deductis, seorsum aspectui proponantur, & in catenam connectantur, omittis ex ipsis demonstrationibus si quæ ad futuram doctrinam necessariæ non videbuntur, ut quo contractior eò felicior & faciliior sit conatus. Hæc in Organo seu Logicâ collectæ erunt facilia. Aded enim evidentes sunt plerumque Veritates illic proditæ, ut viri intelligentes plerique de Necessariis, utpote ultra disputationem claris, abundè consentiant.

2. Topicorum libros vix inspicere necessarium erit: ex Elenchis parcè decerpendum; sicut ex Posteriorum resolutionum monitis: Longè quoque maxima pars Priorum ad usum scientiæ non facit: Neque multum de Interpretationis doctrinâ

Arina delibandum; principis labor in
Categoricis, & monitis est circumplexis;
Quæ ipsa tamen suppositione magis quam
in conclusis veritatibus tenentur.

3. Si semel perventum fuerit ope de-
monstrationis ad hæc paucula, Quod non
sint partes actu in Composito verè & na-
turaliter Uno; In quo consistant notiones
Locī & temporis; Quod Vacuum sit im-
possibile; Quod Rarum & Densum; sine
mixtione Vacui sint in rerum naturâ; &
tandem quod Ens sit unum per compo-
sitionem Essentia & existentia, & non si-
gnificet aliud propriè quàm substantiam;
totam faciem & Philosophia & Theolo-
gia mutatam propediem in quovis pre-
tio liciter. Et tamen hæc omnia sunt aded
facilia cognitu, ut non necesse sit ultra
ipsos terminos propositionum in mente
collocatos investigationem tendere, ut evi-
dentissimè & ultra oppositionem clara eva-
dant.

4. E diverso sunt aded necessaria, ut
sine unitate compositi, nihil Metaphysici
comprehendi possit; sine temporis & lo-
ci natura, nihil de Deo Uno & Spiritualibus
substantiis & Venerabili Eucharistiâ;
sine Vacui & rari intellectum nihil de natu-
ralibus rerum differentiis; ictra Essentia
&

& existentiae differentiam & notionem Entis, Nihil de Dei essentia, de Trinitate, deque Incarnatione, atque adeo de compositione formali Entium naturalium cum ratione disputari queant. Unde hæc cogitanti facile patere poterit, qualis ex majori parte sit Theologiae Theologorum modernorum qualitas & quæ fides sit iis habenda qui passim hæc communissima & patentissima ignorent.

GRANUM UNDECIMUM.

Non esse Philosophiæ miscendas deductas ex Theologia Probationes.

1. **A**liud suggerendum videtur, in quo consistit totius fundi scientiarum tum Philosophiæ tum Theologiæ Calamitas, nempe prohibendam esse hanc inordinationem quæ in Scholis regnat Philosophiam Theologicis argumentis sufferciendo. Philosophia ex sese scientia est, & si procedat demonstrativè nihil potest docere quod Theologicis veritatibus officiat. Inde itaque est quod Magistri nostri intrudent Theologica quia Philosophiæ ignari sunt. Cùmque ex
ad-

adverso Philosophiæ, præsertim Metaphysicæ, munus sit Theologiam claram & explicatam reddere, & docere quis intellectus vocum in Theologiam usurpatarum consistat cum fidei nostræ Dictatis, quæ Animo tenus nobis per traditionem ab Apostolis inheruerunt, ignoratâ Philosophiâ necesse est Errores per universam Theologiam pullulare, & eos qui ex Theologiam conantur Philosophica declarare, vice clarandæ Philosophiæ ipsam Theologiam fuligine turpissimorum Errorum offuscare & denigrare. Hoc itaque severe observandum erit, ut Philosophia propriis & non ex mutatis à Theologia rationibus fundetur. Est enim quod ex Theologia aliquid veri in Philosophiam influat; tale, quodcumque est, non scitum sed creditum evadet & obscurum, & quod sequitur, elucidandæ Theologiæ prorsus inidoneum; Quanto magis cum nesciatur quid Theologia enunciet, quæ etiam incertitudinem quoad voces secumferat, tamen quid hæ voces significant plerumque à Philosophia haurit.

2. Quid itaque? Obmutescet publicus Professor & demitte caput si quid Theologicum illi coram honesta multitudine opponatur? Primò lege tutus erit ne hoc fiat,

fiat, & teste lege convincet adversarium de illegitima oppugnatione: si non satis sit, certus esto si D. Thomam calluerit, in illo se inventurum quo os clamosi impugnatoris obstruat, saltem hoc sciat quo loco D. Thomas eam difficultatem trailet, & ad eum remittat molestum illum litigatorem.

3. Tantundem est de iis quæ ex alia parte Philosophiæ opposita veniunt. Cum enim suus sit in ordinata disciplina locus, Methodus hoc postulat, ut locus conflictionis duorum dogmatum tractandæ sit ubi posterius tractandum dogma collocatur, & illic fortassis atque evidens erit veritas ex sola declaratione doctrinæ, ut dispareat difficultas quæ in priori loco insolubilis apparuisset.

GRANUM DUODECIMUM.

*Non propterea sublatum iri Dissertationes
sed pauciores & breviores futuras.*

1. **N**Eque per hoc fiet ut Dissertationes evadant nullæ, sed ut pauciores & breviores, & plerumque ex sola æquivocatione vocam natæ, quæ ubique

molestia sunt velut culices Aegyptii, & nisi peritus in illis aperendis sit Theologus, facile ad Errorem vel certè verècundiam in ipsum praevalerunt. Quin etiam Consultandum videretur Professoribus, ut in singulis dogmatibus (si res ferat) duas sectiones instituant, unam quâ suam doctrinam demonstrativè tradant, aliam quâ objectis respondeant; & quoniam hæc pars non adeo rigorosa est quàm prior, in ea possint aliquam confirmationem suæ doctrinæ sed quam solidam & magni momenti reputant breviter adjicere. Generaliter inculcandum est ut ad naturam & experientiam intentum oculum habeant & non dicta hominum nulla certitudine prædita.

2. De Theologicis tum disputationibus tum lectionibus speciatim suggerendum est, ut liceat Theologis quamlibet sententiam quam dignam existimaverint, censurâ afficere; non magistraliter, quasi votum ferentibus; sed disputativè, quasi probantibus esse talem. Sicut enim de Vero & Falso, sic etiam de Fide & Hæresi, de Certo & Erroneo Jus est his differendi & querendi. Immo verè Theologo non licet quicquam falsum profiteri quod non eodem Jure Erroneum possit dicere.

Nisi

Nisi enim se putet demonstravisse, temere agit falsitatis ei sententiæ notam aspergendo; Thesis autem demonstrata Veritati opposita Erronea est, vel perfecte si nota esse debet esse demonstrata, vel inchoative si primo ab ipso vel adhuc à paucis agnita sit demonstratio.

I GRANUM DECIMUM TERTIUM

Permittendas esse Censuras in Scholis, sed non poram populo vel in Ecclesiis.

Quia autem Censuræ prolatio bilem in nasum provocat, Decretis publicis instituendum foret, nulli sententiæ probrosum esse, quod à privato Theologo censurâ configatur, neque contumeliam ullam fieri Personæ cuius sententia est, quia & Censens Jure suo utitur, & unius Theologi sententia non præstat Negantis defensionem: Non itaque censura contumeliæ qualitatem habet, nisi à publica aliqua Authoritate procedat, & Potestatis naturam imbiberit. Unde ad Cathedras Ecclesiasticas & plebeios conventus Censuras proferre, non potest non esse seditiosum. Populi enim sensus, quando de se nascitur

nascitur ex fide prius implantata, egregium est veritatis testimonium; sed cum Doctorum operis imprimatur, nullius profus testimonii vim habet præterquam malitiæ Authorum.

GRANUM DECIMUM QUARTUM.

Oportere inter Theologos constitui, Quæ probationum firmitas requiratur ad propositionem Censura inurendam.

VERUM hoc maximi interest, ut constitutum sit inter Theologos, qualinam Veritatis potentia opposita debet esse propositio quæ censurâ digna sit. Et in primis, quænam Hæresis notam mereatur. In quo, ut certum est eam esse hæreticam quæ opponitur alicui Veritati ab Apostolis ad nos ipso sensu & perpetuâ Traditione derivatæ, sic de ea quæ opponitur sententiæ tantummodò literis signatæ, necesse est esse ingentes difficultates. Ut, an loco alicui Sacræ Scripturæ de quo nemo hæcenus dubitat, Obijci non possit, Estne fidæ certum per Librarios in iuriam non irrepsisse aliquid Vitiū, multò magis si vel transla-

tione vel paraphrases varietatem aliquam
subinducere; magis adhuc, si disputan-
dum sit quis sensus sit literalis Gramma-
ticus an Rhetoricus, an non subfit aliqua
improprietas vel vocum vel constructio-
nis; si verò sensus literalis vel æquivocus
sit, vel non ad Veritatem propositam
clarus, omnino repudiandus est, totusque,
neque allegandus quidem ad ullam confir-
mationem; cuiusmodi tamen, textus pas-
sim à Theologis solent in gravissimis que-
stionibus adhiberi.

2. Similiter de Concilii alicujus Pronun-
ciato, Definicionum foras, an constet non
ab antiquitate receptum esse, neque aliter
quàm per novam revelationem posse co-
gnosci; an tale sit in veram Hæresin
causet in opposita propositione; si dispo-
nibile sit de sensu, an sit formalis vel de-
ductivus per consequentiam negabilem;
Tandem, an sine Universalis receptione
vincat, scilicet approbatus.

3. De sanctis PPibus querendum quis
numerus sufficiat ad convincendam cre-
dendi necessitatem. Utinam in multis
Patrum sit differentia, si inveniamur op-
positi, tanta, ut unum sententia sit con-
demnativa reliquorum. Quid faciat evi-
dentiam, in locus allatus accipitur pro
ipsa

ipsa causa & firma sententia Patris, & non
prodicto aliquo obiter iudicio. Ex his
omnibus si posse Pater propositionis re-
jectæ censuræ aliquid obijcere in quo
Theologi non convenierint, necesse est
Censuram Hæresis esse incertam, & con-
sequenter temerariam. Hoc itaque sum-
mo opere curandum, ut hæ omnes que-
stiones in certitudinem redigantur,
alioqui Censuræ ex huiusmodi princi-
piis contemnenda, & irridenda manebunt.

GRANUM DECIMUM QUINTUM.

*Reperitio Purgationis ex parte voluntatis Albi-
sthoræ.*

Ecce quomodo pro testate mea
amantis Sanctæ Ecclesiæ, & pri-
mæ Romanæ, Fili partes implevi, viru-
lentissimæ pestis Eam molestantis & malæ,
& causam, & remedia Eminentis vestris
aperiens. Vos pro Sapientia Vestra lon-
ge meliora adinvenietis. Ego si occasio
fuerim tantum mali ab Ecclesiâ avertendi,
non peto aliud in hac vita præmium. Fi-
nito itaque reperens Purgationem quam in-

principio adorsus sum, sub attestatione
 supremi Iudicis confirmans, me nescire
 aliquam in libris meis propositionem quæ
 Censuram mereatur, sed si qua sit, me
 illam hac ip[s]a horâ condemnare, & pro
 condemnata habere, & paratum esse re-
 vocatione dicti, suppressione vel etiam
 combustionem libri, vel quocumque alio
 Ecclesiastico modo eandem rejicere, & ex
 aliorum animis extirpare.

2. Adjicio me: vehementer suspicari
 propositiones eas quæ sub tenebris confusæ
 locutionis mihi obijciuntur tanquam Hæ-
 reticæ vel Erroneæ in fide, reipsâ esse fi-
 dei ipsius Catholicæ dogmata, vel cum
 ipsis stricte conjunctas; certus enim sum
 multas hujusmodi vulgo Ignorantiæ
 Theologicæ Professore solere multitudine
 vötorum opprimi.

3. Profiteor etiam quòd si Eminentia
 Vestra processerint ad me & Veritatem
 Eidei Catholicæ in me opprimendam,
 me quamvis possum cum humilitate & pa-
 tientia laturum, & consolaturum me illâ
 consolatione quam & Theologia dictat,
 & Augustinus agnovit, libro de Vera Re-
 ligione, cap. 7. *Sæpe etiam spiritus Divinae*
providentia per non nullas nimium turbu-
lentas carnalium hominum seditiones ex-
pellit

pellī de Congregatione Christianā etiam bonos viros: quam contumeliam vel injuriam cum patientissimè pro Ecclesiæ pace tulerint, neque ulla novitates vel Hæresis vel Schismatis moliti fuerint, docebunt homines quam vero affectu & quantâ sinceritate charitatis Deo servieudum sit—sine ulla conventicularum segregatione usque ad mortem defendentes & testimonio juvantes eam fidem quam in Ecclesiâ Catholicâ servari sciunt. Hos coronat in occulto Pater in occulto videns. Rarum hoc videtur genus, sed tamen exempla non desunt, immo plura sunt quam credi possit. Ex in Epistola 137. Quia obest homini quod ex illâ tabulâ non vult eum recitari (dispositio Sacerdotis) humana ignorantia si de libro Vivorum non eum delet iniqua conscientia.

GRANUM DECIMUM SEXTUM.

Pronitatem ad Censuras esse periculosam.

I. **V**ideus Eminentissimi, quâ spe & basi nixum me non reddunt sollicitum minâ mihi intentatâ, quas intellexi ex literis cujusdam de Congregatione Vestra ad virum imprudentem scriptis, quod

quod Liber, quemcumque edidero deinceps non videri consuevit. Ex quo facile intelligo potentiam accusantium me, & quod nunc sit vera coram & potestas tenebrarum. Alioqui nihil ambigo quin tanta sit prudentia sacrae Congregationis ut meminerit illius mandati, Sit autem omnis Homo velox ad audiendum, & tardus ad loquendum, & tardus ad iram. Item dicti Augustini Epistolâ 49. Sunt innumera, (questiones) quae non sunt finiendae, sed planè retentâ iam fide ad exercendam fiam delectationem mentium fidelium studiosissime requirendae, & quod in eis eluxerit sine typo arrogantiae communicandum, quod autem latuerit sine salutis diffundendo solerandum. Ex rursus cap. 50. Enchir. ad Laurent. Quid quae est ut affirmentur vel negentur vel definiantur cum discrimine, quae sine discrimine nesciuntur.

2. Sed hæc omnia in ventos aufert Mysterium illud infallibilitatis Pontificiae, si tamen Vos (qui coram quomodo res garantur inspectatis) ei fidatis, & non (quod Cato de Aruspiciis suspicabatur) vobiscum de credulitate transalpina gorrideatis. Sed de illo in tabulis suffragialibus scripsi quæ Decretis Vestris non facile abolitum iri existimo. Nihilominus pau-

ca subicere non pigritabor, quæ Theologorum ignorantiam, etiam in maiestatem Pontificiam nimiam potentiam habuisse cogant suspicari.

GRANUM DECIMUM SEPTIMUM.

Non esse adeo certum Errorem aliquem ex inscitia Theologorum non irrepsisse in Definitiones Pontificias.

I. **T** Eo decimus orationem edidit post recitationem officii legendam, quam cum devotione recitantibus dicitur defectus & culpas in officio persolvendo ex humanâ fragilitate contractas indulgisse, quasi ipsa crimina (nullâ habitâ mentione penarum debitarum) extra sacramenta condonet. Hæc oratio tantum non in publicas preces irrepsit, impressa in diurnali Antuerpiensi. Sed hoc leve est. In ipsa Oratione habetur Sacrosanctæ & Individuæ Trinitati, Crucifixi Domini nostri Jesu Christi humanitati, &c. Sit sempiterna laus, honor, virtus, & gloria ab omni creatura. Comparemus hæc cum Catione novo Concilii quinti. *Si quis adorari in duobus nominibus dicit*

Christum ex quo duæ adorationes introducuntur, scilicet Dei Verbo, & seniorum homini, — talis Axioma sit.

2. In Bulla Greg. 13. adversus Baium condemnatur hæc propositio. *Omnia opera Infidelium sunt peccata, & Philosophorum virtutes sunt vitia.* Comparemus hanc condemnationem cum Canone 17. Concilii secundi Arausicani in fidem Ecclesiæ per tot sæcula recepti, sic pronunciantem. *Fortitudinem Gentilium mundana cupiditas, Fortitudinem Christianorum Dei charitas facit.* Sed erunt fortassis adedæ arguti Theologi, ut hunc Canonem de sola fortitudine, non de qualibet virtuosa actione intelligant, & putent neque cæteras Christianas virtutes à charitate, neque cæteras virtutes Ethnicorum ab aliquo fine ultimo qui sub cupiditate mundi contineatur, proficisci. *Estiment prudentes.*

3. Paulus quintus Brevi edito condemnavit sententiam asserentem per motum telluris fieri Dierum & Annorum vicissitudines; & Urbanus octavus coegit Galileum ejurare hanc sententiam tanquam Hæreticam; circumventus (ut fertur, hoc enim in impresso processu non reperitur) hoc parallogismo, Quæd, ubi omnes

omnes PPes sacrum textum in eandem sententiam explicant, talis sensus de fide fit ; Theologis non discernentibus, aliud esse recitare voces Scripturæ aliud eas interpretari, quod fortassis nemo Patrum vel pauci in hac questione aggressi sunt : Et Ego non dubitem si Scripturæ textus accuratè expendantur quin vi suâ faveant motui telluris.

4. Sed videamus quid Augustinus sentiat de obtrudendis, quæ physicâ ratione deprehendi possunt falsa, pro Articulis fidei cap. 5. lib. 5. Confess. loquens de Manichæo. Itaque cum de cælo & stellis & de solis ac lune motibus falsa dixisse deprehenderetur, quamvis ad doctrinam Religionis ista non pertineant, tamen ausus ejus sacrilegos fuisse satis emineret, cum ea non solum ignorata sed etiam falsata tam desana superbiæ vanitate diceret, ut ea tanquam divina Personæ tribuere sibi niteretur. Et postquam subjunxisset in idiota non obesse si credat similia, addit, Obest est autem si hoc ad ipsam doctrinæ pietatis formam pertinere arbitretur, & pertinaciùs affirmare audeat quod ignorat. Et post pauca reversus ad Manichæum, In illo autem qui Doctor, qui Author, qui Dux et Princeps eorum quibus ille suaderet ita fieri ausus

*Sua est, ut qui cum sequerentur non quicun-
bet hominem sed spiritum sanctum suum se-
sequi arbitrentur, quis tantam dementi-
am sibi falsis disisse convinceretur, non
detestandam longam abjiciendam esse ju-
dicaret. Si in talem Theologum incidis-
sent duo illi Pontifices aliqui verè Magni
non credo Motum solis in Articulum fi-
dei emersurum fuisse.*

5. Tandem extat Bulla Alexandri se-
ptimi data octavo Decembris Anno 1661.
In qua & sententia asserens Beatam Virgi-
nem sine Originali peccato esse conceptam
dicitur Pia, & superiores aliquos Ponti-
fices Constitutiones & Decreta in favorem
ipsius condidisse, neque tamen veritatem
ipsam certam esse: Cùm ex opposito
Concilium Tridentinum recusaverit eam
piam dicere, eâ ratione quòd hoc esset
determinare ipsam questionem, ut patet
ex lib. 7. cap. 7. Historiæ dicti Concilii
Romæ impressæ. Et pietatem à veritate
separare non fit Christianæ pietatis, &
ferre sententiam de operibus Dei non re-
velatis, quid melius factu sit vel fuerit,
temeritatis & præsumptionis notam quasi
nos consilia Dei comprehendamus, effu-
gere non valeat. Et si fortè erremus impie
credamus Deum fecisse imprudenter, &
quod fecisse fuisset vitiosum.

GRANUM DECIMUM OCTAVUM.

Auctorem necessitatum fuisse ad hanc Purgationis sue methodum.

Non dubito quin apud Eminentias Vestras superbi & refractarii maculam mihi hac defensione conquiverim. Sed humillimè supplico, ut dignemini considerare in quas angustias me conjeceritis, non permittentes mihi Apologiam texere pro *particularibus* sententiis, quas innominatas severissimis stigmatibus inussistis, & coegistis me communes rationes & profundissima Animi mei secreta pandere. Præterea, clarum est fanatico splendore pseudotheologorum adedò obrui oculos Vestros, ut nisi hæc tam rotundè scripsssem eosdem Judices passurus forem quos exterior Accusatores. Tandem perpendite non posse Vos diuturnum imperium obtinere per subdolan captivationem Principum ope Venalium Confessariorum, sed subsistendum Vobis esse donis & hæreditate Christi, quæ Vobis ampla reliquit in conscientias ratione utentes, si moderatâ dominatione contenti esse valeatis, & non.

100 THO. ALBII *Purgatio.*

non per occupationem Jurium alieno-
rum, Vestra periculo obijciatis. Quod
ex intio corde & syncerissimo affectu
cum plena felicitate utriusque Vitæ
Christianæ à divina Bonitate apprea-
tur

Emin^{arum} Varum Rev^{marum} sive
parcant sive se viant hu-
millimus & fidelissimus
Servus

THOMAS ALBIUS.

APPENDIX

Appendici appensa,

Leonardina Albiana.

A D

Demonstrandum cujusmodi
Theologis, non suo sed sæ-
culi Vitio, coacta sit fide-
re Curia Romana.

Authore

THOMA ANGLO

Ex Albiis East-Saxonum.

*Similes estis sepulchris dealbatis quæ à foris
parent hominibus speciosa, intus verò ple-
na sunt ossibus mortuorum & omni spurci-
tiâ. Mat. 23.*

MDCLXII.

APPENDIX

APPENDIX

A D

THOMAS A. A. A. A.

THOMAS A. A. A. A.

THOMAS A. A. A. A.

THOMAS A. A. A. A.

THOMAS A. A. A. A.

THOMAS A. A. A. A.

THOMAS A. A. A. A.

THOMAS A. A. A. A.

THOMAS A. A. A. A.

MDCLXII

Epistola Dedicatoria ad Sa-
cram Congreg. Sⁱ Officii.

Em^l & Rev^l Dⁿⁱ.

Purgationem quam man-
daveratis elaboraveram.
Ea consistebat in declaratione
insufficientiæ Theologorum qui-
bus Scriptorum meorum lustra-
tio fuerat commendata. Nemi-
nem illorum cognoscebam, sed
Theologorum imperitorum tan-
tam copiam esse sciebam, ut ve-
ris & doctis Theologis lucem
detraheret. In communi itaque
instruxi Apologiam meam. De-
erat

Epistola Dedicatōria.

erat Instantia, cū opportune
nunciatum est quendam in Bel-
gio aliquid adversus me edidif-
se: Quæsi librum, & præter
expectationem inveni eum ob-
jicientem de quibus propositio-
nibus periclitaretur Institutio-
num Ethicarum meum opus,
quod indicio mihi fuit, ipsum
consultum de libro illo fuisse.
Itaque oportuit me qualis intus
& in cute foret hic Theologus
Eminentis Vestris notum face-
re: Quæ enim in propatulo ex-
tant quàm ampla quàm angusta
sint, ipsemet vos noluit latere;
in ipso Frontispicio operis his
titulis usus, Ordinis Fratrum
Prædicatorum, Sacræ Theo-
logiæ

Epistola Dedicatoria

logiae Doctore, Ejusdem in
Universitate Louanienſi pub-
lico Professore, ſtudii gene-
ralis ſui ordinis quartum Re-
gente. Neque ego jam miror,
Eminentis Veſtris tantorum
teſtimoniorum Viri Judicium
(praefertim accedentibus pluri-
bus fortassis non imparibus)
placuiſſe, & in caput meum
evaluiſſe. Quid enim majus
expectari in externis motibus
poſſet, quam eſſe de familia
Thomiſtarum omnium Scholae
Sectarum & veritatis & de-
monſtrationis (Magiſtri ſui me-
rito) tenaciſſima? Eſſe pub-
licum Theologiae Professore,
ſeu ex ſupremo Theologorum
ordine,

Epistola Dedicatoria.

ordine, & publicâ approbatione & muneris necessitate & Tandem studii Generalis sui ordinis esse quartò Regentem, quantam Exercitii Theologici copiam, & inter Eminentes studiosos, non potest non præstisse? Quàm Lynceos oportebat esse illos oculos, quos tot gloria Scholastica præstigiis non hebetavissent?

Hunc ipsum qualem se in opere exhibeat dignentur Eminentie Vestrae in hac Appendice inquirere, invenietis in ipso principio bonum virum non agnoscere suam ipsius & communem Scholæ doctrinam, quis non est expressa vocibus ipsius usitatis.

Epistola Dedicatoria.

usitatis. & Immo cum & oppo-
no primo Pelagianam Haresim
docere; nempe Ethnicos sine
gratiâ potuisse habere firmum
propositum Beatitudinis acqui-
rendæ. In undecimo argumento
altero duorum Errorum sese
implicat; vel enim per has vo-
ces quod nemo à morte possit
operari, sed quod tunc sit
tempus recipiendi secundum
quod unusquisque operatus
est, omnino tollit à decedenti-
bus in peccato Veniali omnem
resipiscentiam, quod voces sig-
nificant; vel si illam admit-
tat, incidit in Errorem Ne-
gantium Animas mox ut purga-
ta fuerint in ælum admitti.

In

Epistola Dedicatoria.

In ultimo argumento alium gravissimum Errorem docet, nempe claves Ecclesiae non posse errare; sed quemcumque etiam per ignorantiam absolutum in terris, absolutum manere in caelis. Ecce tres Errores gravissimos in parvâ Appendice: omisso, quod radicem totius discordiae, nempe An charitas uno actu interimatur, penitus omiserit; quia non aliud intelligit quam quid scriptum sit in Theologia, quid autem verum vel falsum nihil omnino curet. Ejusmodi autem Consultores Eminentiss Vestris necessarii sunt qui ipsi intelligant quid veri vel falsi in propositione Theologica contineatur,

Epistola Dedicatoria.

neatur, non qui ex aliorum votis
æquè ignorantium respondeant.
Quot autem Paralogismos ad-
miserit, quot falsa assumpserit,
quot dicta mea non intellexerit,
superfedeo numerare, nè impor-
tunus sim Eminentiss Vestris,
in ipsâ Appendice prostant,
quam humillimè supplico ut
dignentur Viris acri Judicio &
præstanti probitate pollentibus
commendare: Me vero inter eos
habere, qui se errandi vitio li-
beros nequaquam sentiant, sed
sperent nunquam se Dei gratia
non futuros Ecclesiæ & Curie
Romanæ devotissimos.

Em^{mentiss} & Rev^{erendiss} D^{omi} V^{ostre}

Servus humillimus

THOMAS ALBIUS.

Appendix Albiana.

SECTIO PRIOR.

An Caritas consistat cum peccato dicto Mortali.

Admodum Rev^{do} Patri
P. Leonardo S.

IN quo te laesam Reverende Pater & criminis Regens, ut Dominus tuo me affinem & quasi Errorum participem appenderes? Si cordi fuerat Veritatem Questionis à me agitare expendere, cur non (ut Theologum decuit) fundamenta meae sententiae quae in *Aequilibrio Statere appensa* explanaveram, clare deduxisti? neque enim dubius sum in manus tuas pervenisse, cum ex convenientiâ argumentorum in utroque, tum quia in manus am eorum eorum aliquot exempla pervenisse certus sum. Quid oportebat Theologum indicium crimi-

criminum (qualium, ex hac opellâ meâ patebit) sine redargutione texere? Coegisti me itaque rationem abs te temerè adversus me dictorum publicè exigere; tu sollicitus esto, ut nè cum tuo dedecore contingat: Ego enim non nisi Innocentiæ meæ patrocinium exerceo. Sed res agenda querelæ super habendæ.

2. In tertio itaque libro tuo adversus *Dorscheum*, pag. 259. appendicem priorem (duas enim composuisti) adversus sententiam meam quâ definitio Salvatorum qualitatem, armavisti; & ut cogeres me Hæreticum quid sonare, in ipso principio corrupisti thesim quam impugnare profiteris; Sic illam offerens, & quidem caractere speciali; *Albius asserti nulla imputari peccata manentium in firmo & prævalente iudicio de solâ bonitate perfectâ bonorum future vite.* Ubi legisti in me illas voces sive quoad sensum sive quoad sonum: *Nulla imputari peccata?* Num legisti Theologos dicentes non imputari hominibus peccata venialia? Num communis Hominum sensus permittit dici, peccata quæ puniuntur non imputari? Et tamen aded certus tuto ipse es, me peccata de quibus loquor, neque de Venialium conditione eximere, & diutissimam Purgatorii moram

ram iis exurendis assignare, quàm scis te libros meos vidisse. Tacito proposito-
nem tuam esse illimitatam, cum ad Ca-
tholicos restricta sit mea.

3. Sequitur trophæum quod de Ad-
versario fuso ante pugnam erigis, hanc
doctrinam meritò dici posse *Myfterium
ante Albii etatem incognitum*. Hæc dicis
Eximie quartum, Regens? Quin, si hæc
doctrina tua ipsius sit, & Universalis
Theologorum, quàm tu te ignarum de-
monstras, qui, si tua ipsius opinio aliis vo-
cibus explanetur, eam non agnoscis? Ita-
que vice firmi *Judicii* substitue *fidei Ca-*
tholicæ, Vice *prævalentis* substitue *vive*
seu *per charitatem operantis*, Vice *de solâ*
Bonitate perfectâ bonorum futura vite sub-
stitue *de Deo ut ultimo fine seu Beatitudine*,
(restrictâ enim ad Catholicos propo-
siti-
one, hæc illis æquivalent) & vide, Num
hæc non sit ipsamet quàm tu, & Uni-
versim Ecclesia, profitetur, Morientes in
fide de Deo ut summo bono per charita-
tem operante salvos fore. Sed tu for-
tassis negabis hunc esse sensum dictorum
meorum. Sed quo fundamento? Num
voces hunc sensum non patitur? Num
de aliis loquor quàm de Catholicis & Ca-
tholica fide præditi? Num tandem non

ipse in octavo argumento *Sed. Videtur velle,*
 citas me hunc sensum asserentem? & ob-
 jicis me sub involucri horum verborum
 Errorem meum obtegere? Nihil itaque
 habes suffugii, quo minus sententiam me-
 am videns volensque corrueris. Et vide
 nunc quam Egregium Argumentum in-
 struxeris, in *Sed. praeordenti*, ubi sic collig-
 is, Eumoniae & Lutherani errant asse-
 rentes saluos futuros qui fidem ipsorum
 incorruptam tenuerunt. Ergo & Albii,
 qui dicis saluos fore qui in fide Catholica
 per charitatem operante decesserunt, eti-
 am ipse errat.

4. Sequitur in Appendice tua explica-
 tio Doctrinae meae, pro qua tibi gratias
 ago, poterit enim esse occasio ut plures
 acuti Viri in questionem acris intendant
 & illam penitus excutiant. Tantummo-
 do aduerso te circa Schismaticos parae
 dispositiones à me requisitas expressisse,
 quae plura eorum bona opera arguunt,
 & in haerente *Sed. pro mea doctrina tuam*
 illationem substituere, & quam solidam?
 tu tamen manifestam videri vis. Est au-
 tem talis. Si iudicium praevalens de a-
 terno bene esse, sufficit ad salutem, sal-
 uabuntur omnes Electi qui noverunt
 immortalitatem Animae, & quod felici-
 tas

tas aeterna praestet temporali. Itane Ma-
 gne Doctor? In quo quæso Pelagii fa-
 tore? in quo contemptore Passionis Chri-
 sti & Effusionis Spiritus Sancti hoc egre-
 gium dogma legisti? quod, siquis novit
 immortalitatem Animæ, & quod felici-
 tas aeterna praestet temporali, habiturus
 quoque sit sine gratia Judicium prevaleans
 ad sequendum felicitatem futuræ Viæ.
 Ego in Paulo lego, quod postquam Etha-
 nicæ cognoverunt Deum, non illum ut De-
 um honoraverunt. Lego quod ipsa lex
 Moyses hominem eoque non perficeret,
 etiam inculcentiorem nocturnam presteret,
 sed necessarium fuisse adventum Christi,
 & ipsos Sanctos Veteris Testamenti per fu-
 dum Christi justificatos fuisse, & quod
 ante omnes Scripturæ conclusere sub pec-
 cato. Lego in Ethnicis, futuræ vitæ Be-
 atitudinem ab Essentia Animæ immorta-
 lis non à præsentis vitæ perpendisse; Nul-
 la altaria, nulla sacrificia, nullas preces
 inventas ad hoc destinatas ut in futurâ vitâ
 bene foret hic viventibus. Ipsi Apostoli
 qui fidem habebant & instructionem à
 Christo Domino, opus habebant Missionem
 Spiritus Sancti, ut possent postmodum
 alta voce dicere *Judicate an sit æquum
 vobis magis obidire in Deo, quam prius*

propter metum Judaeorum laterent. Noli itaque Hæreticam propositionem adeo confidenter jactare.

5. Neque aliud respondendum manet primæ objectioni, quæ est hujus illationis repetitio. Neque pro solutione secundæ opus est amplius addere, quam quod cum in explicatione meæ sententiæ toties repetiveris Judicium non solum inconcussum & firmum sed etiam prævalens esse oportere, videaris oblitus esse hujus conditionis in objectionibus tuis. Dam-nati siquidem Judicium inconcussum habent de Bonitate & præcellentia Beatitudinis sed non prævalens, magis enim amant voluptates caducas quas in hac vita secuti sunt, & propterea receptis corporibus non convertuntur, scilicet quia ex natura spirituum obstinati sunt in malo, quod doceret te Sanctus Thomas si acriter dicta ipsius contuereris. Verum hoc monendus es, aliud esse Judicium de præcellentia Bonorum futuræ vitæ, aliud præcellens vel prævalens Judicium de eadem præcellentia, quæ in confusis, et si nequeam dubitare discipulos tuos in tractatu de charitate hanc distinctionem esse edoctos.

6. Tercia impugnatio tua talis est. Judicium

dictum prædictum de Bonis non est charitas Dei, neque eam secum necessario trahit aut includit. Ergo non est dispositio ad coelestem Beatitude. Antecedens unde probet, interrogo. Fortassis Christus non hortabatur ad charitatem cum diceret, Facite vobis faecos qui non veterascunt, Thesaurum non deficientem in coelo, quia non nominabat Visionem Beaticam? Vel fortis Machabæa cum proles ad Martyrium hortaretur eo nomine quod recepturi forent de coelo membra quæ tum pro lege Dei prodigebant? vel vulgo Judæorum prædicabatur speranda Visio Beatica? vel ipse Christus cum mercedis dumtaxat nomine excitabat ad patiendum pro se? aut hæ voces *Mensuram confertam & coagulatam & supereffluentem dabant in sinu vestro* explicant amplius quam ingentem voluptatem? sufficit itaque ut res quæ concupiscitur sit Beata Visio, etsi non veniat illis vocibus explicata, vel specificè intellecta.

7. Sed probat Eximius Magister, quia ex tali Iudicio non sequitur nisi vel naturale desiderium æternaliter bene essendi, vel ad summum purum Amorem concupiscen-
 tiæ boni æterni. Lapidus loquens Re-
 verende Pater, qui aures tundant sed in-
 I 3 telledum

tellectum obtineat. Quid est hoc Natu-
rale desiderium? nescis fortassis esse in no-
bis desiderium naturale Visionis Beatifi-
cæ? Memento quomodo D. Thomas inde
probet ipsam Visionem esse possibilem.
Quid potest itaque Charitas aliud signifi-
care quam perfectionem huius naturalis
desiderii? quæ quia per naturæ vires ac-
quiri non potest propterea supernaturalis
dicitur; & hoc ipsum est Judicium (de
quo loquimur) esse prævalens: ad hoc
enim natura non potest suis viribus ascen-
dere, ut præstet bona futura viri bo-
nis presentibus, quatenus possit fortas-
sis scire esse potius, uti quodam assensu
sed non Judicio activo circa illa tanquam
circa ultimum finem.

8. Addis vel certe *Amor puræ concu-
piscentiæ boni æterni.* Si quid intelligo
vim solutionis ponis in eo quod sit *puræ
Amor concupiscentiæ.* Nescis proinde A-
morem concupiscentiæ, quando ad De-
um refertur, esse præstantiorem amore
Amicitie? Crediderim Discere itaque concu-
piscentiæm esse servum Boni concupiti,
quod explicat acutiorem dilectionem quam
quæ ab Amico ad Amicum quasi Equi-
lem fertur: Concupiscentiæ, respectu
ultimi Finis, esse naturalem: Amicitiam

ex electione & pendente in concupiscentia; & per consequens Amorem Concupiscentiarum respectu ultimi finis esse optimam dispositionem ad Beatitudinem assequendam, etsi tu videaris neque sufficientis dispositionis loco eam habere.

9. Quarta obiectio est, Schismaticos sic dictos & Incontinentes non habere cor mundum, quod est necessaria conditio ad videndum Deum. Nonne vides hoc argumentum militare contra quoslibet decedentes in peccato Veniali, ac proinde tibi neque ac mihi solvendam esse? Est autem solutio, Mundiciam vel dici de ea quæ est secundum substantiam, & essentialiter requiritur, quæ sit per charitatem & gratiam quam persequimur in his peccatoribus non esse delectam, vel de perfectâ quæ non reperitur in iis qui in Purgatorium demigrant, ut ipsemet docebis. Quod objicis ergo dispositionem ad Beatitudinem poni post mortem. Nonne ipse asseres peccata Venialia remitti post mortem? & tamen eorum remissionem esse dispositionem necessariam ad ingressum ecelorum.

10. Quinta obiectio tua quæ incepta est in priori (ut ipse agnoscis) est, Hos peccatores mortaliter peccavisse, & quod
I 4 sequitur,

sequitur, posuisse finem ultimum in creatura, & per consequens etiam secundum principia Albii in tertio sacrarum Institutionum Lect. 10. Idesse illis correctionis Principium. Ergone tantus Magister docendus es quod mortale peccatum secundum speciem possit in actu non esse mortale? v. g. Homicidium indeliberate factum & vel per indiscretionem temerarii alicujus jactus lapidis vel telii? Fateamur itaque peccata quae committunt esse secundum speciem mortalia, Unde superflui redduntur textus quos affers ex sacra Scriptura; sed dicimus si charitas non extinguatur ex modo quod aguntur, non evadere actu mortalia, & quod sequitur, per ea non tolli principium correctionis post mortem. Unde vera quaestio inter nos est, utrum haec peccata sic in peccatoribus exerceri possint, ut etsi charitatem minuant non tamen illam extinguant: quam tamen tu penitus intactam praeteris.

II. Sexta tua objectio est, Incontinentem quoties peccat formare sibi Judicium determinatum hic & nunc sibi optimum esse hoc agere, & esse sibi faciendum; quare extinguetur Judicium practicum de praecellentia Bonorum aeternorum

num. Immo quando Anima exhibet ex corpore erit in procinctu ad quavis nequissima perpetranda. Plura sunt in hoc discursu errata. Primo enim non constat Judicia quae fatit esse contraria Amori aeterni Boni, Utpote si reputet secum has futuras esse ultimas peccandi Vices, & sic non habeat affectionem ad ulterius peccandum, in quo casu evidens est. illum non habere Voluptatem pro ultimo fine, immo actu praeferre illi Beatitudinem aeternam, si hac intentio fundetur in Bonitate illius.

12. Rursus verosimillimum est, quod dicat secundum presentem dispositionem esse sibi optimum, quod potest significare presentem dispositionem corporis, ut si questio sit de Violatione Jejunii, & propositio esse vera ex sese & non contraria Judicio de Beatitudine, etsi in opere sit repugnantia. Tertiò quis testis est Incontinentem non habere totidem Judicia de praecellencia Boni finalis. (ut saepenumero accidit) & quidem magis fortia dum circumstantiae non actu ingruunt. Quarto quotcumque Judicia habeat si non tollunt praevalentiam habitualis Judicii de contrario, Anima exiens non erit in procinctu ad peccandum, contradictoria

enim Judicia non possunt latere. Animum
separatum, & per consequens praevalens
extinguit imbecillitas. Eandem super
plura Judicia extingueretur. Judicium
praevalens, jam non ulterius incoincens
sed impobus foret, & non pertinere casus
ad nostram questionem, & extra eorum
saltaret tua oppositio.

13. Septimum insolentius trahis ex sacra
Scriptura, & praecepto Dominico de se
non negando coram hominibus, quod
Grammaticè urges, petens quis Patrum
aut Sanctorum limitationem illam addidit
quam Ego? ut talis Negatio secum ferat,
praevalentiam Judicii interioris vult?
Hæc replica Theologum sonat? toti Ca-
lullitarum labores & opus Theologiae mo-
ralis est explicare, quousque Voces Deca-
logi & praeceptorum divinarum se exten-
dant & porrigantur, & tu petis ut ex san-
ctis PP. tibi proferam aliquem hujus li-
mitationis Authorem? Offere tibi Testi-
monium Unum, sed Universale Sancto-
rum omnium, & in primis D. Th. in quo
neque te ipsum dubitare erodam esse con-
vertibilia. *Esse peccatum mortale & tollere*
charitatem, seu praevalentiam Judicii de
Bono & malo & tantumdem est de reliquo-
rum Sanctorum sententia. Memento ob-
scuro

secro in hac ipsa materia Confessionis Fidei, Doctores Morales quàm longas disputationes edant, & quibus circumstantiis concludant Actum ut mortale peccatum evadat. Manda illis ut singulas in sanctis PP. expressas tibi ferant.

14. Adde quod ipsius casus Schismaticorum nostrorum vel ignarus vel immemor esse videaris, quos si rectè instructus facis, invenies ex motivis charitatis sapientiores promptiores esse ad bona opera quàm tepidi Catholici reperiantur, & non confessionem raram in iis esse, & non nisi urgente persecutione. Præterea video te monendum esse Vocem Fornicator, Immundus, &c. habitum soperare viriorum & ad Incontinentes non se pertinere.

15. Octavo premis, me agnosce esse ratum in Ecclesia principium, quod quinque vel unum actum deliberatè adversus Dei legem perpetraverit, exciderit ex gratia Dei & non valeat nisi per poenitentiam reparari. Unde concludis me non tantum Universali Ecclesie Iudicio sed mihi quoque ipsi adversari. Utrumque nego. Nam & ex tua familia scriptor Romanus Serra hanc sententiam quod Charitas uno actu non destruat, Quorundam.

rundam Recentiorum esse dicit; quod ut inter Probabiles reputetur satis esse nolle; neque obstat quod addit, Multos Eam censuram dignam existimare: Utcumque in loco quem citas, Ego non invenio me quicquam tale eloqui si interiorem sensum meum expiscaris, scito me arbitrari talem posse esse actum oppositum charitati ut uno ictu eam interimat, sed in Incontinentibus & Schismaticis illis de quibus est sermo, nihil huiusmodi apparere: & quod sequitur, plures in illis actus requiri. Affingis mihi solutionem objectionis tuæ, quasi dicam actum esse indeliberatum in his peccatoribus. Sed erras, mea enim solutio est quod credam Unum actum plerumque non destruere habitum cum omnibus Philosophis, credam & charitatem nullo Jure excipi à communi Regula; quam questionem, quia te video declinare, Ego quoque illi superscedeo, utcumque sit basis totius difficultatis quæ inter nos agitur.

16. Ast hæc sententia posita quod peccator debeat in habitu charitatis, Quis Theologorum cum æternitati poenarum adjudicet? Qui itaque dicunt ex uno actu contra charitatem debitum æterna-

rum poenarum contrahi; ex illa sententia procedunt quod charitas imo actu destruat, quam non credo ipsum temetesse pro certa sustentaturum, Quare consequens quoque incertum est. Monendus interea mihi videris quod tota Lex & Prophetæ pendunt ex præceptis charitatis, quod qui diligit proximum legem implevit, quod omnia præcepta dominica sint unum in radice charitatis; Unde cum dicitur qui Unum peccatum, deliberatum adversus legem perpetraverit, exciderit à gratia Dei, nomine legis intelligi legem charitatis.

17. Nondò arguis. Quod est contra conscientiam peccatum est, hi contra conscientiam agunt, ergo clarè suo Judicio damnati sunt. Antecedens probas ex Paulo, docente omne quod non est ex fide esse peccatum, & addis juxta communem DBU per fidem significare Conscientiam. Respondeo hanc expositionem non esse legitimam, sed verè significari fidem Catholicam, quod propterea moneo, quia hæc expositio solet adhiberi ad opera Infidelium justificanda, adversus clarum Apostoli textum, sed hoc ad rem nostram non admodum facit. Verè enim Apostolus agit de conscientia in illo loco, sed non in illis vocibus, ideo enim

enim peccat qui contra conscientiam agit, quia contra fidem quam habet de futuris bonis operatur.

18. Sed tota objectio quantum ad questionem pertinet? Non enim queritur an peccet & an Judicio suo damnatus sit, quantum ad hoc, quod non recte agat qui contra conscientiam agit; Hæc enim certa sunt inter nos, & Apostoli dictam ultra hoc non se potrigit, & est quippiam commune omnibus deliberatè peccantibus etiam venialiter. Sed questio inter nos est, an sint æternis poenis damnandi quia ipsi putant sese mortaliter peccare. Dic itaque Eximie Magister, rñe ipse putas eos esse Judices & dignos interpretes Judiciorum Dei? ipsos esse peritos differentiarum peccati mortalis & Venialis, à Poenitentibus tuis petis an ipsi judicent peccata sua esse mortalia? vel tu potius instruis illos quæ peccata sint mortalia quæ Venialia? Quid itaque invenis in responsione mea quod ipsemet non doceas?

19. Urges Thurificationem & alia scelera metu patrata, & concludis non esse aptiorem doctrinam ad laxandum libenas quibuscunque passionibus, ac dandam peccatoribus securitatem in peccatis.

entis. Adde expertis et in Jure & morali Theologiz doctoribus ut non distinguas inter gradus Timorem & neque agnoscas aliquem qui cadat in constantem Virum? qui contractis dirimat? qui excauset à peccato si non realiter saltem à gradu? Vide quid Conscientiæ Professores doceant de Remigibus Christianis in Tricenis Infidelibus, & aliis hujusmodi Casibus. Audetis Malchum monachum (qui apud Hieronymum paratus erat voluntaria morte peccatum vitare) poenis æternis præmomentaneo metu peccantem damnare? Si questio sit de foro Ecclesiæ, quid statuendum sit video, si de interiori Animi conditione laboratur, conjecturas video, decretoriam sententiam Deo relinquendam à prudentibus consulo: Unde concludo Trinitationem quædam his vocibus palam est summum tremorem & infirmissimam spem ipsorum conditioni competere; quod longè diversum abis à securitate illa quam tu peccatoribus ex ipsa hac doctrina promittis.

201. Decimum argumentum vix indiget responsione, quis enim dubitat & dissolutionem Dei & observationem mandatorum gradus quosdam habere, & non esse.

esse in indivisibili collocatos? Quorum in nullo consistere hos Schismaticos vel incontinentes nulla probatione tenetur? sed solo dicto tuo? cum opera illorum contrarium demonstrent? non enim quod in actuali tentatione sit habitus signum est, sed quod extra prementes Articulos, in quibus intervallis casus quæstionis declarat eos habere Judicium prævalens quod vita pro fide deferenda sit. Verba autem Remigii quæ citas expressè tibi adversantur. Illæ enim Voces, *qui hanc lucem & ejus dilectionem & voluptates ad hoc desiderat, ut semper invenire possit, exprimunt Judicium appretians, ea velut ultimum finem, est enim conditio ultimi finis desiderari tanquam semper habendum; horum verò votum (etiam in tentatione) dumtaxat est ut non priventur in hac vita, dum corpus iisdem opus habet.*

21. Undecimum argumentum palam facit te sententiam meam non percepisse, & te in ingenti Errore, si non hæresi, detineri; Ut qui credas positâ sufficienti dispositione ad Beatitudinem in hac vita, adhuc detineri Animas à Beatitudine æterna, adversus Definitionem Concilii Florentini & Benedicti *Animas non esse purgate*

purgata sunt ad Visionem beatificam elevari. Mea autem sententia non est quod Animæ mereantur in die Judicii, sed quod ex vi meritorum hujus vitæ & dispositionis in qua decesserunt, in die Judicii hæc mutatio in iis fiat, quæ interea, propter spiritualitatem Animæ fieri non poterat, quia non habebat materiam quæ est illi mutationis subiectum.

22. Duodecimum item argumentum ejusdem indolis est vel deterioris, assumis enim pro dicto meo, cujus contrarium & clarum est in scriptis meis & à te agniti. Namque, ut supra citavi, Ego profiteor & summi timoris & minimæ sibi esse conditionem horum peccatorum, & tu agnoscis me asserere non pendere statum ipsorum ex Judicio quod ipsi de semetipsis faciunt, & hoc ipsum urges contra me quod ipsi se judicant in statu damnationis esse, Quomodo itaque nunc urges me dicere non opus esse ipsis poenitentia, si existiment sese habere Judicium præcellens de futuris bonis, cujusmodi si habeant, Ego illud temerarium esse declaravi.

23. Decimum tertium quid sibi velit non intelligo. Ubi enim in scriptis meis

invenis parvi pendendum esse spatium
penitendi vel ipsam penitentiam?
Ubi invenis nequiores affectus in iis quos
contendo ad salutem perducere esse ma-
gis radicales? cum tota doctrina mea
contrarium directe supponat? Attra-
hant hæc commenta R. Pater, neque
Vera, neque Viro Religioso digna:
sed aliquid dicendum erat, ut placeres
iis quibus operam tuam desponde-
ras.

24. Ultima objectio tua item falsum
& oppositum expressis dictis meis assumit,
nempe absolvendos esse impenitentes,
cum in statu salutis sint. Egregie Magi-
ster, qui putas absolvendos esse de quibus
nullo probabili argumento constet eos
esse in statu salutis! quasi Judicis sacra-
mentalibus non foret cognoscere de criminibus
& statu penitentium, sed Prophetico
spiritu incipiam Animi penetrare. Ego il-
losmet ipsos nescire, esse in statu tremoris
& minimæ spei assero, tu confidenter im-
ponis quod constet eos esse in statu salutis,
aut argumentum nullum facis. Memini-
sti me dicere non esse absolvendos, & re-
pellis his vocibus, *que insania!* Deinde
subjicis *Novator vult ligatum in terris so-
lutum manere in caelis.* Reddo tibi voces
tuas,

mas, que insania! Expectare ut quod soli Deo cognitum est in coelis, sic geratur in terris sicut scire habet in coelis. Prætermitto censuram tuam qua concludis impugnationes tuas, quia, cum non sit nisi tua, proclive est Lectori ex Argumentorum tuorum pondere quantæ sit gravitatis animadvertere; & Ego ad indiculum tuum accingo.

Secutio posterior.

Responsura ad Objectiones Conglobatas.

Sile Quidis. Q si res vias tritas & Stultas. Ast ego idcirco tritas non eo, quia tuæ non sunt, adeo enim tritæ sunt ut saxum saxo non hæreat, ad singulos passus Errores & offendicula occurrant, quos sunt sententiam probabiles tot scire sunt præcipua. Proloqueris, Tunc aliquibus tui libelli non fuisset jam inustum stigma Roma — neque modo in discrimine versaretur Statuta morum ab doctrinam hæc impugnatum. Ne ingemiscito mea causa

Vir

Vir optime, periculum transiit. Non Stat-
tera dumtaxat sed & ceteri libelli mihi
proscripti sunt, tam accurato præmissio
examine, ut non effugerint ipsi manuscrip-
ti, quos neque viderit Roma, neque no-
mina illorum audierit; & in catalogum
vulorum octo, adnumeratus sit Unus
adversum me scriptus eodem argumento
quo hæc tua Appendicula; Unde veren-
dum tibi est ne tua quoque Appendicula,
saltem parilitate meriti, sit damnata.

2. Attamen, Eminentissimi hanc gra-
tiam mihi fecerunt, ut purgandi locum
concederent. Scripsi itaque quam potui
efficacissimam; cujus hæc summa est.
Eminentissimos Præsules, infortunio præ-
sentis sæculi in quo scientia ex Scholis
exulat, & fidei & Theologiæ veritates
numero votorum æstimantur, incidisse
in Consultores ex majori parte & ignaros
& arrogantes, qui intrepide configant
propositiones, quas Jurati asserant se
nescire sintne veræ vel falsæ. Deerat mi-
hi exemplum quo testatum hoc redderem
sacræ Congregationi: Commოდum te
ingessisti, ut, in te, cujusmodi Theologi
confidant, pateat & sacræ Congregationi
& Christiano Orbi.

3. Adjicis coactam fuisse Facultatem
Theo-

Theologicam Duacenam censurâ suâ
 damnare 22. propositiones ex sacris In-
 stitutionibus desumptas. De coactione
 nihil intellexeram, sed tua perspicacitati
 (qui fortassis mandatum alienius qui co-
 gere pollet penetravisti) promptissime ce-
 do. Ego certe mihi persuaseram Unius
 insidiis perjurique arte Sinonius totum
 illud negotium peractum fuisse. Inven-
 tor enim huius mali, qui auctor fuit Jo-
 na Thamoni sollicitandæ Academiæ,
 publicis sui Cleri comitiis, Anno 1661.
 17. Septembris damnatus est *plurimum*
mendaciorum & malitiose fictarum nar-
rationum etiam sacra divini nominis obte-
statione sigillatarum. Hic ipse tamen, cum
 interrogaretur quare. Replica nulla ad
Muscanum meum adversus Jonam edi-
 tum redderetur, respondit, me aliqua
 obsectorum Catholico sensu explicuisse,
 alia (ne sine mendacio quicquam profa-
 retur) revocavisse. Vide quam egregiis
 fundamentis nitatur tua accusatio.

4. Quoad calumnias, quas adversus
 me armasti communibus, hoc est, dolo-
 sis vocibus. Primo me incesis quod
 Clasticum canam contra auctoritatem
 summi Pontificis, & Episcoporum Belgii
 corda sollicitem ad defectionem, susur-
 rando

rando quod Pontifex eos pro Delegatis habeat. Voces agnosco ex Epistola Viti in potestate constituti, qui siue factum siue verum edixerit, dignum ori mei superponendum intelligo. A te autem, qui Theologus audis, rationem dicti exposcere licet. Eloquere itaque Theologe, Adversus quam potestatem Pontificiam classicum cecini? Nempe indignum dixi ut cum Episcopi Judices a Deo nati sint, satellitum vice fungerentur. Credo si scripsissem summum Pontificem non creavisse coelum & terram, exclamavisses me contra ipsius auctoritatem locutum esse. Numquid hoc dicto asserui nisi quod omnes Boni sentiunt? quod Definitum est a Concilio Tridentino summum gradum Hierarchiae a Christo institutae esse Episcopalem? cum tu Hierarchicam dignitatem prorsus tua positione auferas. Ejusdem rationis est quod accusas me Pontificiam auctoritatem vocare *imminem tyrannidem*: Ex quo intelligo te hoc laborare, ut illam ei assignes quae verè ejusmodi sit, prout in trutinazione citata deductum est. Si, ut me traducas, non declarare quam auctoritatem ego impugnem sed sub voce Pontificiae famae meae inidiari. Si dixi sine legi-

legitima probatione Jugum tale cervicibus Fidelium imponi, tum erat arguere falsi dictum meum, non quasi per se notum demonstrare intendum.

5. Tandem accusas quod Hæresis à Gregorio Magno nota hanc sententiam inusitam affirmem. Potuisssem addere blasphemiam, Antichristianitatem, Diabolicam superbiam, & quod hæc causa sit causa Dei, totius Ecclesie, Canonum, Venerabilium Conciliorum, & mandatorum Christi. Hæc enim omnia in Gregorio inveniuntur. Sed non propterea vocabam Hæresim quia Gregorius renuit titulum Episcopi Universalis (Voces enim æquivocæ sunt & possunt pari interpretationem Bonam & malam) sed propter rationem quam addit, quia talis potestas cæterorum Patriarcharum & Episcoporum Jura distruebat: Quid tu tantæ accusationi respondeas videamus. Citas ex Opusculo 19. D. Th. Responsum. Quod titulus Universalitatis non rejiciatur ex eo quod summus Pontifex non habeat authoritatem immediatam & plenam in qualibet Ecclesia, sed quia non præficitur cuilibet particulari Ecclesie ut proprias & speciales illius Ecclesie Rector. Quæro te Magne Theologe quem sensum habet hæc distinctio? Estne imaginabile quo-

quomodo Unus Homo uno titulo & consecratione fiat specialis & proprius Rector plurium Ecclesiarum? Aut adeo solidum fuisse vel Gregorium vel Joannem, ut singularem Ecclesiarum totius Orbis proprios Rectores vel hic cuperet vel ille cum cupere crederet? Sed timebat Gregorius ne Joannes *immediatam & plenam auctoritatem* in singulas Ecclesias assumeret, quo facto Canones & ipsa Concilia tollerentur, & jussa Christi violarentur, & tota Ecclesia confunderetur, cum jam non ex pluribus Ecclesiis conflaretur Ecclesia, neque ex pluribus Episcopis confluerent Concilia, sed unus Constantino-politanus Patriarcha esset omnia.

6. Verum enimverò SS. PP. Albio adversantur (sic enim ad marginem notatum est); Cyrillus enim dicit Omnes Jure divino Pontifici inclinare caput & ei tanquam Christo Domino obedire: & Chrysostomus asserit quod loco Christi sit Præpositus & Caput Fratrum. Quid inde? Albio quicquam horum negat? Vis fortassis ut credant hoc tui discipuli, sed Albio injuriam irrogas, qui Jure divino Papam præfidere Ecclesie dicitur docet. Verum est quod moneam circa testimonia tua, scilicet quæ citantur ex veteribus

vetribus Scholasticis sicut tua hæc, nul-
lam vim habere, nisi hodie compareant;
Posteriores enim ætates diligentius ex-
cussione quæ genuina sint quæ spuria
Sanctorum germina. Sed magis ad rem
est ut accuratius attendas qualia & cujus
efficacie sint quæ citas. Si quis à te, co-
ram Iudice, centum aureos reposeret,
& non aliud nomen proferret quam Epi-
scopum in quâ te subscripseras, Servum ad
omnia paratissimum, non merito indi-
gnareris? & Iudex petitionem pro ridi-
cula contemneret? Vide ergo; Agitur
in huius causâ, salus Ecclesiæ, & an sit
aliqua Hierarchia à Christo instituta; vel
tantummodo, Unus Hierarcha, ceteri
illius Delegati: & similes tui Theologi
hanc rem evinci volunt per voces com-
munes, in quibus nulla inveniatur specia-
lis mentio questionis de quâ tractatur.
Quid imperitius in Theologia fingi po-
tuit? Si Episcopis, Magistratibus, Ho-
ribus serviendum est velut Christo, si Dei
loco omnes hi nobis imperant, Quid
novi aut singularis est hæc attribuisse
Papæ?

7. Omiseram, quod tu strictim atti-
gisti, me infallibilitatem Pontificis in de-
terminandis rebus fidei sedem traducere.

Ut non quodammodo incertum sit, an
falsum exponere, fortassis enim submissum
præfatoris mei ad Episcopos Belgii non
legisti. Quod saltem in illis locis
non modum quoniam illic incertum
luisse solvere, sed nullam calumniam in-
ponere. Me verò promptissimum habere
ad remittendum sententiam meam, si me
vel hunc (si late quis) errorem dede-
cerit. Sic inque arguam. Con-
cluse quæ pendet ex uno principio tan-
tummodo probabili ipsa non nisi pro-
babilis est, ut non dubito ex D. Tho.
Aristotele, & fortassis habet ipsa dila-
tione, sed Definitio hanc Papæ esse cre-
dendam, pendet ex aliâ propositione
quod Papa sit infallibilis, quæ in quocun-
quo Concilio neque Papali Decretis
ferre testatur, Ratio verò & scien-
tiam litterarum testimonio Univerſalibus
omnino opposita. Item Contradictio
magni nominis auctoritatis, de qua
ut ipse non ignorat, innotuit in
signi pro Archiepiscopo habetur. Quod
Definitum a Papa esse credendum, tam
tacet probabile est. Ergo si pariter
rudinis cum fidei Articulis habetur
Dicitur, eo quod a Papa sit definitum
Articuli fidei non majorem certitudinem

non enim prohibemus. Sed et si
fratres nostri qui sunt et sunt in
Athenis, illi qui non admodum pro
voce et ad ostendendum in quo deinde
hic discitur, ne temerarius eadem in
audias. Et si non veritatis amore
inimicis.

¶ Proximum crimen deinde unde in
mentem revocari videtur, obijciat. Quod
(mens) iniquitatem in se habet, et in
(quod) est in amore beatitudinis, et in
mentis. Quod et solus operum in Nescit
D. Thomam & Universam Scholam hoc
ipsum in Christo Domino docere.

¶ Nos deinde me censuram Pontificis
antiquam non vult. Appendicem ad Sententiam
Benedicti, in hoc habere, sed in quo in
his actibus. Ego vero me sententiam Pontificis
praesentis Pontificis & quomodo cum
ipsa expositione esse placuit contendere
dixisse. Oblate sunt illi quinque propo-
sitiones cum vernis singularium expositioni-
bus. Ipsi propositiones sine sensum
distinctione ponunt. Subiecti. Auctores
triam expositionum aliquam reprehendi
cum amore dimittit. Quid potest credi
non illius verum de Ecclesia collere volu-
isse. Sententiarum liberam facultatem
ponunt. Auctores in commendam. Hoc

si ipse vidit expedire Ecclesie, non ego
sed in sententiam Summi Pontificis tra-
ducta, qui eam ad Ecclesiam nuntiandam
per dissimulationes de ignoto & perquam
declarato nisi perquam ambigua sensu in-
tam, afferere audeat.

10. Addis me gratiam sufficientem in
statu naturæ lapsæ accusare Hæreticos Pe-
lagianos. Esi locum non cites neque ego
reminiscar, non inficior factum: Verum
enim sensus meus est, & audi quare. Cat-
holicis qui Theologorum nomen merentur,
sciunt Prædestinationem Providen-
tiæ partem esse illam quæ homines ad æ-
ternam salutem perducuntur, & omnia
Prædestinationis effecta non nisi gratiam
vel gratias esse; & ex converso nihil esse
nisi nomen Gratiæ per Christum quod
non sit Prædestinationis effectus: Porro
Providentiæ divinæ hanc qualitatem esse
ut a fine ad finem fortiter suaviterque
procedat, & adeo non fieri quod Providen-
tia non faciat, quam certo fieri quod
Providentia curat: Et consequenter in illis
quæ ad salutem æternam spectant, adeo
certo non fieri quod gratia non faciat,
quam fieri quod per gratiam fit, & quod
sequitur, sicut Providentia & Prædestina-
tio quæ fiunt respectu effectus non in

et sic & gratiam defuncti, & dicere grati-
am insufficientem fuisse, tantumdem esse ac
dicere providentiam & predestinationem
insufficientem, vel hominem ex se peccat-
ur illud efficere ad quod providentia
& predestinationis pramocio non se
porrigit. Quod vel Pelagianum est vel
pejus.

8. 11. In ultima calumnia me accusas de
Errore Graecorum circa Purgatorium,
quod tibi ignotico quia non videris eorum
Errorem fallere, sed remittis me ad no-
vam appendicem, quam totam legi, &
inveni has tuas voces. *Si Angelicus Magi-
ster sententiam Albani ex proposito impugnare
voluisset non potuisset melius aut accuratius.
Accepto Iudicium tuum, sed cum quero
quid ad verbum meam sententiam dixeris,
non inveni in tribus paginis integris quas
citationibus complevisti, nisi haec pauca &
frigida verba. Dissertur ergo eorum gloria
propter ventositatem usque ad diem Iudicii,
quod omnino improbabile est, ut scilicet pro
peccatis tantam poenam purgationis ad-
dant, quae gloria durat. Frigida verba ap-
pellavi propter has voces, quae omnino
improbabile est, quae nihil sonant ex prin-
cippiis Theologicis desumptum, sed dum-
taxat partem humanae estimationis de re-*

obis fuit. Scitum est, quod si quis in
 sententiam non solum arbitrium, sed et
 argumentum addito. Contra quod San-
 ctus Doctor ait: si autem pure ad verum
 gaudet potestatem temporalem, non in omni
 communis. Neque levissimum argumen-
 tum contra hanc sententiam præstat
 tantum in adeo late citatis invenitur. Di-
 cuntur fortassis aliqui in solutionem alie-
 jus argumenti mei, sed non edisserer
 non expendo, quia si quando necesse
 mihi evadat sententiam Sancti Doctoris
 revocare, talem nomen tanti Theologi
 me opponere veror.

Tu modo mi Leonarde tecum reputa,
 Fratres nos esse, non sacris duntaxat
 nominibus hæc esse colligatos, sed quod
 uterque Thomisticam profiteamur: etsi
 (ut fateor) sub aliqua appellatione:
 Siquidem ego Angelicum Magistrum de-
 veneror secundum hoc quod vox *Magi-*
strum sonat, quia illuminavit me in
 multis, & ultra me illuminaturum spero.
 Explico me, multa me fecit videre esse
 Vera, & plura spero me ipsius ope & be-
 nedictione visurum. Tu ex adverso sacris
 ipsius & sententias pernotare laboras, ne-
 ram sollemus, ut ipse illarum veritatem
 comprehendas, et scilicet beatus ille
 quod

quod illi solent. Tota res, proculdubio
una est, et una fides, et unum fides,
ejusdem Sancti Patris Filii, et ego
mentem. Vos vero estis, et ego
Patrem communem in coelo, et in gra-
tia, et longe a Gehenna. Ne forte quis
in hac ultra Veritatis amore, in in-
vicem, ut Eum illic propitium habea-
mus, quem hic tot votis veneramus. Da-
tum est Sancti Patris. Anno 1662. A. J.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Observation

THO. ALBUS.

1941

[Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.]

...

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED

[Faint, illegible handwritten text]

~~CONFIDENTIAL~~

CO-214

AUCTARIUM

Quod Leonardum ap-
 plicatum in laudibus
 dignitatis Confesso-
 ris obitu. Probandum. Ea-
 dem exemplum violentiam ex-
 equendis impotenter subreptitiis
 Sancte Sedis mandatis prae-
 tulit. Accipite itaque Emi-
 nentissimi Domini efferae in
 Virum optimum & sanctissi-
 mum crudelitatis paradigma
 ut Vobis in cautelam proli-
 gendi quibus committatis Ede-
 lorum prosecutionem, sicut mi-
 hi cessit in monitionem, quid in
 ligno viridi facturi sint, si De-
 us permiserit, qui in arido tan-
 tam servitium expresserunt.

COPIA

Capitulum. Vivit P. Valerianus, cuiuslibet
veritate alia parum. Perit. Perit
dicens vult omnium suorum, ut
uniorum & iudiciorum, ac veris iudicibus
huc quodam coram obvio illo &
prosequuntur.
Ego interea quando conveniam, vic
horum incumbo venerationi, & nec au
dio, mox Valerianum ad volo. Nuncium
Apostolicum coram turbatum, & in
omnes ducuntur accedens persona ma
ni manifestis expens, pro mediis p
vires & futuris emendatis mederi. Valen
bus iusto. Respondit hic se nobis & P. Va
leriano quidem compari, sed non potum
se nisi mandatis pontificis parere, utque
ipsum mediam pro avertendis malis mol
em possidet, & tandem concludit quod
Sacra Caesaris Majestatis disponendi
habita tamen cautione, se conformare in
tendat, dicendo se modum huius expo
nitur ignorare. Inde pergo ad alios
proceres, & tandem ad ipsum Imperato
rem propero, & ab illo benigne & pati
enter auditis, dico hic non venisse ut par
tes Valerianum agam, sed utque ejus defen
dam, imo ut iustitiam implorem, qua
tenus ipso mediantibus dictus P. Valerianus
iudicet competenti sinatur, processus ejus
audiantur,

-In quo dicitur multumque libris innotuit

Capitulum Epistole Pauli ad Romanos

-Ipsi Pauli ad Romanos Epistola

omni modo dicitur in hunc modum

M. In hoc libro quandoquidem

in primis brevis responsio ad illa

qua passim obijciuntur mihi, et illas: tu

vero sciscitare se percontare quodnam sit

illud crimen meum tam grande ac fassum

fuisse iudici iudicium ab excelsione tam

violenta se acerba: quoniam vir ingenuus

venit: horribilissimam ipsi morem. Specto

cubum sedes cum munda. Vale

Datum ex carcere Viennae, Julij 1661.

1. Cur Valeriano denunciasti Societa-

tem Jesuitarum Summo Pontifici velle

infectum haereticum? Res. Quia

et ostendit impie sine scrupulo

maque evidenter involvitur in hoc

casu. Ideo Christiani: Quia

Galliae & Belgica contra velle eorum

moralem Christianum velle ad verum

Evangelium. Sedmi postea, et omnia

neceffitas velle hunc

2. Cur Valer post septem iterum de

renunciationem Summo Pontifici

non desisti denunciare? Res. Idem

denunciavi, sufficienter scilicet, paucis ex

empla haereticorum commissionum & d-

missionum

missionum adduxi, super sunt verò pluri-
us tunc, fundatissimi, adducenda in
considerationem Pontificis & Ecclesie U-
niversæ. Quia usque in hunc diem ignoro
an mea delinquentia innotuerit Pontifici.

13. Cur Valer. eurus es aggressus univer-
sam totamque Societatem? R. Si teneret
id feci, non temeritas cedat in bonorem
Societatis, promittitque me in eo caso fa-
ctum, etiam illi etiam pontificis capitis.

14. Cur Valer. edidisti typo etiam apo-
logiam contra Decretum Pontificis ad in-
hibentis sub poenâ excommunicationis?
R. Decretum illud non ardeatur ad unum
Valerianum, sed ad omnes Missionarios.
Obedi. Decreto non publicavi typo meam
disputationem cum Curia, habuimus &
Calixto, sed in facit appropinquat. Nun-
tio Apostolico & ab Ordinario loci ante
Decretum. Obedi. Decreto non publi-
cavi majori parte mea philosophia. Edi-
di meam verissimam apologiam qua de-
fensus sum à Jesuitis velis, hereticis,
damnatis hæreticis, delinquentibus in
pluribus à Romanis adiacentibus, sceleratis ad
eam innotuerunt ejus una pars decima me-
ram expulsiorem mei ab universo ordi-
ne Capucinorum.

15. Cur Valer. non postulasti providen-
tiam

tiam iudicis ad verum illis exanimat.
 R. Potest videri quod in faciendo aliquod
 amorum, sed sine rebus & rebus
 ulla.

6. Cur Valer. non pertinuit in
 nationem summum Pontificis edictis typis
 aliquid contra eius Decretum? R. Cui
 dicit Pontificem non me separatum
 communione necnon ex ritu quod
 sperata iustitia voluero me aliter
 tholium, non sceleratum, sed servum
 Dei. Quid vero homo constitutus in
 privatis circumstantiis teneatur sub poena
 peccati mortalis & excommunicationis
 contra idem, tolerare potius in
 famam, quam dispensare in
 Decretum Pontificis, et proponere
 involvens hierarchiam & perniciem
 jurisdictioni Pontifici, velut illa
 quae & tyrannica.

7. Cur Valer. ut re purgatus ab hac
 fama non es veritus turbare Pontificem
 suspicioni denegetur iudicet. R. In
 Apologia sufficienter expre-
 omnes tamen facti & prudentes
 ter decipi circa veritatem facti, unde
 Alexandrum Septimum etiam
 rare veritatem huius facti.

8. Cur Valer. non voluit iudicare
 sub

sub illis conditionibus potius quibuslibet in
re illis finem in faciliorem deinde
judicium. Illi quibuslibet ad illam
ro non infirmo. Iamque sic est in
A. Cui Valerianus ait: perfringis

Seditionem Ieronimum, propter hoc de
nuntiatum in unum orbem. Id. sed
jura potius ex quo illi me tradiderunt
Jeronimus ait: ex quo, non tametsi
transire per vias non esset, per quod
manus potius videtur. Ut autem
tu per vias non esset, per quod
tis Jeronimus, de obitu et ingenti ra
more. Iamque sic est in
A. Cui Valerianus ait: perfringis

Apostolum ex dicitur. Id. et non
lium in Apologiam de omni inter
gna Catholicos non comparari habet
Jeronimus, neque praesumere in Pon
tificis jurisdictionem legibus non corre
tam, neque lege Canonici obligari in
juris, et sub potestate. Et praesup
nere Innocentiam in Pontifice.

A. Cui Valerianus ait: perfringis
de Catholicos transire ad haereticos
R. Non cogitavi, imo sponte redi non
vellem. Praga Vicinam, ubi ut primum
exili pedem ex Monasterio meo. Iam
tis apostolus, tu dicit me esse pontificem

respon-

respondere Judici interroganti. Et cum
dum petra capitis laqueo accusanti
& vultu sui inconvulso interroganti
poterit referre Summus Pontifex.

1. De Valer. significandi Nuncio &
pontifico nolle ire Romam, etiam po-
tente, ut dicitur, Pontifice, posse quidem
te eo trahi? R. Non credo Pontificem
si sit facti conficius, decretum nulli ex-
cois seculari nulli excois seculari
etiam in protectione ad ipsam pro-
has quas subjungo circumstantias
personas. Nimirum. 1. Actus veros
denuntianda heresi Jesuitarum apud Ro-
mam Pontificem, ex Decreto glorio-
Pontificum has denuntiationes pre-
tium sub pena excommunicationis
sententia, cujus denuntiationis
menta potiora non potui, ut dixi, ex-
nere quinque vel sex episcopis, qui vix ad
texum sufficient. 2. Crimina petrata
Jesuitis velut eo ipso, etiam, ut alio
M. D. gloriam non fuerunt, ne de-
heresi vel observari Romam, sed
hereditasque Senatus domus
striace, unde abducendus sum. 3. Acer-
bitas & carceris & protectionis ad urbem
non potest fieri sine infinita confusione
ciei meo. 4. Meum senium, valens

1. The first of these is the fact that the
 2. the second is the fact that the
 3. the third is the fact that the
 4. the fourth is the fact that the
 5. the fifth is the fact that the

14. Tandem Valerius talē Censuram
aliquam cuius vigore licuit esse dispen-
sari. Decebat Pontificem hanc rem
dispensare tibi utroque obsequio.
R. Alexander Pope veniens Archiep-
scopus Rochesteriensis C. V. R. p. d. n. s.
p. r. Si quando aliquis tui consilium
dirigitur, qui animam tuam compari-
videntur, tunc non vides, qualem
tem negotii pro qua tibi scribitur dis-
penter considerans, ut sit mandatum
nostrum reverenter adimpleas, ut pro
litteras tui quae adimplere non possent
rationabilem causam intendas, quia pati-
enter sustineamus si non scieris quid pro-
va nobis inopione facit singulum.

Tunc Eruditi iustitiam
et legem. Et in his
obsequiis summa Sacerdotum
Etilia. et sapientia. et Iustitia
omninoque obediencia. et
pietas. et Religio. et Fides
in Iesu Christo. (Pietas in
cultu prudentia. et sapientia. et
doctrina. quorum id interest.) Que
ritum non veris. sed legibus.
et moribus administrandorum
civium. per viam. Et cir-
ca istis Principibus. et
hæc. Secularis infligit. Et
proculdubio. nisi Eminentiarum
Vestrarum prudentia intercesse-
rit. eo adactura sunt. Antiqui-
tatis Ecclesiastica. et Juris di-
vini Politi Peritos. ut in-
quirant. in remedia à Christo

Thalamis Pincetibus, quibus
sepe in suis libroribus
pene, quae existerent Patriar-
chalis Fideles omnes cum Ec-
clesia Romana communionem
exercebant, ultra illam
tandem quam Occidentalis Ec-
clesia sensim subiit; Sancta
Sede sic promulgavit titulos sa-
labres in jura & leges, ut lo-
cum naturae relinqueret, eadem
cum in abusus & servitutem
eruperint, abrogandi. Sed
Dominantiarum Vestrarum pru-
dentia & sollicitudo spem fa-
cit, correctum iri Insolentiam
arrogantium & aequè ignoran-
tium ministrorum, prius quam
naturae vis cogatur sese ultra
placita majorum exercere: Quod.

[The page contains dense, illegible handwritten text in two columns.]

ERRATA & Corrigenda

Pag. Lin.		Pag. Lin.	
6 14	8 ipsa potestates, nisi	127 12	disputant
18 20	Emmentis Vetus	127 14	discussione
24 21	Baccharitarum	130 27	cur
23	obscuravit	133 17	liberas
30 10	quantum	135 20	quacumque
36 20	sub cursum	138 26	contendunt
39	distrahantur	142 21	mandetur. Non
38 7	Emmentis	144 22	caus
39 21	sit esse	148 7	Emmentis
48 3	Vivi non potest	8	senza mea aperire
50 6	hunc	149 15	allegari
52 10	hunc	152 25	um
58 24	Errones	156 10	dissensiones
69 21	secentur ?	159 1	fuscitare
73 2	affectionem	7	proderunt
24	allegari	1	tiones
79 15	sententia	170 17	a vulgo
80 7	dele & aliis	18	professorum
29	introduciam exercet	195 21	pendidisse
83 18	hypothetica	204 6	Si
89 18	dele quoniam	205 12	excidere
92 29	negligenda sit ?	208 3, 4	dele ?
102 21	decidere	211 9	me accingo
105 10	possunt ?	214 4	mihi
118 13	mussetur	220 5	per aquæ
123 6	in Corrigentes	230 22	complectar
125 6	hyperbolam	238 25	sancti

Nonnulla alia Errata in Epistolis manent ex incorrectione Copiæ quam emendare non fuit ausus Impressor.

FINIS.

ERRATA de Corrigenda.

Page.	Line.	Page.	Line.
137	23	disputant	137
138	14	disputant	138
139	27	dis	139
140	17	liberis	140
141	20	disputant	141
142	20	contendunt	142
143	21	contendunt	143
144	22	calli	144
145	2	Eminentie	145
146	8	sententia aperit	146
147	22	allegari	147
148	20	est	148
149	20	diffinitiones	149
150	2	diffinitiones	150
151	2	diffinitiones	151
152	2	diffinitiones	152
153	2	diffinitiones	153
154	2	diffinitiones	154
155	2	diffinitiones	155
156	2	diffinitiones	156
157	2	diffinitiones	157
158	2	diffinitiones	158
159	2	diffinitiones	159
160	2	diffinitiones	160
161	2	diffinitiones	161
162	2	diffinitiones	162
163	2	diffinitiones	163
164	2	diffinitiones	164
165	2	diffinitiones	165
166	2	diffinitiones	166
167	2	diffinitiones	167
168	2	diffinitiones	168
169	2	diffinitiones	169
170	2	diffinitiones	170
171	2	diffinitiones	171
172	2	diffinitiones	172
173	2	diffinitiones	173
174	2	diffinitiones	174
175	2	diffinitiones	175
176	2	diffinitiones	176
177	2	diffinitiones	177
178	2	diffinitiones	178
179	2	diffinitiones	179
180	2	diffinitiones	180
181	2	diffinitiones	181
182	2	diffinitiones	182
183	2	diffinitiones	183
184	2	diffinitiones	184
185	2	diffinitiones	185
186	2	diffinitiones	186
187	2	diffinitiones	187
188	2	diffinitiones	188
189	2	diffinitiones	189
190	2	diffinitiones	190
191	2	diffinitiones	191
192	2	diffinitiones	192
193	2	diffinitiones	193
194	2	diffinitiones	194
195	2	diffinitiones	195
196	2	diffinitiones	196
197	2	diffinitiones	197
198	2	diffinitiones	198
199	2	diffinitiones	199
200	2	diffinitiones	200

In multis aliis locis in Epistolis mss.
 non ex innotatione Copie datur emen-
 datur non sicut in his innotat.

FINIS

